

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικό και Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο Αθηνών

Νομική Σχολή Αθηνών

ΠΜΣ «Ποινικών Επιστημών – Κατεύθυνση Εγκληματολογίας»

Θέμα Διπλωματικής Εργασίας:
«Η Σημασία της Στρατηγικής Ανάλυσης
Εγκληματολογικών Πληροφοριών στο Σύγχρονο
Περιβάλλον Εγκλήματος»

Όνοματεπώνυμο φοιτητή: Κυριάκος Δ. Μπραΐμης

[ΑΜ: 1340201400578]

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: κα Μαρία Κρανιδιώτη

Αθήνα, Νοέμβριος 2017

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να απευθύνω τις θερμότερες ευχαριστήριες στη σεβαστή μου επιβλέπουσα καθηγήτρια κα Μαρία Κρανιδιώτη, κορυφαία διανοήτρια του πεδίου, η οποία μου έκανε την τιμή να επιβλέψει την προσπάθεια και να με καθοδηγήσει από την αρχή έως το τέλος.

Δεν θα μπορούσα ποτέ να ξεχάσω τον σεβαστό μου καθηγητή κ. Νικόλαο Λίβο, μέντορα και λαμπρό επιστήμονα.

Τέλος, αυτό το εγχείρημα δεν θα μπορούσε να ολοκληρωθεί χωρίς την πολύτιμη συνδρομή του φίλου και συναδέλφου μου κ. Ανδριώτη Συμεών.

Abstract

The overall purpose of the research study is to shed light upon the crucial role and the significance of strategic intelligence analysis in combating organized crime, terrorism and disorder. Thus, strategic intelligence analysis is approached as not only an explanatory tool of the complex modern criminal environment, but also as a supportive tool for rational decision-making process.

Subsequently, this paper illustrates a number of contemporary characteristics of the new predominant policing doctrine, namely the Intelligence-led Policing (ILP) model, with emphasis put on prioritization of threats as well as the allocation of human and material resources.

A constituent part, in terms of interpreting the specific mental and technical processes that underpin strategic intelligence analysis, is the so-called “Intelligence Cycle”, characterized by six major steps, through which raw data and information are converted into value-added actionable intelligence.

Finally, the study aspires to underscore that strategic intelligence analysis is to be a “game changer” in the context of maintaining decision-makers via a holistic informational picture and situational awareness of crime environment.

Keywords: Intelligence-led Policing, strategic intelligence analysis, crime

Περιεχόμενα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο	4
1. Σύγχρονα Συστήματα Αστυνόμευσης.....	4
1.1. Το παραδοσιακό μοντέλο (traditional policing)	4
1.2. Το Κοινοτικό Μοντέλο Αστυνόμευσης ή Κοινοτική Αστυνόμευση (Community-oriented policing)	5
1.3. Το μοντέλο της Προσανατολιζόμενης στην Επίλυση Προβλημάτων Αστυνόμευσης (problem-oriented policing)	6
1.4. Το μοντέλο CompStat (Computer statistics model)	7
1.5. Μοντέλο Αστυνόμευσης καθοδηγούμενης από την Πληροφόρηση (Intelligence-led Policing Model, ILPM) – Εισαγωγή	8
1.5.1. Η ιστορική καταβολή του Μοντέλου: Ηνωμένο Βασίλειο και Η.Π.Α.	9
1.5.2. Το συνεχές ΔΙΚΙ (DIKI continuum)	11
1.5.3. Ορισμός Μοντέλου	13
1.5.4. Τα πλεονεκτήματα του Μοντέλου	15
1.5.5. Νομική προσέγγιση των ανθρώπινων δικαιωμάτων και της προστασίας των δεδομένων	17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο	20
Η διαδικασία εγκληματολογικής ανάλυσης πληροφοριών	20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο	25
3. Συλλογή δεδομένων και Πληροφοριών	25
3.1. Θεωρητικές προσεγγίσεις συλλογής	25
3.2. Η συλλογή πληροφοριών στην πράξη	28
3.2.1. Προσδιορισμός κατάλληλων ερωτήσεων	28
3.2.1.1. Η σημασία των υποθέσεων	29
3.2.1.2. Επικέντρωση	31
3.2.1.3. Πληροφοριακοί Ενδείκτες (intelligence indicators)	32
3.2.2. Στόχευση κατάλληλων πηγών	33
3.2.3. Εξωτερικές πληροφοριακές πηγές	34
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο	36
4. Ανάλυση εγκλήματος (crime analysis) – Εισαγωγή	36

4.1. Τα Θεωρητικά Θεμέλια της Ανάλυσης.....	37
4.1.1. Περιβαλλοντική Εγκληματολογία	37
4.1.2. Τρίγωνο Ανάλυσης Προβλήματος (problem analysis triangle).....	38
4.1.3. Θεωρία ορθολογικής επιλογής (rational choice theory)	39
4.1.4. Θεωρία του εγκληματικού πρότυπου (crime pattern theory)	39
4.1.5. Θεωρία της συνήθους δραστηριότητας (routine activities theory).....	39
4.2. Ανάλυση Εγκλήματος και Εγκληματολογική Ανάλυση.....	40
4.3. Τυπολογία Ανάλυσης Εγκλήματος	43
4.3.1. Ανάλυση εγκληματολογικών πληροφοριών	44
4.3.2 Τακτική ανάλυση εγκλήματος	45
4.3.3. Στρατηγική Ανάλυση Εγκλήματος	46
4.3.4. Διοικητική Ανάλυση Εγκλήματος (Administrative Crime Analysis).....	48
4.4. Εξαιρέσεις.....	48
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο	50
5. Η υλοποίηση του Μοντέλου ILP (Αστυνόμευση καθοδηγούμενη από την πληροφόρηση).....	50
5.1. Το παράδειγμα του Κύκλου Πολιτικής της ΕΕ (EU Policy Cycle).....	50
5.2. Ερευνητικά εργαλεία της Ανάλυσης.....	53
5.2.1. Δομημένη σκέψη (structured thinking).....	53
5.2.2. Συστημική σκέψη (systems thinking)	54
5.2.3. Διαγράμματα Ishikawa (Ishikawa diagrams).....	58
5.2.4. Ανάλυση PESTEL	61
5.2.5. Ανάλυση SWOT	63
5.2.6. Εκτιμήσεις κινδύνου και απειλής (Threat and Risk Assessments – TRA).....	66
5.2.7. Δημιουργία συστήματος TRA	67
5.2.8. Προσδιορισμός εκτίμησης απειλής.....	68
5.2.9. Προσέγγιση με βάση τη λειτουργία της αγοράς (market-based approach)	69
5.2.10. Προσδιορισμός Εκτίμησης κινδύνου.....	71
5.2.11. Η τεχνική Sleipnir	74
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο	78
6.1. Το υπόβαθρο της αναγκαιότητας στρατηγικής ανάλυσης και σκέψης.....	78
6.2. Η προσαρμογή της στρατηγικής ανάλυσης πληροφοριών στο υφιστάμενο περιβάλλον	80

6.3. Ο επηρεασμός των Ληπτών Αποφάσεων.....	83
6.4. Η αναγκαιότητα αποτελεσματικής διαχείρισης της πολυπλοκότητας στο σύγχρονο Εγκληματικό Περιβάλλον	87
6.5. Παρόν και μέλλον της στρατηγικής πληροφόρησης και ανάλυσης	89
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	92
Βιβλιογραφία	96

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Εάν αυτή η εργασία έπρεπε να επιλέξει μία και μόνο ιδιότητα ως βασικό προσδιοριστικό χαρακτηριστικό της σύγχρονης εποχής, αυτή η ιδιότητα θα ήταν η *πολυπλοκότητα*. Ποτέ στο παρελθόν το πλέγμα της ανθρώπινης δράσης δεν ήταν τόσο σύνθετο. Τα μεγέθη διογκώνονται συνεχώς και οι παράμετροι κάθε προβλήματος πολλαπλασιάζονται. Οι άνθρωποι τείνουν στα 7,6 δις, ενώ κάθε μέρα παράγουν 2,5 πεντάκις εκατ. bytes δεδομένων, περισσότερο από το 90% των οποίων δημιουργήθηκε τα τελευταία δύο χρόνια.

Ταυτόχρονα, διογκώνεται ποιοτικά και ποσοτικά το έγκλημα, γίνεται πιο διεθνές, πιο παγκοσμιοποιημένο, πιο ρευστό, πιο διασυνδεδεμένο και πιο απρόβλεπτο, ανεξάρτητα εάν πρόκειται για τρομοκρατία ή εμπόριο ναρκωτικών. Παράγεται, εκ των πραγμάτων, μία κατάσταση τέτοιου βαθμού συνθετότητας, που είναι αδύνατο από οποιοδήποτε κράτος και πολιτεία να ανταποκριθεί με τους υφιστάμενους πόρους. Φυσικά, το πρόβλημα επιτείνεται από το γεγονός ότι πλάι στη σφαίρα του υλικού κόσμου λειτουργεί πλέον και αυτή του ψηφιακού, το διαδίκτυο, ένας παγκόσμιος αόρατος μετασχηματιστής της ανθρώπινης απτής πραγματικότητας, όπως τη γνωρίζαμε έως σήμερα.

Το έγκλημα είναι υποσύνολο της ανθρώπινης δράσης και προϊόν του ανθρώπινου πολιτισμού, τον οποίο συνοδεύει από καταβολής του. Προφανώς, η τρομακτική αύξηση παραγωγής data το επηρεάζει και η σχέση είναι αναλογική: Τα δεδομένα και οι πληροφορίες αναφορικά με την εγκληματική πράξη, το υποκείμενο, το θύμα, τις ζημιές και τις επιπτώσεις πολλαπλασιάζονται εκθετικά.

Επιπλέον, το έγκλημα ποτέ δεν αποσυνδεόταν από το ευρύτερο περιβάλλον (κοινωνικό, πολιτικό, οικονομικό, πολιτιστικό), αλλά αλληλεπιδρούσε με αυτό. Η διαφοροποίηση ή ο μετασχηματισμός του περιβάλλοντος και των πτυχών του συνεπαγόταν ανάλογες μεταβολές για το έγκλημα. Σε αυτό το πλαίσιο, σήμερα, ο ρόλος της τεχνολογίας και των επιτευγμάτων της έχει μείζονα σημασία για την προσπάθεια καταπολέμησης της εγκληματικότητας.

Ο ανθρώπινος εγκέφαλος είναι πλέον ανεπαρκής για την αντιμετώπιση των περίπλοκων συνθηκών της αποκλίνουσας συμπεριφοράς και τη διαχείριση των πληροφοριών και των δεδομένων που σχετίζονται με αυτή. Οι νέες μορφές εγκλήματος, οι νέες ρευστές και χαλαρές εγκληματικές δομές, οι ροές

(ανθρωπορροές, χρηματορροές κ.λπ.), η παγκόσμια ύφεση, η μείωση των προϋπολογισμών σχετικά με την ασφάλεια, η αυξανόμενη διασύνδεση του οργανωμένου εγκλήματος με την τρομοκρατία, η ασταμάτητη αστικοποίηση, η κλιματική αλλαγή, η έκρηξη στους τομείς των επικοινωνιών και των μεταφορών, όλα τα προηγούμενα, αθροιστικά ή συνδυαστικά, επιβάλλουν τη δημιουργία και εγκατάσταση μεγάλης εικόνας.

Εδώ, εισέρχεται η ανάλυση του εγκλήματος (crime analysis). Οι διωκτικοί οργανισμοί παραδοσιακά ήταν συνηθισμένοι στη μεταδραστική – κατασταλτική δράση, αφού δηλαδή το πρόβλημα είχε εκδηλωθεί και παραγάγει τις δυσμενείς συνέπειές του. Σήμερα, αυτή η λειτουργία αντίδρασης δεν είναι θεμιτή, αλλά κοστοβόρα σε ανθρώπινους και υλικούς πόρους. Προβάλλει περισσότερο από ποτέ η ανάγκη για πρόνοια, πρόληψη, σχεδιασμό, ιεράρχηση προτεραιοτήτων και ορθολογική κατανομή πόρων.

Σε αυτή την αναγκαιότητα μπορεί να συμβάλλει μία ειδική ερευνητική μορφή της εγκληματολογικής ανάλυσης, η στρατηγική ανάλυση του εγκλήματος. Ακόμη και προηγμένες αστυνομίες δεν έχουν εντάξει πλήρως στο διανοητικό τους οπλοστάσιο τη συγκεκριμένη μορφή ανάλυσης, διότι πολιτισμικά απαιτείται συγκεκριμένος βαθμός προσαρμογής.

Παγκοσμίως, οι αστυνομικοί οργανισμοί μεταλλάσσονται, υιοθετώντας το νέο κυρίαρχο δόγμα αστυνόμευσης, της «καθοδηγούμενης από την πληροφόρηση» (intelligence-led policing model), βασικά συστατικά του οποίου αποτελούν η συλλογή και ανάλυση πληροφοριών (κεφ. 1^ο έως 4^ο). Η ΕΕ, έχοντας αντιληφθεί το νέο περιβάλλον, υιοθετεί και προωθεί το νέο δόγμα σε κάθε επίπεδο – τακτικό, επιχειρησιακό και στρατηγικό (κεφ. 5^ο).

Η ανά χείρας εργασία σκοπεί στην ανάδειξη της σημαντικότητας της στρατηγικής ανάλυσης, ως εξηγητικού εργαλείου του σύνθετου εγκληματικού περιβάλλοντος, αλλά και υποστηρικτικού των σύγχρονων ληπτών αποφάσεων, από τις επιλογές των οποίων κρίνεται σε μεγάλο βαθμό η ποιότητα ζωής εκατομμυρίων κοινωνιών – φορολογούμενων, κυβερνητικών πολιτικών και πολιτικών συστημάτων (κεφ. 6^ο).

Το εγχείρημα ήταν εξ υπαρχής δύσκολο, δεδομένου ότι, ενώ για την ανάλυση εγκλήματος ως υπερσυνόλου υφίσταται πλούσια – επί το πλείστον διεθνής – βιβλιογραφία, το αυτό δεν ισχύει για τη στρατηγική ανάλυση. Τουναντίον, η βιβλιογραφία είναι περιορισμένη, βρίθκει κοινοτοπιών και οι καλύτερες προσπάθειες

έχουν παραχθεί από ελάχιστους διακεκριμένους μελετητές μεταξύ των οποίων περίοπτη θέση κατέχει ο καθηγητής Ratcliffe, από τον οποίο επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό η παρούσα γραμμή σκέψης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

1. Σύγχρονα Συστήματα Αστυνόμευσης

Υφίσταται μία πληθώρα μοντέλων αστυνόμευσης, το καθένα με διαφορετική στόχευση, μεθοδολογία, δυνατά και αδύνατα σημεία, με δυνατότητα ωστόσο συμπληρωματικής λειτουργίας μεταξύ τους, όταν χρησιμοποιούνται ταυτόχρονα. Επί παραδείγματι, το ILPM (*intelligence-led policing model*, Μοντέλο Αστυνόμευσης καθοδηγούμενης από την Πληροφόρηση βλ. παρακάτω) αυξανόμενα εφαρμόζεται για την υποστήριξη του Κοινοτικού Μοντέλου Αστυνόμευσης. Ένα άλλο παράδειγμα αφορά σε δικαιοδοσίες όπου το παραδοσιακό μοντέλο παραμένει κυρίαρχο αλλά σε υποθέσεις Σοβαρού και Οργανωμένου Εγκλήματος, εφαρμόζεται το ILPM.

Ωστόσο, ραγδαίες εξελίξεις παγκόσμιας κλίμακας μεταβάλλουν δραματικά το περιβάλλον του εγκλήματος, ενώ ταυτόχρονα οι παραδοσιακές μεθοδολογίες είναι ανεπαρκείς για την αντιμετώπιση των μειζόνων απειλών του Οργανωμένου Εγκλήματος, της Τρομοκρατίας και του Κυβερνο-εγκλήματος. Πριν η παρούσα μελέτη εστιάσει στο – κατά την κρατούσα άποψη- καταλληλότερο από τα υπάρχοντα μοντέλα αστυνόμευσης, είναι θεμιτή η αναφορά στα σημαντικότερα από αυτά.

1.1. Το παραδοσιακό μοντέλο (traditional policing)

Είναι το πιο γνωστό από τα μοντέλα αστυνόμευσης και παραμένει η πιο διαδεδομένη μορφή του εν λόγω πεδίου. Σχετίζεται με την μεταδραστική και καθοδηγούμενη από τα γεγονότα αστυνόμευση, όπου η αντεγκληματική δράση εκδηλώνεται κυρίως εφόσον το έγκλημα έχει διαπραχθεί¹. Η εγκληματολογική ανάλυση χρησιμοποιείται κυρίως για τον υπολογισμό του αριθμού των αστυνομικών που απαιτούνται για την ανταπόκριση σε περιστατικά και το συναφή προσδιορισμό των βέλτιστων επιπέδων μελλοντικής επάνδρωσης. Δεν βοηθά, ιδιαίτερα, στη μείωση του εγκλήματος.

Οι βασικές στρατηγικές πτυχές του μοντέλου συνίστανται στα εξής:

---

¹ Organization for Security and Co-Operation in Europe (OSCE) (2017), Guidebook Intelligence-Led Policing, OSCE Secretariat Transnational Threats Department Strategic Police Matters Unit, σελ. 14

- Αυξημένος αριθμός Αστυνομικών (ώστε να επιτευχθεί αυξημένο επίπεδο ικανότητας ανίχνευσης εγκληματικής συμπεριφοράς και σύλληψης δραστών)
- Ανεστίαστη, τυχαία μηχανοκίνητη δράση (με σκοπό τη δημιουργία αντίληψης «πανταχού παρούσας» -αποτρεπτικής- αστυνομικής παρουσίας)
- Ταχεία ανταπόκριση σε κλήσεις για παροχή αρωγής (με σκοπό την αύξηση της ενδεχομενικότητας σύλληψης δραστών)
- Παρακολουθηματικές (follow-up) έρευνες από ερευνητές (για την αύξηση του βαθμού επιλυσιμότητας των εγκλημάτων)
- Γενική μεταδραστική στρατηγική συλλήψεων (προς αποτροπή και τιμωρία συγκεκριμένων παραβατών όπως και –αποτροπή- του γενικού πληθυσμού από την τέλεση αδικημάτων)².

1.2. Το Κοινοτικό Μοντέλο Αστυνόμευσης ή Κοινοτική Αστυνόμευση (Community-oriented policing)

Το Κοινοτικό Μοντέλο Αστυνόμευσης έχει 2 βασικά χαρακτηριστικά:

Αρχικά, σκοπεί στη δόμηση σχέσεων εμπιστοσύνης αυξανόμενης επικοινωνίας μεταξύ των πολιτών και των Αρχών Επιβολής του Νόμου. Τα σχετικά προγράμματα περιλαμβάνουν τη δημιουργία συνεργειών με τη συμμετοχή εκπροσώπων διαφορετικών κοινωνικών ομάδων και θεσμών³.

Το 2^ο βασικό χαρακτηριστικό του μοντέλου, είναι η διαδικασία επίλυσης προβλημάτων (*problem solving*, που συνίσταται σε περιβαλλοντική σάρωση, ανάλυση, αντίδραση και αξιολόγηση-scanning, analysis, response, assessment/SARA). Η εγκληματολογική ανάλυση χρησιμοποιείται κυρίως για την παροχή πληροφοριών στους πολίτες, ως μέρος της προσπάθειας των Αρχών για διαφάνεια και ανάληψη συλλογικής ευθύνης για τα προβλήματα εγκληματικότητας που απασχολούν την κοινότητα.

---

² Πρόκειται για σταχυολόγηση από τα εξαιρέτα κείμενα των: (α) Sherman, Lawrence W. (1997). Policing for crime prevention, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα «<https://www.ncjrs.gov/works/chapter8.htm>» και (β) Weisburd, David, and Eck, John (2004). What can police do to reduce crime, disorder, and fear?, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα <http://www.cebc.org/wp-content/publications/WeisburdEck04.pdf>

³ Organization for Security and Co-Operation in Europe (OSCE) (2017). Guidebook Intelligence-Led Policing, OSCE Secretariat Transnational Threats Department Strategic Police Matters Unit, σελ. 15

Οι βασικές στρατηγικές πτυχές του μοντέλου συνίστανται στα εξής:

- Παρακολούθηση γειτονιάς (neighbourhood watch)
- Αύξηση πληροφοριακών εισροών από τις κοινότητες στις Αρχές μέσω κοινοτικών συναντήσεων
- «Ζωντανή» αλληλεπίδραση λειτουργών με τους πολίτες
- Διαδικτυακή ενημέρωση των πολιτών σχετικά με χάρτες εγκλήματος κ.λπ.⁴

1.3. Το μοντέλο της Προσανατολιζόμενης στην Επίλυση Προβλημάτων Αστυνόμευσης (problem-oriented policing)

Το μοντέλο δίδει έμφαση στο πρόβλημα που «βρίσκεται πίσω από το έγκλημα». Σκοπός είναι η προδραστική δόμηση στρατηγικών αντί της αντίδρασης στις επιβλαβείς συνέπειες του εγκλήματος.

Η προσέγγιση απέκτησε τη δική της μεθοδολογία, με την υιοθέτηση του SARA (1987, βλ. παραπάνω), η οποία περιλαμβάνει:

- Σάρωση (scanning) και προσδιορισμός συγκεκριμένων προβλημάτων
- Ανάλυση (analysis) δεδομένων για την κατανόηση των ευκαιριών που σχετίζονται με το έγκλημα
- Αντίδραση (response) στο έγκλημα με την από κοινού χρήση αστυνομικών και μη αστυνομικών μεθόδων
- Αξιολόγηση (assessment) του βαθμού επιτυχίας της αντίδρασης

Η ανάλυση εγκλήματος στο μοντέλο, έχει πολύ σημαντικό ρόλο, καθώς επεμβαίνει σε όλες τις φάσεις της επίλυσης προβλήματος. Θεμελιακά, η επίλυση προβλημάτων δεν μπορεί να προκύψει χωρίς ανάλυση εγκληματολογικών πληροφοριών, άλλως καλούμενη και ανάλυση προβλήματος⁵.

---

⁴ Rachel Boba Santos, (2017). Crime Analysis with Crime Mapping, 4th edition, SAGE Publications, σελ. 66-67

⁵ Ibid, σελ.68

1.4. Το μοντέλο CompStat (Computer statistics model)

Πρόκειται για σύστημα διαχείρισης, το οποίο δημιουργήθηκε και εφαρμόστηκε από την Αστυνομία της Ν. Υόρκης το 1994, ως απότοκο της θεωρίας των «σπασμένων παραθύρων»⁶. Η ταχύτατη και ευρεία διάδοση του στις Η.Π.Α., το επεξέτειναν σε κάτι πολύ περισσότερο από την (απομονωμένη) στρατηγική μίας και μόνο πολιτείας. Εδραζόμενο σε αναλύσεις εγκληματολογικών στατιστικών (ήδη τελεσθέντα εγκλήματα), τα κατά τόπον διευθυντικά στελέχη των Αρχών Επιβολής του Νόμου είναι υπεύθυνα για τη διεξαγωγή δράσεων τοπικού επιπέδου σχεδιασμένων αναλόγως.

Το CompStat περιέχει 4 βασικές αρχές που σχετίζονται απευθείας με τις 4 φάσεις επίλυσης προβλήματος του SARA⁷:

- Ακριβής και έγκαιρη πληροφόρηση
- Αποτελεσματικές τακτικές
- Ταχύτατη ανάπτυξη προσωπικού και υλικών πόρων
- Αδιάκοπη παρακολούθηση και αξιολόγηση των εφαρμοζόμενων μέτρων

Ο ρόλος της ανάλυσης εγκληματολογικών πληροφοριών είναι κεντρικός στο CompStat και πέραν της αναλυτικής ρουτίνας που ακολουθείται για την χρήση των πόρων (για την ανάλωση των οποίων τα διευθυντικά στελέχη υπόκεινται σε συχνή και αυστηρή λογοδοσία⁸) η χαρτογράφηση της εγκληματικότητας έχει πρωταρχική σημασία.

---

⁶ Organization for Security and Co-Operation in Europe (OSCE) (2017). Guidebook Intelligence-Led Policing, OSCE Secretariat Transnational Threats Department Strategic Police Matters Unit, σελ. 15

⁷ Santos Rachel Boba (2017). Crime Analysis with Crime Mapping, 4th edition, SAGE Publications, σελ. 72

⁸ Η Αστυνομία της Ν.Υόρκης (New York Police Department-NYPD), από τις κορυφαίες στον κόσμο και «κοιτίδα» του CompStat, φημίζεται για την αυστηρή λογοδοσία στην οποία υπόκεινται τα διευθυντικά στελέχη.

1.5. Μοντέλο Αστυνόμευσης καθοδηγούμενης από την Πληροφόρηση (Intelligence-led Policing Model, ILPM) – Εισαγωγή

Τα παλαιά μοντέλα Επιβολής του Νόμου αποδεικνύονται αναποτελεσματικά στο σύγχρονο περιβάλλον. Ως εξ ορισμού μεταδραστικά - κατασταλτικά, θεωρείται ότι έχουν πλέον καταστεί παρωχημένα και ασύμβατα με τις απαιτήσεις μιας εποχής, η οποία με βασικά χαρακτηριστικά, και σε εγκληματολογικούς όρους, την πολυπλοκότητα (complexity), την ρευστότητα (liquidity) και την απροβλεψιμότητα (unpredictability), απαιτεί κυρίως a priori αντιμετώπιση: πρόνοια, πρόληψη - πρόδραση, μεσομακροπρόθεσμο στρατηγικό σχεδιασμό, προϋπολογισμό και εξορθολογισμό δαπανών, ανάλυση κόστους-οφέλους, προσδιορισμό κινδύνων – απειλών, υπολογισμό συνεπειών κ.λπ.

Η πολυπλοκότητα, ίσως το σημαντικότερο από τα προαναφερόμενα χαρακτηριστικά, επιτείνεται από:

- Το Έγκλημα, τις Συγκρούσεις και τη Βία (*οι Διάδοχοι του Πολέμου*⁹)
- Τις Απειλές και τους Κινδύνους που συνδέονται με το Οργανωμένο Έγκλημα και την Τρομοκρατία
- Την άνευ προηγουμένου ιστορικά ανθρώπινη κινητικότητα (μεταναστευτικές/προσφυγικές ανθρωπορροές)
- Τις εξελίξεις στην τεχνολογία, τις μεταφορές και τις επικοινωνίες
- Την απρόσκοπτη κίνηση αγαθών και υπηρεσιών
- Την διεύρυνση των οικονομικοκοινωνικών ανισοτήτων (συσσώρευση μείζονος πλούτου σε κλάσμα του ανθρώπινου πληθυσμού, εισοδηματική ανισότητα κ.λπ.)

Ιδρύεται de facto, στο ανωτέρω πλαίσιο, η αναγκαιότητα -μεταξύ άλλων- συλλογής, επεξεργασίας και ανάλυσης δεδομένων και πληροφοριών, διασύνδεσης και διαλειτουργικότητας βάσεων δεδομένων, παραγωγής και διάχυσης τακτικών/επιχειρησιακών/στρατηγικών αναλυτικών πληροφοριακών προϊόντων, η οποία ταυτοχρόνως πρέπει να τελεί σε συστοιχία με τις εκάστοτε (εθνικές, ευρωπαϊκές κ.λπ.) νομικές επιταγές και το σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα.

---

⁹ Άποψη που αποδείχθηκε προφητική (δύο δεκαετίες πριν), του Zbigniew Brzezinski (1998). *The grand chessboard*, Εκδόσεις Λιβάνη

Οι Αρχές Επιβολής του Νόμου, παράλληλα με την αντιμετώπιση αυτής της συνθετότητας, έχουν υποχρέωση για διαρκή αποτελεσματικότητα και λογοδοσία στη δημόσια σφαίρα. Ταυτόχρονα, σε εποχές ύφεσης και προϋπολογιστικών μειώσεων, το Μοντέλο, με εφαρμογή και στον καθημερινό προληπτικό σχεδιασμό (αστυνομική διαχείριση), προβάλλει ως ιδανική λύση ιεράρχησης προτεραιοτήτων και κατανομής ανθρώπινων/υλικών πόρων και τοποθετεί την ανάλυση εγκληματολογικών πληροφοριών (criminal intelligence analysis) στην καρδιά της αντεγκληματικής δράσης.

Το ILPM, εκτείνεται διαρκώς και σε βαθμό, ώστε να θεωρείται παγκοσμίως κυρίαρχο, εκφράζει δε το μοντέρνο Παράδειγμα προσδιορισμού και σχεδιασμού αντιμετρώων ενάντια στις διεθνικές απειλές του Οργανωμένου Εγκλήματος και της Τρομοκρατίας.

1.5.1. Η ιστορική καταβολή του Μοντέλου: Ηνωμένο Βασίλειο και Η.Π.Α.

Το Μοντέλο έλκει την προέλευση του από το Ηνωμένο Βασίλειο, όπου, η Αστυνομία του Κεντ, το ανέπτυξε στις αρχές της δεκαετίας του 1990, ως λύση στην ραγδαία άνοδο των εγκλημάτων εις βάρος της ιδιοκτησίας (property crimes, διαρρήξεις, κλοπές οχημάτων κ.λπ.), και σε εποχή οικονομικών περικοπών. Οι αξιωματούχοι πίστευαν ότι ένας σχετικά μικρός αριθμός εγκληματιών ήταν υπεύθυνος για ένα μεγάλο ποσοστό εγκλημάτων και κατά συνέπεια θα ήταν πιο αποτελεσματικό για τις Αρχές εάν στόχευαν στα συγκεκριμένα άτομα. Το αποτέλεσμα ήταν πτώση τάξεως 24% στη συγκεκριμένη μορφή εγκληματικότητας, εντός 3 ετών¹⁰.

Το Μοντέλο εστιάζει στις σημαντικές εγκληματικές δραστηριότητες (key criminal activities). Τα προβλήματα (crime problems) προσδιορίζονται και ποσοτικοποιούνται, και, εν συνεχεία, μέσω της επεξεργασίας των πληροφοριών, οι κεντρικοί

---

¹⁰ R. Anderson. (1994). "Intelligence led policing: A British perspective", στο Smith, A. Intelligence Led Policing: International Perspectives on Policing in the 21st Century. Lawrenceville, NJ: International Association of Law Enforcement Intelligence Analysts, σελ. 5–8

εγκληματικοί δρώντες (εγκληματίες – «κλειδιά», *key criminals*) τίθενται στο ερευνητικό μικροσκόπιο.¹¹

Όταν το ILPM εφαρμόστηκε για πρώτη φορά, δεν ήταν παρά μια επιχειρησιακή πρακτική, που σκοπούσε στη μείωση της εγκληματικότητας μέσω προδραστικής (προληπτικής) αστυνόμευσης, και κατευθυνόταν από την στοχευμένη εγκληματολογική ανάλυση των πληροφοριών.

Ουσιαστικά, μετακινήθηκαν πόροι από *μεταδραστικές* σε *προδραστικές* μονάδες, εκκινώντας έτσι τη διεξαγωγή τακτικών επιχειρήσεων στην προαναφερόμενη βάση, γεγονός που διευκόλυνε την ακόμη μεγαλύτερη συλλογή πληροφοριών. Η εδραζόμενη στην πληροφορία στρατηγική, σαφώς εστίαζε σε σοβαρούς, ενεργούς και «παραγωγικούς» παραβάτες (*prolific offenders*)¹².

Άρχισε να γίνεται αντιληπτό, ότι το *επιχειρηματικό μοντέλο* ανάλυσης του εγκλήματος και των εγκληματολογικών πληροφοριών θα μπορούσε να επεκταθεί σε ευρύτερο μοντέλο διαχείρισης αστυνόμευσης¹³. Οι εξελίξεις στο Ηνωμένο Βασίλειο, οδήγησαν στο Εθνικό Μοντέλο Πληροφοριών (National Intelligence Model-NIM), το οποίο αποκρυσταλλώθηκε ως διαχειριστικό *πλαίσιο λήψης αποφάσεων* αναφορικά με την κατανομή ανθρώπινων/υλικών πόρων, το οποίο επηρέαζε σχεδόν το σύνολο της δραστηριότητας των Αρχών Επιβολής του Νόμου. Προϊόντος του χρόνου, το Μοντέλο διευρύνθηκε σε διαχειριστική φιλοσοφία, στον πυρήνα της οποίας τοποθετείται η ανταλλαγή πληροφοριών, η συνεργασία και η εξεύρεση/υιοθέτηση στρατηγικών λύσεων για τα προβλήματα της αστυνόμευσης, σε κάθε γεωγραφικό επίπεδο¹⁴.

Οι εξελίξεις, όπως ήταν φυσικό επηρέασαν και τις Η.Π.Α. -διαδικασία που επιταχύνθηκε ύστερα από την τρομοκρατική επίθεση της 9/11- όπου το Μοντέλο θεωρήθηκε ως εργαλείο ανταλλαγής πληροφοριών, που θα βοηθούσε τις Αρχές

---

¹¹ Marilyn Peterson (2005). 'Intelligence-Led Policing Bureau of Justice Assistance: The New Intelligence Architecture', U.S. Department of Justice / Office of Justice Programs / Bureau of Justice Assistance, σελ. 9

¹² Jerry H. Ratcliffe (2016). *Intelligence-Led Policing*, Routledge, σελ. 4-5

¹³ Βλ. καλύτερα στους Brian Flood and Roger Gaspar. "Strategic aspects of the UK National Intelligence Model", στο Jerry Ratcliffe (2009). "Strategic thinking in criminal intelligence", The Federation Press, σελ. 53-55

¹⁴ Jerry H. Ratcliffe (2016). *Intelligence-Led Policing*, Routledge, σελ. 4-5

Επιβολής του Νόμου, στην αναγνώριση των απειλών και στην ανάπτυξη αντιμέτρων¹⁵.

Αν και ως *Παράδειγμα* (paradigm) ερμηνεύεται -λανθασμένα- διαφορετικά σε κάποιες περιοχές (π.χ. υιοθέτηση της στρατηγικής μόνο κατ' όνομα ή έλλειμμα κατανόησης βασικών αρχών¹⁶), εξελίσσεται διαρκώς και με τέτοια δυναμική ώστε να ενσωματώνει ολοένα και περισσότερη από τη δράση των Αρχών Επιβολής του Νόμου.

1.5.2. Το συνεχές DIKI (DIKI continuum)

Πριν η μελέτη εμβαθύνει περισσότερο στο ILPM, είναι θεμιτό να αποσαφηνιστούν κάποιες έννοιες. Η λέξη **πληροφόρηση** (intelligence), παγκοσμίως, ποικίλει ερμηνευτικά ανάλογα με την κουλτούρα, την γλώσσα και την παράδοση. Ωστόσο, σχεδόν πάντα, σχετίζεται με δομή, διαδικασία, μεθοδολογία και τελικό προϊόν. Οι έννοιες **πληροφορία** (information), **δεδομένο** (data) και **γνώση** (knowledge), είναι περισσότερο αντιφατικές, ως εκ τούτου έδει να προσεγγισθούν και να επεξηγηθούν συνολικώς¹⁷.

Τα δεδομένα, είναι ακατέργαστα (raw data) και ανερμήνευτα μεγέθη και παρατηρήσεις σχετικά με την εγκληματική δραστηριότητα (αναφορές εγκλήματος, εγκληματολογικές στατιστικές, εγκληματολογικές βάσεις δεδομένων κ.λπ.) που ποσοτικοποιούνται εύκολα, ελεύθερα επιπρόσθετου νοήματος, συμπερασμάτων ή απόψεων. Μπορούν να αφορούν σκηνή εγκλήματος, χαρακτηριστικά modus operandi κ.λπ.

Η πληροφορία, είναι δεδομένα που τίθενται σε πλαίσιο και ενδυναμώνονται με νόημα, το οποίο τους δίδει μεγαλύτερη σχετικότητα και σκοπό.

---

¹⁵ David L. Carter (2009). Law Enforcement Intelligence: A Guide for State, Local, and Tribal Law Enforcement Agencies, U. S. Department of Justice/Office of Community Oriented Policing Services, σελ. 79

¹⁶ Jerry H. Ratcliffe (2016). Intelligence-Led Policing, Routledge, σελ 4-5

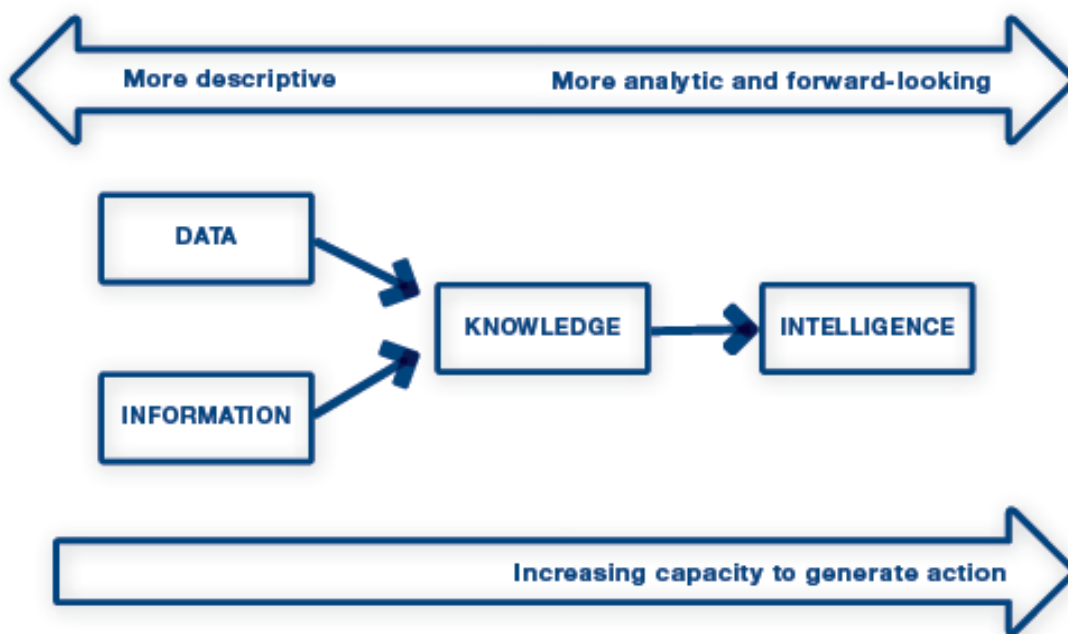
¹⁷ Organization for Security and Co-Operation in Europe (OSCE) (2017). Guidebook Intelligence-Led Policing, OSCE Secretariat Transnational Threats Department Strategic Police Matters Unit, σελ. 16

Κατά την *Ντάβου*, η μετατροπή της πληροφορίας σε γνώση, εκκινεί με την επεξεργασία ενός εξωτερικού δεδομένου ή την ανάδυση ενός εσωτερικού δεδομένου, το οποίο θα χρησιμοποιηθεί σε ερμηνείες άλλων ή θα επανερμηνευθεί το ίδιο¹⁸.

Η *γνώση*, είναι πληροφορίες, στις οποίες έχει δοθεί νόημα και ερμηνεία. Όταν ο άνθρωπος προσθέτει την σοφία και τα βιώματα του στην πληροφορία, την μετατρέπει σε γνώση.

Η *πληροφόρηση* είναι, δεδομένα, πληροφορίες και γνώση, που έχουν αξιολογηθεί, αναλυθεί και παρουσιασθεί, με την κατάλληλη μορφή (format) σε λήπτες αποφάσεων, με **σκοπό προσανατολισμένο στη δράση** (action-oriented purpose)¹⁹.

Σχήμα 3: Η «διαδρομή» από τα δεδομένα (data) και την πληροφορία (information) στην πληροφόρηση (intelligence)

Πηγή: OSCE Guidebook, Intelligence-Led Policing

¹⁸ M. Ντάβου (2000). Οι διεργασίες της σκέψης στην εποχή της πληροφορίας-θέματα γνωστικής πληροφορίας, εκδόσεις Παπαζήση, σελ. 489

¹⁹ Jerry H. Ratcliffe (2016). Intelligence-Led Policing, Routledge, σελ 71-73

Παράδειγμα

Σε μία υπηρεσία Δίωξης Ναρκωτικών, τα περιστατικά εισάγονται στις βάσεις δεδομένων, και σε αυτό το στάδιο αποτελούν *δεδομένα*.

Όταν ο αναλυτής εγκλήματος αναγνωρίσει ένα αναδυόμενο **μοτίβο**, μία επαναλαμβανόμενη συμπεριφορά (pattern) στην περιοχή του, τα δεδομένα μετατρέπονται σε *πληροφορίες*.

Εάν ο αναλυτής εγκλήματος συζητήσει το παρατηρούμενο μοτίβο με εγκληματολογικό ερευνητή το υφιστάμενο επίπεδο αντίληψης αναβαθμίζεται σε *γνώση*.

Η γνώση, με τη σειρά της, εμπλουτισμένη με περισσότερα δεδομένα και πληροφορίες, μεγεθύνεται σε ουσία, μπορεί να σχηματιστεί ώστε να υποστηρίξει υποθέσεις και να μετατραπεί σε *πληροφόρηση*.

1.5.3. Ορισμός Μοντέλου

Δεν υφίσταται «οικουμενικός» ορισμός του Μοντέλου. Οι περισσότερες προσεγγίσεις, αν και συγκλίνουν στα βασικά χαρακτηριστικά²⁰, συχνά είναι ετερόκλητες και συγκρουόμενες. Άλλοι, για παράδειγμα, θεωρούν ότι πρόκειται για την εκπόνηση Εκτιμήσεων Απειλής ενώ άλλοι για τη διαδικασία συλλογής δεδομένων και πληροφοριών.

Φυσικά, οι αποκλίνουσες ερμηνείες εδράζονται κυρίως στο γεγονός ότι το ILPM είναι σχετικά νέο, διαρκώς διευρυνόμενο και μεταβαλλόμενο, εφαρμοζόμενο σε δικαιοδοσίες διαφορετικής κουλτούρας - αναγκαιότητας και με τεράστια περιθώρια εξέλιξης. Ως προελέχθη, ενώ μέχρι πρόσφατα χρησιμοποιείτο σε σχέση με το Οργανωμένο Έγκλημα και τους σοβαρούς παραβάτες, πλέον αποκρυσταλλώνεται ως διευρυμένο, ολιστικό πλαίσιο (που περιλαμβάνει σχεδόν όλες τις αστυνομικές

---

²⁰ David L. Carter (2009). Law Enforcement Intelligence: A Guide for State, Local, and Tribal Law Enforcement Agencies, U. S. Department of Justice/Office of Community Oriented Policing Services, σελ. 79

δραστηριότητες²¹), ενισχύοντας τη συνεργασία αναλυτή και λήπτη αποφάσεων (κάθε επιπέδου)²².

Μεταξύ των αρκετών ορισμών του Μοντέλου, στο παρόν πόνημα υιοθετείται ο μάλλον δημοφιλέστερος, αυτός του καθηγητή Ratcliffe, πρωτοπόρου ερευνητή του πεδίου, παγκοσμίως:

Το ILPM εστιάζει στην ανάλυση (analysis) και στην πληροφόρηση (intelligence), ως πρωταρχικής σημασίας για την δημιουργία ενός αντικειμενικού πλαισίου λήψης αποφάσεων που δίδει προτεραιότητα επίκεντρα εγκλήματος (crime hotspots), στους «παραγωγικούς» δράστες, στις εγκληματικές ομάδες και στα επαναλαμβανόμενα θύματα (repeat victim).

Υποστηρίζει τη μείωση, την πρόληψη και την αποδιάθρωση του εγκλήματος και της βλάβης, μέσω τακτικής και στρατηγικής διαχείρισης, ανάπτυξης και εφαρμογής²³.

Ως μορφή *κάθετης* (top-down²⁴) διαχειριστικής φιλοσοφίας παράγει αναλυτικά προϊόντα για την απευθείας πληροφόρηση των ληπτών αποφάσεων²⁵. Ενώ ανατρέπει την παραδοσιακή και επικρατούσα αστυνόμευση, που στηρίζεται στην αντίδραση-καταστολή (μέσω σχεδιασμού, θέσης προτεραιοτήτων, προδραστικής σκέψης κ.λπ.) η πραγματικότητα ότι οι Αρχές Επιβολής του Νόμου πάντα θα χρειαστεί να ενεργούν *a posteriori* σε εγκληματικές συμπεριφορές, θα διατηρηθεί.

Σε μία οργανωσιακή δομή, όπου τα δεδομένα και οι πληροφορίες συλλέγονται, ταξινομούνται, επεξεργάζονται και αναλύονται συστηματικά, εντός καθορισμένης στρατηγικής προτεραιοτήτων και στόχων, το ILPM θεωρητικά υποστηρίζει τους λήπτες αποφάσεων, ώστε να λαμβάνουν ορθολογικές και βασισμένες σε ευρήματα

---

²¹ Ακόμη π.χ. και τη μείωση τροχαίων ατυχημάτων, που δε συνδέεται μεν με το έγκλημα *per se* αλλά αποτελεί σοβαρό πρόβλημα για τις κοινότητες και τους αστυν. Οργανισμούς (βλ. Jerry H. Ratcliffe (2016), *Intelligence-Led Policing*, Routledge, σελ. 67)

²² Organization for Security and Co-Operation in Europe (OSCE) (2017). *Guidebook Intelligence-Led Policing*, OSCE Secretariat Transnational Threats Department Strategic Police Matters Unit, σελ. 18

²³ Jerry H. Ratcliffe (2016). *Intelligence-Led Policing*, Routledge, σελ. 66

²⁴ Η αναπτυξιακή στρατηγική καθορίζεται από τα διευθυντικά στελέχη και εφαρμόζεται μέσα από την ιεραρχία, «εκ των άνω προς τα κάτω».

²⁵ Rachel Boba Santos (2017). *Crime Analysis with Crime Mapping*, 4th edition, SAGE Publications, σελ. 73

(evidence-based), αποφάσεις, σε στρατηγικό αλλά και τακτικοεπιχειρησιακό επίπεδο²⁶.

1.5.4. Τα πλεονεκτήματα του Μοντέλου

Καταρχάς, πρέπει να γίνει κατανοητό η *αστυνόμευση που καθοδηγείται από την πληροφόρηση* (ILP) διαφοροποιείται από την *αστυνομία που καθοδηγείται από την πληροφόρηση*. Η αστυνομία είναι ένας κοινωνικός οργανισμός ενώ η αστυνόμευση είναι όρος που αναφέρεται σε ένα σύνολο διαδικασιών, που εντός μίας κοινωνίας, εκπληρώνουν συγκεκριμένες κοινωνικές λειτουργίες. Σήμερα, η αστυνόμευση παρέχεται και από θεσμούς διαφορετικούς από την Πολιτεία (όπως ιδιωτικές εταιρείες, κοινωνικούς εθελοντές κ.λπ.)²⁷.

Πολλά προβλήματα σχετικά με το Μοντέλο, πηγάζουν από το ίδιο το όνομα, το οποίο επειδή συνδέεται με τη λέξη *Πληροφόρηση* (επεξεργασμένη πληροφορία), συχνά προκαλεί αρνητικούς συνειρμούς, καθώς συγγέεται με μυστική, υπονομευτική, αμφίβολη και παράνομη δραστηριότητα που παραπέμπει σε αστυνομικό (ή αστυνομοκρατούμενο) κράτος (police state).

Όταν οι συσχετισμοί λαμβάνουν χώρα αφορώντας στην αστυνομία, οι υπαινιγμοί και οι φόβοι είναι οι χειρότεροι δυνατοί. Παραταύτα, εάν ξεπεραστούν αυτοί οι αβάσιμοι εν τοις πράγμασι ηθικοί ενδοιασμοί, όταν το Μοντέλο εφαρμόζεται σωστά παρέχει έναν επαρκή αντικειμενικό μηχανισμό άρθρωσης στρατηγικών προτεραιοτήτων.

Για το μεγαλύτερο μέρος της ιστορίας της αστυνόμευσης, η εγκληματολογική ανάλυση πληροφοριών χρησιμοποιείτο για την υποστήριξη «ατομικών», μεμονωμένων και μεταδραστικών ερευνών, κατά τις οποίες η παραδοσιακή αστυνομική δράση κατευθυνόταν εναντίον γνωστών δραστών με σκοπό τη συλλογή αποδείξεων-ευρημάτων, που θα υποστήριζαν την διαδικασία της ποινικής δίωξης. Το ILPM όμως είναι κάτι αρκετά διαφορετικό: είναι λειτουργικό όταν χρησιμοποιείται για στρατηγικό σχεδιασμό και ορθολογική κατανομή πόρων, με τρόπο ώστε η

---

²⁶ Organization for Security and Co-Operation in Europe (OSCE) (2017). Guidebook Intelligence-Led Policing, OSCE Secretariat Transnational Threats Department Strategic Police Matters Unit, σελ. 19

²⁷ Jerry H. Ratcliffe (2016). Intelligence-Led Policing, Routledge, σελ. 5

ερευνητική δράση να στοχεύει στους σημαντικούς δράστες (prolific offenders) και στις σημαντικές εγκληματικές περιοχές (hot spots).

Στο ILPM, είναι η ανάλυση εγκληματολογικών πληροφοριών που καθοδηγεί τις επιχειρήσεις και όχι το αντίστροφο²⁸. Προφανώς υπάρχει συσχετισμός με τον ιδιωτικό τομέα (βιομηχανία, επιχειρήσεις), όπου η πληροφορία και η επεξεργασία της (πληροφόρηση) οδηγούν σε συγκριτικό (στρατηγικό) πλεονέκτημα: με βάση τη συλλογή πληροφοριών, την επεξεργασία τους και την παραγόμενη γνώση, αυξάνεται η αποτελεσματικότητα των Διοικητικών Αρχών σε όρους πρόληψης/αποτροπής εγκλήματος και αποδόμησης οργανωμένων εγκληματικών ομάδων και δικτύων²⁹.

Επιπλέον, η παραδοσιακή αστυνόμευση συνήθως συνδέεται με την αντιμετώπιση/διερεύνηση μίας κοπιώδους, χρονοβόρας και κοστοβόρας υπόθεσης, η εξιχνίαση της οποίας, σε εγκληματολογικούς όρους, δεν ασκεί ουσιαστικό αντίκτυπο στο εγκληματικό περιβάλλον. Το Μοντέλο, στον αντίποδα, παρέχει τη δυνατότητα τοποθέτησης των απειλών και κινδύνων σε ολιστική προοπτική, στην οποία η αξιολόγηση της κοινωνικής βλάβης από το έγκλημα μπορεί να οδηγήσει στην πρόληψη του εγκλήματος σε μία ευρύτερη περιοχή, κατάσταση εγκληματολογικά πολύ ιδανικότερη από την επίλυση ενός μεμονωμένου ζητήματος (εγκλήματος, υπόθεσης, έρευνας), το οποίο έχει ήδη εκδηλωθεί. Φυσικά, η εστίαση σε συγκεκριμένους παραγωγικούς παραβάτες - η οποία στηρίζεται στην προρρηθείσα παραδοχή ότι ένα μικρό ποσοστό ατόμων ευθύνεται για μεγάλο μέρος της εγκληματικότητας - συνιστά ένα άλλο σοβαρό χαρακτηριστικό του ILPM³⁰.

Εδώ, κρίσιμη σημασία έχει η διασύνδεση και η διαλειτουργικότητα των εγκληματολογικών βάσεων δεδομένων και πληροφοριών, η οποία οδηγεί σε πληρέστερη, ενοποιημένη και *μεγάλη εικόνα* του εγκληματικού περιβάλλοντος. Ζούμε σε ένα περιβάλλον πληροφοριακού πλούτου (information-rich), ωστόσο συχνά φτωχού σε γνώση (knowledge-poor). Θεωρητικά, το ILPM υλοποιεί βέλτιστα αυτή τη μετάβαση, καθώς υποστηρίζει την ορθολογική στόχευση, το «ξεκαθάρισμα» περιττών

---

²⁸ Jerry H. Ratcliffe (2016). Intelligence-Led Policing, Routledge, σελ. 6

²⁹ Organization for Security and Co-Operation in Europe (OSCE) (2017). Guidebook Intelligence-Led Policing, OSCE Secretariat Transnational Threats Department Strategic Police Matters Unit, σελ. 21-23

³⁰ Jerry H. Ratcliffe (2016). Intelligence-Led Policing, Routledge, σελ. 6

και ανούσιων πληροφοριών (noise) και την προδραστική διαχείριση της αντεγκληματικής διαχείρισης.

Σε ευρωπαϊκό πολιτικό-νομικό επίπεδο, ήδη από το 2004, το Πρόγραμμα της Χάγης υιοθέτησε και υλοποίησε το στόχο της καθοδηγούμενης από την πληροφόρηση (επεξεργασία-ανάλυση πληροφοριών) δράσης των Αρχών Επιβολής του Νόμου, το δε 1^ο βήμα προς τη νέα στρατηγική κατεύθυνση, ήταν η παραγγελία-ανάθεση παραγωγής Εκτίμησης Απειλής για το Οργανωμένο Έγκλημα (Organized Crime Threat Assessment - OCTA³¹), στην Europol.

Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (European External Action Service- EEAS), σε έγγραφο εργασίας προς την Επιτροπή Πολιτικής Διαχείρισης Κρίσεων (CivCom), το 2015, τοποθετείται επί του Μοντέλου, ως εξής:

«Το ILP είναι μία στρατηγική και τακτική, προσανατολισμένη στο μέλλον, στοχευμένη προσέγγιση για τον έλεγχο του εγκλήματος και την παροχή υπηρεσιών αστυνόμευσης. Εστιάζει στην αναγνώριση, την ανάλυση και τη διαχείριση επίμονων και εξελισσόμενων προβλημάτων και κινδύνων, και υποστηρίζει την διαχειριστική διαδικασία προτεραιοποίησης ζητημάτων και κατανομής ανθρώπινων και λογιστικών πόρων, εναρμονισμένων με την προδραστική προσέγγιση αστυνόμευσης³²».

1.5.5. Νομική προσέγγιση των ανθρώπινων δικαιωμάτων και της προστασίας των δεδομένων

Πέραν των αυτονόητων λόγων, που άπτονται της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, οι Αρχές Επιβολής του Νόμου οφείλουν να σέβονται και να προστατεύουν τα ανθρώπινα δικαιώματα για τον επιπρόσθετο λόγο ότι οιαδήποτε διαφορετική συμπεριφορά μεσο-μακροπρόθεσμα αποδεικνύεται και αντιπαραγωγική, γιατί υπονομεύει το αίσθημα εμπιστοσύνης των κοινωνιών.

---

³¹ Η 1^η παρήχθη το 2006 από την Europol, έκτοτε ο Οργανισμός την εκδίδει ετησίως (στο 'EUROPOL: coordinating the fight against serious and organised crime - Report with Evidence', HOUSE OF LORDS, European Union Committee 29th Report of Session, 2008)

³² Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα «<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5705-2015-REV-1/en/pdf>» (σελ. 33 εγγράφου εργασίας)

Τα κράτη οφείλουν να θέτουν σε ισχύ νομικό και θεσμικό πλαίσιο για την υλοποίηση της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε εγχώριο επίπεδο, σύμφωνα με τις διεθνείς δεσμευτικές συνθήκες³³. Οι δικωκτικοί οργανισμοί, ως βραχίονες των κρατικών λειτουργιών, εν συνεχεία, οφείλουν να προστατεύουν τα άτομα από πράξεις που θέτουν σε διακινδύνευση τα ατομικά δικαιώματα.

Το ILP³⁴, ως κατά βάση προδραστική μορφή αστυνόμευσης, πρέπει να υλοποιείται ακριβώς με τρόπο προστασίας των θεμελιωδών ατομικών ελευθεριών και κατ' επιταγή των θεμελιωδών αρχών της δημοκρατικής αστυνόμευσης, ήτοι:

- Το νομικό, διοικητικό και θεσμικό πλαίσιο για την υλοποίηση του ILP
- Νομιμότητα, αναγκαιότητα και αναλογικότητα των περιορισμών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- Ισότητα και μη διάκριση
- Αποτελεσματικά θεραπευτικά μέτρα, εποπτεία και λογοδοσία

Αναφορικά με το δικαίωμα στην ιδιωτικότητα (right to privacy), πρέπει να ειπωθεί ότι η συλλογή δεδομένων και πληροφοριών, η επεξεργασία, η ανάλυση και η διανομή τους, όλα κρίσιμα συστατικά του ILP, δνητικά παράγουν σοβαρές επιπλοκές σχετικά με την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Στο πλαίσιο αυτό, προς αποφυγή παράνομων και αυθαίρετων ενεργειών, είναι θεμιτή η εποπτεία των διαδικασιών από τη δικαιοσύνη και τις ανεξάρτητες αρχές³⁵.

Σχετικά με την προστασία των δεδομένων (data protection), επίσης υφίσταται διεθνές (και εθνικό) νομικό πλαίσιο βάσει του οποίου καθιερώνονται θεμελιώδεις αρχές προστασίας των δεδομένων που πρέπει να είναι σεβαστές, ώστε να διασφαλίζεται η

---

³³ Βλ.: (α) το Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα (International Covenant on Civil and Political Rights - CCPR), διαθέσιμο στην ιστοσελίδα «<http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CCPR.aspx>» και (β) η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (Council of Europe Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms - ECHR), διαθέσιμη στην ιστοσελίδα http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_ELL.pdf

³⁴ Organization for Security and Co-Operation in Europe (OSCE) (2017). Guidebook Intelligence-Led Policing, OSCE Secretariat Transnational Threats Department Strategic Police Matters Unit, σελ. 25-28

³⁵ Organization for Security and Co-Operation in Europe (OSCE) (2017). Guidebook Intelligence-Led Policing, OSCE Secretariat Transnational Threats Department Strategic Police Matters Unit, σελ. 25-28

πλήρη συμμόρφωση με το συγκεκριμένο δικαίωμα (όπως π.χ. αναφορικά με το χρόνο διατήρησης δεδομένων³⁶).

---

³⁶ Βλ.: Σύμβαση για την προστασία του ατόμου σχετικά με αυτόματη επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων (Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data), διαθέσιμη στην ιστοσελίδα «<https://rm.coe.int/1680078b37>»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

Η διαδικασία εγκληματολογικής ανάλυσης πληροφοριών

Η διαδικασία εγκληματολογικής ανάλυσης πληροφοριών, παραδοσιακά καλούμενη ο «Ο Κύκλος της Πληροφορίας» (Intelligence Cycle) περιγράφει έξι τυποποιημένα βήματα³⁷, κατά τα οποία ακατέργαστα δεδομένα και πληροφορίες μετατρέπονται σε έχουσα προστιθέμενη αξία πληροφόρηση (intelligence), με σκοπό τη δράση. Ο Κύκλος δεν είναι μία στατική ακολουθία έξι βημάτων, αλλά περισσότερο μία δυναμική διαδικασία, όπου τα διαφορετικά βήματα συνδέονται στενά και αλληλεπιδρούν, επιτρέποντας στους αναλυτές να κινούνται «εμπρός ή πίσω» μέσα στον Κύκλο³⁸. Ως λειτουργία, είναι βασική για την ενέργεια τόσο τακτικο-επιχειρησιακής όσο και στρατηγικής ανάλυσης, οπτικοποιείται δε στο ακόλουθο σχήμα.

Σχήμα 2: Κύκλος Εγκληματολογικής Ανάλυσης Πληροφοριών (Criminal Intelligence Cycle)

Πηγή: OSCE Guidebook, Intelligence-Led Policing

³⁷ Αναλόγως το μέρος του πλανήτη όπου εφαρμόζεται, οι προσεγγίσεις αποκλίνουν και ο αριθμός ποικίλει: τα βήματα μπορεί να είναι 4, 5 κ.λπ.

³⁸ Organization for Security and Co-Operation in Europe (OSCE) (2017). Guidebook Intelligence-Led Policing, OSCE Secretariat Transnational Threats Department Strategic Police Matters Unit, σελ. 29

Ειδικότερα, σε κάθε βήμα, η λειτουργία του Κύκλου θεωρητικά εξελίσσεται ως εξής:

Βήμα 1^ο: Ανάθεση και σχεδιασμός (Tasking and planning).

Ο Κύκλος εισάγεται κατόπιν απόφασης διευθυντικού στελέχους, που αναθέτει στον αναλυτή την ανάπτυξη και παραγωγή πληροφόρησης σχετικά με ένα πρόβλημα. Σημαντικό είναι οι σκοποί, το περιεχόμενο και το χρονοδιάγραμμα του αναλυτικού προϊόντος να τεθούν σε διαπραγμάτευση μεταξύ του αναθέτοντα (client, πελάτης) και του αναλυτή, διαδικασία που εκκινεί με τον προσδιορισμό των Όρων Αναφοράς (Terms of Reference – ToR), οι οποίοι αποτελούν το σημείο εκκίνησης του Κύκλου³⁹.

Βήμα 2^ο: Συλλογή και αξιολόγηση (Collection and evaluation).

Η φάση της συλλογής πληροφοριών αποτελεί απαιτητική διαδικασία. Είναι σημαντικό ο αναλυτής να: (α) γνωρίζει την ύπαρξη, τη σχετικότητα, την προσβασιμότητα και την αξιοπιστία των πηγών πληροφοριών που επιλέγονται για συγκεκριμένη πληροφοριακή αποστολή και (β) έχει γνώση των νομικών περιορισμών και των προϋποθέσεων αρμοδιότητας που πρέπει να εφαρμοστούν κατά τη χρήση των διαφορετικών τύπων πληροφοριακών πηγών.

Το Σχέδιο Συλλογής (Collection Plan)⁴⁰

Η ανάπτυξη Σχεδίου Συλλογής πληροφοριών ακολουθεί τη συμφωνία ToR που προεκτέθηκε. Το Σχέδιο στηρίζεται στον προσδιορισμό, τον αντικειμενικό σκοπό, το εύρος και το χρονοδιάγραμμα της αποστολής, και περιγράφει:

- **Τι** πληροφορίες πρέπει να συλλεχθούν
- **Ποιες** πηγές πρέπει να χρησιμοποιηθούν
- **Πού** πρέπει να αναζητηθούν οι πληροφορίες
- **Πώς** θα αποκτηθούν οι πληροφορίες
- **Ποιος** θα τις συλλέξει
- **Πόσα** δεδομένα και πληροφορίες μπορούν να τύχουν διαχείρισης
- **Πότε** πρέπει να συλλεχθεί κάθε κομμάτι πληροφορίας

³⁹ UNITED NATIONS OFFICE ON DRUGS AND CRIME (2010). Guidance on the use and preparation of serious and organized crime threat assessments The SOCTA Handbook, σελ. 14-17

⁴⁰ Organization for Security and Co-Operation in Europe (OSCE) (2017). Guidebook Intelligence-Led Policing, OSCE Secretariat Transnational Threats Department Strategic Police Matters Unit, σελ. 34

- **Γιατί** συγκεκριμένα δεδομένα και πληροφορίες πρέπει να συλλεχθούν Φυσικά, τα συλλεχθέντα δεδομένα και πληροφορίες πρέπει να αξιολογηθούν με αντικειμενική και επαγγελματική κρίση, ώστε να μην αμφισβητείται η εγκυρότητα της διαδικασίας.

Βήμα 3: Ταξινόμηση και επεξεργασία (Collation and processing).

Η ταξινόμηση και η επεξεργασία περιλαμβάνουν τη διευθέτηση, προτεραιοποίηση και τον καθορισμό της προέλευσης της πληροφορίας.

Βήμα 4: Ανάλυση (Analysis).

Υπάρχουν αποκλίνουσες προσεγγίσεις της αναλυτικής ταξινομίας υπό την έννοια ότι η επιχειρησιακή ανάλυση για έναν οργανισμό είναι η τακτική για κάποιον άλλο κ.λπ. Δεν είναι σπάνια η διάκριση σε τρεις κατηγορίες (στρατηγική, επιχειρησιακή και τακτική ανάλυση) , ωστόσο οι κορυφαίοι διεθνείς οργανισμοί ενοποιούν τις δύο πρώτες μορφές υπό τον τίτλο «επιχειρησιακή»⁴¹.

Η αναλυτική διαδικασία, μείζονος σημασίας, μετασχηματίζει ακατέργαστα δεδομένα και πληροφορίες σε πραγματική πληροφόρηση και κατευθύνει εξίσου τους βραχυπρόθεσμους επιχειρησιακούς και μακροπρόθεσμους στρατηγικούς σκοπούς των Αρχών Επιβολής του Νόμου. Αποτελείται από δύο φάσεις, την *ενσωμάτωση* των δεδομένων και την *ερμηνεία* αυτών. Στην *πρώτη*, συνδυάζονται αξιολογημένες πληροφορίες από διαφορετικές πηγές, ώστε να αναπτυχθεί μία αρχική υπόθεση, να αναγνωρισθεί ένα μοτίβο και να παραχθεί συμπερασματολογία. Στη *δεύτερη*, οι αρχικές υποθέσεις ελέγχονται και η διαδικασία καταλήγει σε υποστήριξη, τροποποίηση ή ανατροπή τους⁴².

Μία υπόθεση (hypothesis), είναι μία υπόθεση εργασίας, που βασίζεται σε προηγουμένως ανεπτυγμένους ενδείκτες (βλ. παρακάτω) που παράγονται από

---

⁴¹ Βλ. προσεγγίσεις: (α) **UNITED NATIONS OFFICE ON DRUGS AND CRIME** (2010). Guidance on the use and preparation of serious and organized crime threat assessments The SOCTA Handbook, σελ. 61, (β) **INTERPOL**, στην ιστοσελίδα «file:///C:/Users/%CE%92%CE%91%CE%A3%CE%99%CE%9B%CE%99%CE%9A%CE%97/Dow nloads/27_CAS01_05_2014_EN_web.pdf» (γ) **EUROPOL**, στην ιστοσελίδα «https://www.europol.europa.eu/activities-services/services-support/strategic-analysis»

⁴² Organization for Security and Co-Operation in Europe (OSCE) (2017). Guidebook Intelligence-Led Policing, OSCE Secretariat Transnational Threats Department Strategic Police Matters Unit, σελ. 36

διαθέσιμα δεδομένα και πληροφορίες και που απαιτεί επιπλέον πληροφοριακό υλικό, ώστε να επιβεβαιώσει ή να διαψεύσει μία προϋφιστάμενη εικασία. Οι υποθέσεις βοηθούν στην αναγνώριση των πληροφοριακών κενών, στην εστίαση σε περαιτέρω δεδομένα συλλογής, στην παραγωγή έγκυρης συμπερασματολογίας, προβλέψεων και εκτιμήσεων.

Η υπόθεση, αλλά και κάθε συμπέρασμα, πρέπει να περιέχει απαντήσεις για τις ακόλουθες ερωτήσεις – κλειδιά (5W-1H)⁴³:

- Ποιος (Who?) πρόσωπα – κλειδιά
- Τι (What?) εγκληματική δραστηριότητα
- Πώς (How?) *modus operandi*
- Πού (Where?) γεωγραφικές πληροφορίες
- Γιατί (Why?) κίνητρο
- Πότε (When?) χρονοδιάγραμμα

Βήμα 5 (dissemination):

Τα πληροφοριακά αναλυτικά προϊόντα είναι το αποτέλεσμα της διαδικασίας εγκληματολογικής ανάλυσης πληροφοριών και διανέμονται με τη μορφή ξεκάθαρων, δομημένων και συνοπτικών αναφορών, σκοπώντας στην αντανάκλαση αντικειμενικής και ακριβούς πληροφόρησης, καθώς και στην αναγνώριση και παροχή προτάσεων σχετικά με στρατηγικά ή επιχειρησιακά αστυνομικά προβλήματα. Ο σκοπός των επιχειρησιακών αναλυτικών αναφορών είναι η υποστήριξη υπό εξέλιξη ερευνών βραχυπρόθεσμης τακτικο-επιχειρησιακής φύσης, ενώ των στρατηγικών η υποστήριξη της διαδικασίας λήψης αποφάσεων⁴⁴.

Βήμα 6: Ανάδραση και παρακολούθηση (feedback and follow-up).

Η αλληλεπίδραση των αναλυτών και των «πελατών» - ληπτών αποφάσεων είναι απαραίτητη. Αμφότεροι πρέπει να βεβαιωθούν ότι η διαδικασία ήταν εποικοδομητική

---

⁴³ Ibid, σελ. 38

⁴⁴ Organization for Security and Co-Operation in Europe (OSCE) (2017). Guidebook Intelligence-Led Policing, OSCE Secretariat Transnational Threats Department Strategic Police Matters Unit, σελ. 39

και το παραχθέν και διανεμηθέν αναλυτικό προϊόν πληροί τις τεθείσες απαιτήσεις και προδιαγραφές⁴⁵.

Από τα προαναφερόμενα στάδια της διαδικασίας εγκληματολογικής ανάλυσης, η παρούσα μελέτη θα προσεγγίσει ειδικότερα αυτά της συλλογής και της ανάλυσης, εστιάζοντας, περισσότερο, στην τελευταία.

---

⁴⁵ Ibid, σελ.40

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

3. Συλλογή δεδομένων και Πληροφοριών

Η συλλογή έχει τεράστια σημασία για την εγκληματολογική ανάλυση πληροφοριών και είναι η κατ' εξοχήν έντασης εργασίας πτυχή του Κύκλου⁴⁶ καθώς σκοπεύει ουσιαστικά στη συγκέντρωση του πληροφοριακού υλικού, το οποίο θα αποτελέσει τη βάση της ανάλυσης, καθώς και στην πλήρωση των πληροφοριακών κενών (intelligence gaps). Παραδοσιακά, αντλούσε τους περισσότερους ανθρώπινους και υλικούς πόρους της διαδικασίας.

3.1. Θεωρητικές προσεγγίσεις συλλογής

Εάν θεωρήσουμε τη συλλογή ως φάσμα, στο ένα άκρο βρίσκεται η προσέγγιση *από τα κάτω προς τα επάνω* (bottom-up approach), χαρακτηριστική της βρετανικής σχολής. Στη συγκεκριμένη σχολή σκέψης, η πληροφόρηση παράγεται από ένα τεράστιο εύρος αλληλεπιδράσεων μεταξύ των Αρχών Επιβολής του Νόμου και των κοινοτήτων σε όλο την έκταση της αστυνομικής δραστηριότητας.

Αυτή η διαδικασία περιλαμβάνει την πληροφόρηση που προέρχεται από τους πολίτες, τους αστυνομικούς περιπολίας, την τροχαία αστυνόμευση, την εκτέλεση ενταλμάτων, τα ευρήματα των εγκληματολογικών υπηρεσιών (forensics) κ.λπ. Αν και ουσιαστικά πρόκειται για παθητική μορφή συλλογής πληροφοριών, ως πρόταση συνδέεται με τις ευκαιρίες που παρέχει η καθημερινότητα της αστυνόμευσης⁴⁷.

Η προσέγγιση *από τα κάτω προς τα επάνω*, γενικά περιλαμβάνει τρεις διαφορετικές εκδοχές που διατηρούν διακριτά χαρακτηριστικά ενώ μοιράζονται μία βασική πρόταση (core proposition). Το ενοποιητικό στοιχείο είναι ότι η συλλογή πληροφοριών είναι μία ενεργή διαδικασία που οδηγείται από μία μορφή συμπεφωνημένων πληροφοριακών απαιτήσεων. Στο ένα άκρο του φάσματος

---

⁴⁶ Intelligence-Led Bureau of Justice Assistance / Policing: The New Intelligence Architecture (2005). Bureau of Justice Assistance, U.S. Department of Justice Office of Justice Programs, σελ. 6

⁴⁷ Oliver Higgins (2009). The theory and practice of intelligence collection, Strategic thinking in criminal intelligence, The federation press, σελ. 86 επ.

βρίσκεται η έρευνα των κοινωνικών επιστημών, οι οποίες παρέχουν τις επιστημονικές μεθόδους για την παραγωγή ευρημάτων, στα οποία εδράζεται η συνεχής και ακριβής αναπαράσταση της πραγματικότητας. Η έρευνα χρησιμοποιεί ποιοτικές, ποσοτικές μεθόδους ή συνδυασμό των δύο.

Η δεύτερη εκδοχή της προσέγγισης θα μπορούσε να κληθεί ως *κλασσικό μοντέλο* (classical model). Προέρχεται από εγκατεστημένες και παγιωμένες πρακτικές, με εφαρμογή στη σφαίρα της εθνικής ασφάλειας⁴⁸. Το σημείο εκκίνησης είναι η βασική πληροφοριακή αντίληψη ότι πρέπει να εντοπισθούν τα πληροφοριακά κενά (information gaps) και να καλυφθούν. Παραδείγματα, διεθνώς, αποτελούν οι πληροφοριακές απαιτήσεις (information requirements) που διανέμει η Κοινή Επιτροπή Πληροφοριών (Joint Intelligence Committee)⁴⁹ του Ηνωμένου Βασιλείου στις βρετανικές υπηρεσίες πληροφοριών και οι Εθνικές Πληροφοριακές Απαιτήσεις (National Intelligence Requirement-NIR), που χρησιμοποιούνται ως οδηγός για τις Αρχές Επιβολής του Νόμου που συλλέγουν πληροφορίες σχετικά με το οργανωμένο έγκλημα.

Ο σκοπός των δύο αυτών κειμένων είναι προφανώς στρατηγικός αφού απαντούν σε γενικά και υψηλού επίπεδου ερωτήματα. Η προσδοκία είναι οι συλλογείς πληροφοριών να υιοθετήσουν προδραστική προσέγγιση και να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των συνήθων πληροφοριακών ροών (regular intelligence flow).

Η τρίτη εκδοχή θα μπορούσε να κληθεί έρευνα πληροφοριών ή έρευνα φαινομένων (intelligence research, phenomena research), η οποία συνδυάζει εκδοχές της κλασσικής προσέγγισης με την έρευνα των κοινωνικών επιστημών⁵⁰.

Στον παρακάτω πίνακα παρατίθεται τυπολογία των προσεγγίσεων της πληροφοριακής συλλογής και έρευνας, με σκοπό τη σύγκριση και την αντιπαραβολή των ισχυρών και ασθενών σημείων τους⁵¹.

---

⁴⁸ Η Εθνική Ασφάλεια στηρίζεται σε 2 πυλώνες: την Εθνική Άμυνα και την Εσωτερική Ασφάλεια. Η τελευταία είναι το πεδίο εκδίπλωσης και λειτουργίας των Αρχών Επιβολής του Νόμου

⁴⁹ Για το ρόλο αυτής της κομβικής βρετανικής Επιτροπής βλ. περισσότερα στην ιστοσελίδα «<https://www.gov.uk/government/groups/joint-intelligence-committee>»

⁵⁰ Oliver Higgins (2009). The theory and practice of intelligence collection, Strategic thinking in criminal intelligence, The federation press, σελ. 87 επ.

⁵¹ Oliver Higgins (2009). The theory and practice of intelligence collection, Strategic thinking in criminal intelligence, The federation press, σελ. 88-89

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	TOP-DOWN			BOTTOM-UP
Εκδοχή	Χρήση κοινωνικών επιστημών	Έρευνα φαινομένων	Κλασσικό μοντέλο	Παραδοσιακό
Χαρακτηριστικά	Χρήση Κοινωνικών Επιστημών, Σταθερή Δομημένη Διαδικασία, που συλλέγει δεδομένα για να αξιολογήσει υποθέσεις. ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ.	Χρήση σταθερής διαδικασίας για την ενεργή πληροφοριακή έρευνα για συγκεκριμένο ζήτημα. ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ Η ΕΠΑΓΩΓΙΚΗ.	Γενική διαδικασία Κατευθυνόμενη στην κάλυψη κενών γνώσης. ΕΠΑΓΩΓΙΚΗ	Παθητική Διαδικασία Με βάση τη σύνθεση Πληροφοριών Από τη Καθημερινή Αστυνόμευση Και τα Τακτικά Σχέδια συλλογής ΕΠΑΓΩΓΙΚΗ
Ισχυρά σημεία	Αξιολογεί την εγκυρότητα της αντίληψης και της συμβατικής σοφίας. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί οπουδήποτε εμπλέκοντας συγκριτικές μεθόδους. Προσαρμοσμένη στην κατανόηση αιτίας και αποτελέσματος	Δυναμική Προσέγγιση που Εμπλέκει πλήρη Αξιοποίηση πηγών δεδομένων από μη αστυνομικές πηγές.	Πιο δυναμική και έγκαιρη, Παρέχει απαντήσεις στα «γιατί»	Τα ταχύτερα Αποτελέσματα Από την σύνθεση Των γνωστών Δεδομένων Παρέχει εικόνα αναδυόμενων τάσεων
Ασθενή σημεία	Λιγότερο κατάλληλη για την απόκτηση κατανόησης ζητημάτων με μεγάλο εύρος. Δεν παρέχει απάντηση στην υπόθεση ότι υπάρχουν κενά σε δεδομένα και αβεβαιότητες σχετικά Με τις σκοτεινές πτυχές της εγκληματικότητας	Χρήση δευτερογενών δεδομένων η εγκυρότητα των οποίων μπορεί να αμφισβητηθεί	Τα ευρήματα υστερούν σε Εγκυρότητα Λόγω έλλειψης εμπειρικού περιεχομένου	Κίνδυνος ότι η Διαδικασία δεν είναι Προσαρμοσμένη για την Κατανόηση Των στοιχείων Τα οποία γνωρίζουμε Ότι δεν γνωρίζουμε
Πότε χρησιμοποιείται	Βαθεία γνώση Για τον αντίκτυπο Των εγκληματικών Συμπεριφορών Και της δράσης των Αρχών στην κοινωνία και την οικονομία	Το πλαίσιο στο οποίο λειτουργεί Το έγκλημα- Κοινωνικές τάσεις, Ευκαιρίες και Ζήτηση Εγκληματικής αγοράς	Εγκληματική δραστηριότητα, Διασυνδέσεις, Ικανότητες (π.χ. Γνώση, ισχύς, Οικονομικά-Ιδιοκτησιακά στοιχεία)	Απόκτηση Πληροφόρησης Σχετικά με τις Τιμές των Παράνομων Αγορών, Profile Υπόπτων με Αυξανόμενο Αντίκτυπο, Μεταβαλλόμενη δημοφιλία εγκληματικών μεθόδων

3.2. Η συλλογή πληροφοριών στην πράξη

Η συλλογή πληροφοριών έχει κομβικό ρόλο για τον σχηματισμό και την παράδοση στρατηγικών αναλυτικών εκτιμήσεων με αξία. Η αποτελεσματική πληροφοριακή συλλογή διέπεται από τρία κριτήρια, για τα οποία υπάρχει υποχρεωτικότητα σύμπτωσης: πρέπει να είναι έγκαιρα, έγκυρα και αξιόπιστα.

Η συλλογή διαχωρίζεται παραδοσιακά σε τρεις υποστηρικτικές φάσεις:

- Προσδιορισμός κατάλληλων ερωτήσεων (ask the right questions)
- Στόχευση κατάλληλων πηγών (targeting sources)
- Χρήση εξωτερικών πληροφοριακών πηγών (non law enforcement sources of information)⁵²

3.2.1. Προσδιορισμός κατάλληλων ερωτήσεων

Η χρήση παραγωγικών και εμπειρικών μεθόδων δεν είναι πάντα αρκετή για την κατανόηση των εγκληματικών αγορών ή των εγκληματικών συμπεριφορών. Η κλίμακα και η δυναμική φύση του οργανωμένου εγκλήματος σε συνδυασμό με τις προσπάθειες των εγκληματιών αλλά και των καταναλωτών των παράνομων αγαθών και υπηρεσιών αποκρύψουν τη δράση τους, σημαίνει ότι πάντα θα υπάρχουν κενά γνώσης για τις διωκτικές Αρχές.

Οι απαιτήσεις που οδηγούν τη διαδικασία συλλογής πληροφοριών είναι απλά εύστοχες ερωτήσεις σχετικά με πληροφοριακά κενά. Ένα καλό σημείο εκκίνησης είναι οι παραδοσιακές ερωτήσεις: ποιος, τι, πότε, που, γιατί και πως. Ακολούθως περιγράφονται τεχνικές για την παραγωγή πιο εξειδικευμένων ερωτημάτων συλλογής και προτεραιοποίησης αυτών.

---

⁵² Oliver Higgins (2009). The theory and practice of intelligence collection, Strategic thinking in criminal intelligence, The federation press, σελ. 95 επ.

3.2.1.1. Η σημασία των υποθέσεων

Ένας εξαιρετικός τρόπος για την για την κατανόηση ενός προβλήματος είναι η ανάπτυξη υποθέσεων, δηλαδή υποθετικών ερωτήσεων που στηρίζονται σε παραγωγική ή επαγωγική λογική⁵³. Οι υποθέσεις συχνά χρησιμοποιούνται ως μέρος δομημένης και συστηματικής διαδικασίας για τον προσδιορισμό των ερευνητικών ερωτημάτων είτε σε εμπειρική έρευνα είτε σε έρευνα φαινομένων.

Στο παράδειγμα της ηρωίνης που ακολουθεί παρακάτω, προσδιορίζονται τέσσερις εναλλακτικές εκδοχές του μέλλοντος. Η δόμηση σεναρίων έχει σημασία καθώς τα δεδομένα και οι πληροφορίες που θα επιβεβαιώσουν ή θα διαψεύσουν τις διαφορετικές πιθανότητες ίσως διαφέρουν. Χωρίς τη δόμηση σεναρίων, η συλλογή πληροφοριών ίσως δεν συγκεντρώσει όλα τα σχετικά απαραίτητα δεδομένα, με πιθανή συνέπεια την απομείωση της εγκυρότητας του αναλυτικού προϊόντος⁵⁴.

Οι υποθέσεις παράγονται από την άντληση ειδικής γνώσης σχετικά με ένα ζήτημα, γενικής γνώσης επάνω στην εγκληματική συμπεριφορά και από την κοινή λογική για την άρθρωση μίας υπόθεσης, για την οποία στο ενεστώς χρονικό σημείο δεν απαιτείται υπεράσπιση της εγκυρότητας της. Οι υποθέσεις, φυσικά, έχουν το πλεονέκτημα ότι συχνά προκαλούν τη συμβατική σκέψη και ωθούν τη διαδικασία προς λιγότερο γνωστές περιοχές.

---

⁵³ Στον **παραγωγικό συλλογισμό** (Deductive Logic) ξεκινούμε από κάτι γενικό και αφηρημένο (μια αρχή, έναν ορισμό, έναν κανόνα κτλ.), που θεωρείται ότι έχει αποδειγμένη ισχύ ή ότι αποτελεί εύλογη υπόθεση, και καταλήγουμε σε κάτι ειδικό - στον καθορισμό ή τη διευκρίνιση μιας συγκεκριμένης πρότασης.

Στον **επαγωγικό συλλογισμό** (Inductive Logic) ακολουθούμε πορεία αντίστροφη προς τον παραγωγικό: ξεκινούμε από το ειδικό και το συγκεκριμένο και καταλήγουμε στο γενικό και το αφηρημένο: από τις επιμέρους περιπτώσεις στον κανόνα, στο νόμο που τις διέπει.

Στον επαγωγικό συλλογισμό οδηγούμαστε στο συμπέρασμα συνήθως πιθανολογικά, με την πεποίθηση ή την προσδοκία ότι, αυτό που ισχύει για κάποιο μέρος / τμήμα που μελετήσαμε, θα ισχύει και για τα υπόλοιπα τμήματα του συνόλου.

Οι ορισμοί διαθέσιμοι στην ιστοσελίδα «http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-C130/652/4171,19457/indexa_04.html»

⁵⁴ Oliver Higgins (2009). The theory and practice of intelligence collection, Strategic thinking in criminal intelligence, The Federation Press, σελ. 95 επ.

Ερευνητικό σχέδιο

Απειλή εις βάρος της Ελλάδας από την ηρωίνη

Υπόβαθρο

Η ηρωίνη ή «πρέζα», όπως είναι γνωστή στους κύκλους των τοξικομανών, είναι ένα από τα ισχυρότερα και καταστρεπτικότερα ναρκωτικά, που κυκλοφορούν και ευθύνεται για σημαντικό ποσοστό θανάτων των χρηστών... Εντυπωσιακό είναι το γεγονός, πώς ένα απλό ακίνδυνο λουλούδι μετατρέπεται στο πιο επικίνδυνο ναρκωτικό που έχει γνωρίσει ο άνθρωπος. Η ηρωίνη προέρχεται από το ακατέργαστο όπιο, το οποίο παράγεται μόνο από την οπιούχο παπαρούνα. Η ηρωίνη που κυκλοφορεί στην Ευρώπη προέρχεται κυρίως από το Αφγανιστάν, χώρα, η οποία εξακολουθεί να έχει τη μεγαλύτερη παράνομη παραγωγή οπίου στον κόσμο και σε μικρότερο βαθμό, από το γειτονικό Ιράν ή το Πακιστάν... Η μεγαλύτερη ποσότητα ηρωίνης, παγκοσμίως, μεταφέρεται και διακινείται από τα χερσαία εδάφη, ξεκινώντας από τις χώρες παραγωγής (Αφγανιστάν, Τατζικιστάν και Πακιστάν), περνά μέσα από την Τουρκία και ακολουθεί τρεις (3) εναλλακτικές διαδρομές, με προορισμό τις χώρες της Δυτικής Ευρώπης... Εξ' αυτών, η νοτιότερη διαδρομή, παρά τις συνεχείς τροποποιήσεις της, έχει ως βασική κατεύθυνση την Ιταλία, είτε απευθείας μέσω Ελλάδας, είτε μέσω Βουλγαρίας – Π.Γ.Δ.Μ. – Αλβανίας – Ελλάδα. Ο ρόλος όμως της Τουρκίας, αναφορικά με τη διαδρομή του οπίου και των παραγώγων του (μορφίνη, ηρωίνη) από το Αφγανιστάν στην ΕΕ είναι καταλυτικός, καθώς εκτιμάται ότι, η μεγαλύτερη ποσότητα ηρωίνης με τελικό προορισμό χώρες της ΕΕ, προέρχεται από το Αφγανιστάν, με ενδιάμεσο σταθμό την Τουρκία... Οι Τούρκικες εγκληματικές οργανώσεις είναι αυτές, που ελέγχουν το μεγάλο μέρος του εμπορίου ηρωίνης στην ΕΕ⁵⁵.

Θα μπορούσε από το ανωτέρω πληροφοριακό υλικό να παραχθεί το ερώτημα: ποία είναι η απειλή για την Ελλάδα από την διανομή και κατανάλωση ηρωίνης;

Οι ακόλουθες υποθέσεις συνδέονται με έναν αριθμό σεναρίων που σκοπούν στην καθοδήγηση της συλλογής πληροφοριών.

---

⁵⁵ Ετήσια Έκθεση Σ.Ο.Δ.Ν. – Ε.Μ.Π. για τα Ναρκωτικά στην Ελλάδα έτους 2015, σελ. 64 επ., διαθέσιμη στην ιστοσελίδα «http://www.astynomia.gr/images/stories/2016/prokirkiseis16/18072016-ekthesi_sodn.pdf»

Υπόθεση 1 (Y₁): Μία περιορισμένη αύξηση στην κατανάλωση, συνδεδεμένη με τις κοινότητες που είναι μείζονες καταναλωτές, στη χώρα X

Υπόθεση 2 (Y₂): Μία ουσιώδης αύξηση στην κατανάλωση, που προκαλείται από την αύξηση των εγκληματικών συνεργειών μεταξύ οργανωμένων εγκληματικών ομάδων εθνικής προέλευσης X και Ψ (ελληνικές)

Υπόθεση 3 (Y₃): Μία ουσιώδης αύξηση στην κατανάλωση, που προκαλείται από την αύξηση των χώρων «ασφαλούς» αποθήκευσης στη γειτονική χώρα Z

Μηδενική υπόθεση (Y₀): Καμία διακριτή αύξηση στην κατανάλωση καθώς η τιμή της κοκαΐνης και των συνθετικών ναρκωτικών παραμένουν χαμηλές, γεγονός που αποτρέπει τη δημιουργία ευκαιριών για την ανάπτυξη νέων αγορών

3.2.1.2. Επικέντρωση

Το επόμενο βήμα, ύστερα από την παραγωγή υποθέσεων (δυναμικές ερωτήσεις), είναι η ιεράρχηση τους κατά σειρά προτεραιότητας. Οι συλλογείς πρέπει να εστιάσουν στις πιο σημαντικές, δεδομένου ότι και ο χρόνος είναι περιορισμένος. Ο σκοπός της συλλογής είναι η βελτίωση της κατανόησης του προβλήματος, ώστε οι αποδέκτες του αναλυτικού προϊόντος – λήπτες αποφάσεων να συγκεντρωθούν σε ερωτήματα που σχετίζονται με τη διαδικασία λήψης απόφασης: «χρειάζεται να ενεργήσω;», «εάν ναι, σχετικά με ποία εκδοχή του προβλήματος;», «ποίες είναι οι επιλογές μου;», «πόσους ανθρώπινους/υλικούς πόρους πρέπει να διαθέσω;» κ.λπ.

Οι λήπτες αποφάσεων προφανώς και επιδιώκουν να εστιάσουν στα υφιστάμενα προβλήματα και να συγκεντρώσουν τους απαιτούμενες πόρους. Δεν πρέπει όμως να αγνοούν τις αναδυόμενες τάσεις ή διαφαινόμενες απειλές ασφαλείας, η έγκαιρη διάγνωση των οποίων επιτρέπει και ταχύτερη αντιμετώπιση των προβλημάτων. Μία εξαιρετική τεχνική είναι οι πληροφοριακοί ενδείκτες⁵⁶.

---

⁵⁶ Oliver Higgins (2009). The theory and practice of intelligence collection, Strategic thinking in criminal intelligence, The federation press, σελ. 96

3.2.1.3. Πληροφοριακοί Ενδείκτες (intelligence indicators)

Πρόκειται για παρατηρήσιμα στοιχεία⁵⁷ ή «σημάδια» που συλλέγονται για την ανταπόκριση σε μία συγκεκριμένη πληροφοριακή απαίτηση. Παρέχουν μία «πινακίδα» για την πλήρωση των κενών στην κατανόηση ερωτημάτων όπως: « ποιος ευθύνεται », « ποίος έχει αναμειχθεί », « τι έχει συμβεί » κ.λπ.⁵⁸ Ο ρόλος των δεικτών είναι να επιτρέψουν στους επαγγελματίες πληροφοριών να αναζητήσουν και να καταγράψουν ευρήματα που είτε ενδυναμώνουν είτε αποδυναμώνουν ένα συγκεκριμένο σενάριο. Υπ' αυτή την έννοια, η αξία των ενδεικτών είναι διττή: (1) λειτουργούν ως δείκτες πρόβλεψης περιστατικών που ενδέχεται να συμβούν και (2) τεκμηριώνουν γιατί έχει διατυπωθεί μία συγκεκριμένη υπόθεση ή συμπέρασμα⁵⁹. Στον ακόλουθο πίνακα, εξετάζεται εκ νέου το σενάριο που συζητήθηκε νωρίτερα σχετικά με την απειλή από την ηρωίνη, παίρνοντας τις υποθέσεις και προσδιορίζοντας σειρά ενδεικτών.

Υπόθεση I⁶⁰ (Y₁): Μία περιορισμένη αύξηση στην κατανάλωση, συνδεδεμένη με τις κοινότητες που είναι μείζονες καταναλωτές, σε άλλα μέρη του πλανήτη

Πιθανός ενδείκτης (α): αύξηση κατασχέσεων ηρωίνης σε επιβάτες πολιτικών αεροσκαφών από τη Ν.Α.Ασία

Πιθανός ενδείκτης (β): Η τιμή του ναρκωτικού στο «δρόμο» παραμένει υψηλή

Πιθανός ενδείκτης (γ): έγκυρη πληροφόρηση από αλλοδαπές αρχές ότι συγκεκριμένα φυσικά πρόσωπα εξάγουν το ναρκωτικό με στόχο συγκεκριμένη ελληνική γεωγραφική περιοχή (π.χ. μητροπολιτική περιοχή Αττικής)

⁵⁷ Τα στοιχεία είναι παρατηρήσιμα μετά την εκδήλωση του συμβάντος, ενώ οι ενδείκτες αναζητούνται πριν κάτι εκδηλωθεί

⁵⁸ D. MCDOWELL (2009). Strategic Intelligence A Handbook for Practitioners, Managers, and Users Revised Edition, THE SCARECROW PRESS, σελ. 169

⁵⁹ D. MCDOWELL (2009). Strategic Intelligence A Handbook for Practitioners, Managers, and Users Revised Edition, THE SCARECROW PRESS, σελ. 169

⁶⁰ Τα πρακτικά παραδείγματα είναι εμπνευσμένα και προσαρμοσμένα με βάση το 6^ο κεφ. (Oliver Higgins, "The theory and practice of intelligence collection") του βιβλίου Strategic thinking in criminal intelligence, The federation press, 2009.

Υπόθεση 2 (Y₂): Μία ουσιώδης αύξηση στην κατανάλωση, που προκαλείται από την αύξηση των εγκληματικών συνεργειών μεταξύ οργανωμένων εγκληματικών ομάδων εθνικής προέλευσης X και Ψ

Πιθανός ενδείκτης (α): αυξημένες εξαρθρώσεις οργανωμένων εγκληματικών ομάδων με ιθύνοντες νόες εθνικής προέλευσης X και Ψ

Πιθανός ενδείκτης (β): έγκυρη πληροφόρηση από τις Αρχές της χώρας X αφορά σε κατασχέσεις σοβαρών ποσοτήτων του ναρκωτικού εντός containers με συνοδευτικά έγγραφα που συνδέονται με εταιρείες της χώρας Ψ

Πιθανός ενδείκτης (γ): αύξηση κατασχέσεων πρόδρομων ουσιών από τις Αρχές της χώρας X που προορίζονταν για την χώρα Ψ

Υπόθεση 3 (Y₃): Μία ουσιώδης αύξηση στην κατανάλωση, που προκαλείται από την αύξηση των χώρων «ασφαλούς» αποθήκευσης, συσκευασίας και τυποποίησης στη γειτονική χώρα Z

Πιθανός ενδείκτης (α): Αυξανόμενες καταγραφές κατασχέσεων εξοπλισμού συσκευασίας και τυποποίησης του ναρκωτικού

Πιθανός ενδείκτης (β): Επαναλαμβανόμενες καταγραφές κατασχέσεων εξοπλισμού συσκευασίας και τυποποίησης του ναρκωτικού σε συνδυασμό με κατασχέσεις του ναρκωτικού σε ποσότητες πολλαπλάσιες του κιλού

Μηδενική υπόθεση (Y₀): Καμία διακριτή αύξηση στην κατανάλωση καθώς η τιμή της κοκαΐνης και των συνθετικών ναρκωτικών παραμένουν χαμηλές, γεγονός που αποτρέπει τη δημιουργία ευκαιριών για την ανάπτυξη νέων αγορών

Πιθανός ενδείκτης (α): Καμία αύξηση σε κατασχέσεις

Πιθανός ενδείκτης (β): Καμία πληροφόρηση σχετικά με χώρους αποθήκευσης στην Ελληνική Επικράτεια

3.2.2. Στόχευση κατάλληλων πηγών

Από τη στιγμή που οι απαιτήσεις που οι απαιτήσεις για τη συλλογή δεδομένων και πληροφοριών έχουν προσδιοριστεί⁶¹ το επόμενο βήμα είναι να καθαρισθεί από ποιές

⁶¹ Είναι πολύ σημαντικό η συλλογή να αναζητεί πληροφορίες και δεδομένα βάσει προκαθορισμένων παραμέτρων, γεγονός που θα υποστηρίξει την αποτελεσματική ανάλυση. David L. Carter και Jeremy

πηγές πληροφοριών θα αντληθεί το κατάλληλο υλικό. Αυτό που πρέπει να αποφευχθεί είναι να κατευθυνθεί η συλλογή προς κάθε πιθανή πηγή με συνέπεια την απώλεια πολύτιμου χρόνου, τη συσσώρευση ανούσιου υλικού και την αποδυνάμωση της επαγγελματικής δεοντολογίας μεταξύ των εμπλεκόμενων.

Ο τρόπος επίλυσης του προβλήματος θα μπορούσε να είναι η δόμηση ενός παραδοσιακού σχεδίου συλλογής πληροφοριών υπό μορφή πίνακα (matrix), όπου θα συγκεντρώνονταν οι απαιτήσεις και οι πιθανοί συμμετοχοί στη διαδικασία⁶².

3.2.3. Εξωτερικές πληροφοριακές πηγές

Η συλλογή πληροφοριών δεν πρέπει να βασίζεται μόνο στις πηγές που σχετίζονται με τις Αρχές Επιβολής του Νόμου. Άλλωστε είναι γνωστό από μακρού χρόνου ότι ούτε όλες οι παραβάσεις καταγράφονται ούτε το σύνολο των εγκλημάτων καταγγέλλεται. Υπάρχουν διάφοροι τρόποι για ξεπεραστούν οι περιορισμοί που τίθενται από τις επίσημες στατιστικές και να καταστρωθεί μία αποδοτική και αποτελεσματική στρατηγική συλλογής. Τα δεδομένα μπορούν να συλλεχθούν και από έρευνες, οι οποίες παρέχουν συχνά ευρύτερη προοπτική από τις επίσημες στατιστικές σχετικά με τη φύση και την κλίμακα του εγκλήματος⁶³.

Εναλλακτική τακτική αποτελεί η χρήση ανοικτών πηγών πληροφοριών. Για παράδειγμα, τα εγκλήματα υψηλής τεχνολογίας (hi-tech crime), στις επίσημες αναφορές, συχνά απορροφώνται από άλλες κατηγορίες. Ωστόσο, υπάρχουν έρευνες της ακαδημαϊκής κοινότητας και του ιδιωτικού τομέα, που μελετούν το πρόβλημα και παράγουν τακτικά αναφορές. Από τον ιδιωτικό τομέα μπορούν να αντληθούν επίσης δεδομένα αναφορικά με τα θύματα συγκεκριμένων εγκλημάτων, όπως για τα θύματα απατών οικονομικών εγκλημάτων σχετικά με πιστωτικές κάρτες⁶⁴.

G. Carter, Intelligence Led Policing: Conceptual and Functional Considerations for Public Policy, σελ. 11, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <<https://scholarworks.iupui.edu/bitstream/handle/1805/3856/Carter-2009-Intelligence-Led-Policing.pdf?sequence=1>>

⁶² Oliver Higgins (2009.), The theory and practice of intelligence collection, Strategic thinking in criminal intelligence, The federation press, σελ. 100

⁶³ Όπως π.χ. η θυματολογική Crime Survey for England and Wales (πρώην British Crime Survey), περισσότερα στην ιστοσελίδα <<http://www.crimesurvey.co.uk/>>

⁶⁴ Europol (2012). Situation Report, Payment Card Fraud in the European Union Perspective of Law Enforcement Agencies, σελ. 6

Στην ίδια συνάφεια ο ιδιωτικός τομέας μπορεί να αποτελέσει εξαιρετική πηγή πληροφοριών αναφορικά με τη φύση της απειλής, πρόταση η οποία έχει πλήρη εφαρμογή στο προαναφερόμενο παράδειγμα των απατών σχετικά με πιστωτικές κάρτες.

Από αυτή τη γραμμή σκέψης δεν πρέπει να αφαιρεθούν οι Μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί, οι οποίοι παρέχουν υπηρεσίες στην γενική προσπάθεια καταπολέμησης του εγκλήματος και είναι σε θέση να παράσχουν πληροφορικό υλικό στις Αρχές σχετικά με τις τάσεις στις εγκληματικές αγορές⁶⁵.

Τέλος, συχνά τα ΜΜΕ και άλλα πηγές της δημόσιας σφαίρας και κυρίως το πανταχού παρόν διαδίκτυο δεν μπορούν φυσικά να παραβλεφθούν από τη συλλογή πληροφοριών από ανοικτές πηγές⁶⁶.

---

⁶⁵ Τέτοιες μη κυβερνητικές οντότητες εργάζονται για παράδειγμα με εθισμένους χρήστες ναρκωτικών και αποκτούν σχετική πληροφοριακή γνώση της θανάσιμης και καταστροφικής εμπορίας.

⁶⁶ Oliver Higgins (2009). The theory and practice of intelligence collection, Strategic thinking in criminal intelligence, The federation press, σελ. 105

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

4. Ανάλυση εγκλήματος (crime analysis) – Εισαγωγή

Οι λήπτες αποφάσεων στο πεδίο επιβολής του Νόμου, επιφορτισμένοι -με την ζωτική σε κάθε δημοκρατία- αποστολή μείωσης και πρόληψης της εγκληματικότητας, είναι αδύνατο να επιτύχουν επιδραστικότητα και αποτελεσματικότητα στερούμενοι ποιοτικής πληροφόρησης. Χωρίς κατάλληλη και ποιοτική πληροφόρηση, δεν μπορεί να υποστηριχθεί η διαδικασία λήψης αποφάσεων, σε οποιοδήποτε επίπεδο (τακτικό, επιχειρησιακό, στρατηγικό). Απαιτείται, σε κάθε περίπτωση, είτε επί εδάφους σπάνεως δεδομένων είτε σε καταστάσεις πληροφοριακού πλεονάσματος, ανεξαρτήτως μοντέλου αστυνόμευσης, ένα αναλυτικό πληροφοριακό προϊόν, απότοκο αναλυτικής διαδικασίας, το οποίο θα αποδίδει με το μεγαλύτερο δυνατό ρεαλισμό και πληρότητα την εικόνα του υπό έρευνα εγκληματικού πεδίου.

Η ανάλυση εγκλήματος παρέχει στον λήπτη απόφασης, ο οποίος έχει αναλάβει το βάρος της άσκησης μετασχηματιστικού αντικτύπου στο εγκληματικό περιβάλλον, επηρεάζοντας φυσικά άμεσα την κατάσταση ασφάλειας της κοινότητας (ή των κοινοτήτων), τη δυνατότητα κατανόησης της εγκληματικότητας και της εγκληματικής συμπεριφοράς. Έχοντας αυτή την εικόνα, ο λήπτης μπορεί να προτεραιοποιηθεί τις ανάγκες αναλόγως της βαρύτητας και να κατανείμει κατά τρόπο ορθολογικό τους ανθρώπινους/υλικούς πόρους, δεδομένου ότι αυτοί πεπερασμένοι.

Σήμερα, καθώς η ανάλυση εγκλήματος εξακολουθεί να επεκτείνεται, να διαφοροποιείται, να εισδύει με αυξανόμενο ρυθμό και σε περισσότερες διαστάσεις, στη δραστηριότητα των αστυνομικών Οργανισμών, ανά την υδρόγειο, προκύπτει εκ του παραλλήλου η ανάγκη υιοθέτησης ενός συνόλου κοινώς αποδεκτών ορισμών και εννοιών, που χρησιμοποιούνται από τους επαγγελματίες του πεδίου. Η ανάγκη είναι επιτακτική καθόσον εάν διατρέξει κανείς τη σύγχρονη βιβλιογραφία, εύκολα θα διαπιστώσει ασυνέχεια και σοβαρές διαφοροποιήσεις αναφορικά με την τυπολογία και τους ορισμούς των εννοιών της αναλυτικής «λογοτεχνίας», μολονότι έχουν καθιερωθεί de facto, μέσα από ζυμώσεις δεκαετιών, ορολογικές κοινοτοπίες.

Προς αποφυγή υιοθέτησης έωλων, διφορούμενων, συγκρουσιακών ή μη ευρέως αποδεκτών προσεγγίσεων, για τις ανάγκες του παρόντος θα χρησιμοποιηθεί το

τυπολογικό μοντέλο της Διεθνούς Ένωσης Αναλυτών Εγκλήματος (Association of Crime Analysts – IACA). Η IACA, ο σημαντικότερος διεθνής Οργανισμός αναφορικά με την ανάλυση εγκλήματος, το 2014 εκπόνησε κείμενο, τιτλοφορούμενο «ορισμοί και τύποι ανάλυση εγκλήματος», το οποίο έκτοτε ουσιαστικά αποτελεί διεθνώς και τη *Λευκή Βίβλο* της ορολογικής προσέγγισης.

4.1. Τα Θεωρητικά Θεμέλια της Ανάλυσης

4.1.1. Περιβαλλοντική Εγκληματολογία

Η «Περιβαλλοντική εγκληματολογία» είναι μελέτη της τέταρτης διάστασης, δηλαδή της διάστασης του χώρου, όπως προσεγγίσθηκε από τους Brantigham και Brantigham⁶⁷, κατά τους οποίους τα εγκληματικά συμβάντα λαμβάνουν χώρα όταν συντρέχουν τέσσερα στοιχεία: νόμος, δράστης, στόχος και τόπος⁶⁸.

Κατά την Σπινέλλη, η περιβαλλοντική ερμηνεία της εγκληματολογίας είναι εξίσου παλιά με την ίδια την εγκληματολογία. Σήμερα, επαναφορά στη σχέση εδάφους-εγκληματικότητας, αναδεικνύει το ρόλο που διαδραματίζει η περιβαλλοντική εγκληματολογία στο σχεδιασμό στρατηγικών αναφορικά με τη διαχείριση του περιβάλλοντος (με τη συνδρομή της τεχνολογίας, π.χ. συστήματα γεωγραφικών πληροφοριών, Geographic Information System-GIS).

Στόχος της περιβαλλοντικής εγκληματολογίας γιατί ένας συγκεκριμένος εγκληματίας διαπράττει ένα συγκεκριμένο έγκλημα αλλά η κατανόηση των ποικίλων μορφών του εγκληματικού γεγονότος ώστε να προσδιορισθούν τα συμπεριφορικά μοτίβα και οι περιβαλλοντικοί παράγοντες που δημιουργούν ευκαιρίες για το έγκλημα⁶⁹.

---

⁶⁷ P.J. Brantigham και P.L. Brantigham (1981). *environmental criminology*, CA Sage

⁶⁸ Καλλιόπη Δ. Σπινέλλη (2014). *Εγκληματολογία: Σύγχρονες και παλαιότερες κατευθύνσεις*, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ. 49

⁶⁹ Rachel Boba Santos (2017). *Crime Analysis and Crime Mapping*, Sage, σελ. 40

4.1.2. Τρίγωνο Ανάλυσης Προβλήματος (problem analysis triangle)

Κεντρικό ρόλο στις θεωρίες αναφορικά τη σχέση εδάφους – εγκλήματος, κατέχει η έννοια του Τριγώνου Ανάλυσης Προβλήματος βρίσκεται η έννοια του *τριγώνου του εγκλήματος*⁷⁰, όπως παρουσιάζεται παρακάτω:

Το έγκλημα, που βρίσκεται στο μικρό τρίγωνο έναν ιδιαίτερο τύπο προβληματικής δραστηριότητας, προκύπτει όταν ένας δράστης και ένα θύμα ή ένας στόχος συμπέσουν σε συγκεκριμένο τόπο. Στο εξωτερικό τις εικόνας βρίσκονται συγκεκριμένα κατηγορίες ατόμων που μπορούν να ελέγξουν τα τρία αυτά στοιχεία.

- Οι επόπτες (managers) είναι άτομα που γνωρίζουν τους παραβάτες και μπορούν να τους ελέγχουν
- Οι διαχειριστές (handlers) είναι αυτοί που προστατεύουν τους διάφορους πιθανούς τόπους εγκλήματος.
- Οι φύλακες (guardians) είναι άτομα που έχουν την ικανότητα να προστατεύουν τα θύματα και τους στόχους αλλά και να τους «αφαιρούν από το σκηνικό».

Η θεωρία εξηγεί τη βασική ιδέα του γεγονότος ότι οι ευκαιρίες για το έγκλημα μπορούν με την κατάλληλη επίδραση να μεταβληθούν⁷¹.

⁷⁰ Ronald Clarke και John Eck (2003). Become a Problem Solving Crime Analyst In 55 small steps, Jill Dando Institute of Crime Science University College London, London.

⁷¹ Rachel Boba Santos (2017). Crime Analysis and Crime Mapping, Sage, σελ. 40-41

4.1.3. Θεωρία ορθολογικής επιλογής (rational choice theory)

Σύμφωνα με τη θεωρία της ορθολογικής επιλογής οι παραβάτες τελούν εγκλήματα, στη βάση λήψης αποφάσεων κατ' αναλογία του προσδοκώμενου οφέλους και ανταμοιβής. Η θεωρία προτείνει ότι ευκαιρίας δοθείσης κάθε άτομο θα διαπράξει έγκλημα, δηλαδή η «ευκαιρία κάνει τον κλέφτη»⁷².

4.1.4. Θεωρία του εγκληματικού πρότυπου (crime pattern theory)

Η θεωρία διασύνδεει τη θεωρία της ορθολογικής επιλογής και τη θεωρία της συνήθους δραστηριότητας (βλ. παρακάτω) και σε συνδυασμό με περιβαλλοντικούς παράγοντες παρέχει ένα εξηγητικό πλαίσιο του εγκλήματος⁷³. Σύμφωνα με αυτήν, το εγκληματικό γεγονός θα εκδηλωθεί όταν ο χώρος δραστηριότητας του δυνητικού παραβάτη θα ταυτιστεί με τον αντίστοιχο του δυνητικού θύματος/στόχου⁷⁴.

4.1.5. Θεωρία της συνήθους δραστηριότητας (routine activities theory)

Η θεωρία εστιάζει στο πως οι ευκαιρίες για έγκλημα μεταβάλλονται με βάση τις συμπεριφορικές αλλαγές σε κοινωνικό επίπεδο⁷⁵. Μέσα από τη συνήθη πορεία της ζωής τους οι άνθρωποι μπορούν να αυξήσουν ή να μειώσουν τον κίνδυνο θυματοποίησης μεταβάλλοντας τις συνήθειες τους⁷⁶.

---

⁷² Ronald V. Marcus Felson Clarke (1998). Opportunity Makes the Thief, Police Research Series Paper, Practical theory for crime prevention

⁷³ Environmental criminology, σελ. 109, στην ιστοσελίδα «http://samples.jbpub.com/9780763755751/55751_CH03_097_148.pdf»

⁷⁴ Rachel Boba Santos (2017). Crime Analysis and Crime Mapping, Sage, σελ. 44

⁷⁵ Rachel Boba Santos (2017). Crime Analysis and Crime Mapping, Sage, p. 45

⁷⁶ Environmental criminology, σελ. 1, στην ιστοσελίδα «http://samples.jbpub.com/9780763755751/55751_CH03_097_148.pdf»

4.2. Ανάλυση Εγκλήματος⁷⁷ και Εγκληματολογική Ανάλυση

Σύμφωνα με την Rachel Boba Santos⁷⁸, είναι σημαντικό να κατανοηθεί ότι το πεδίο της ανάλυσης εγκλήματος περιλαμβάνει πολύ περισσότερα από την «ανάλυση εγκλήματος». Οι αναλυτές εγκλήματος αξιολογούν και αναλύουν πολλούς τύπους πληροφοριών διάφορους μεν του εγκλήματος, ωστόσο δε σχετιζόμενους και αλληλεπιδρώντες με την γενική αστυνομική δραστηριότητα (όπως ζητήματα ποιότητας ζωής, κρίσιμες καταστάσεις, πυρκαγιές, επείγοντα ιατρικά περιστατικά κ.λπ.).

Σε κάθε περίπτωση, ανεξαρτήτως της ετερότητας των τύπων και των εννοιών η ανάλυση εγκλήματος υποστηρίζει τις Αρχές Επιβολής του Νόμου (τοπικού, περιφερειακού, εθνικού επιπέδου) και σε αυτές απευθύνεται. Στο πλαίσιο αυτό, σύμφωνα με την IACA, ως ανάλυση εγκλήματος ορίζεται⁷⁹:

«Το επάγγελμα και η διαδικασία, όπου ένα σύνολο ποιοτικών και ποσοτικών τεχνικών χρησιμοποιούνται για την ανάλυση δεδομένων πολύτιμων για τις Αρχές Επιβολής του Νόμου και τις κοινότητες. Περιλαμβάνει την ανάλυση σχετικά με το έγκλημα και τους εγκληματίες, τα θύματα του εγκλήματος, ζητήματα ποιότητας ζωής, τα προβλήματα που προκαλούνται από την πρόκληση κοινωνικής αναταραχής, τις αστυνομικές επιχειρήσεις, και τα αποτελέσματα της υποστηρίζουν την εγκληματολογική έρευνα και την ποινική δίωξη, τη στρατηγική πρόληψης και μείωσης του εγκλήματος, την επίλυση προβλημάτων (problem solving), και την αξιολόγηση /αποτίμηση των προσπαθειών».

Η IACA, και αυτό είναι εξαιρετικά σημαντικό, δεν διαχωρίζει μεταξύ ανάλυσης εγκλήματος (crime analysis) και ανάλυσης εγκληματολογικών πληροφοριών (crime

---

⁷⁷ Ο όρος ανάλυση εγκλήματος, επειδή έχει ιστορικό βάθος, υιοθετείται από την IACA ως δεδομένος,

⁷⁸ Rachel Boba Santos (2017). Crime Analysis with Crime Mapping, 4th edition, SAGE Publications, σελ.3

⁷⁹ International Association of Crime Analysts – IACA (2014). Definition and Types of Crime Analysis Standards, Methods, & Technology (SMT) Committee White Paper, σελ. 2

intelligence analysis), αλλά θεωρεί την 2^η τύπο-υποσύνολο της ανάλυσης εγκλήματος⁸⁰ (βλ. παρακάτω). Πρέπει ωστόσο να αναφερθεί ότι κατά τον J.H. Ratcliffe, κορυφαίο ερευνητή και ακαδημαϊκό του χώρου, ωστόσο, αποτελούν δύο διαφορετικά γνωστικά πεδία και ο ίδιος αποδέχεται τον ορισμό της IALEIA, ότι η εγκληματολογική ανάλυση είναι *πληροφορίες που συλλέγονται, αναλύονται, και/ή διαχέονται προκριμένης πρόβλεψης, πρόληψης ή καταγραφής της εγκληματικής δραστηριότητας*⁸¹.

Η ανάλυση εγκλήματος, δεν χρησιμοποιείται τυχαία ή ατεκμηρίωτα, τουναντίον, βασίζεται στη θεωρία και εμπλέκει την εφαρμογή διαδικασιών συλλογής δεδομένων με βάση τις κοινωνικές επιστήμες, αναλυτικές μεθόδους, τη στατιστική επιστήμη κ.λπ.. Ειδικότερα, εμπλέκει τόσο ποιοτικές (qualitative) όσο και ποσοτικές μεθόδους (quantitative methods).

Οι αναλυτές εγκλήματος χρησιμοποιούν ποιοτικές μεθόδους όταν ερευνούν μη αριθμητικά δεδομένα επί σκοπώ ανακάλυψης υποκρυπτόμενων αιτιών εγκλήματος και σε αυτές περιλαμβάνονται η *έρευνα πεδίου* (field research, όπως η συζήτηση με άτομα που έχουν ειδική γνώση για συγκεκριμένο τύπο εγκλήματος) και η *ανάλυση περιεχομένου* (content analysis, όπως η έρευνα σε αστυνομικές αναφορές).

Περαιτέρω, χρησιμοποιούν ποσοτικές μεθόδους όταν διεξάγουν στατιστικές αναλύσεις αριθμητικών (numerical data) ή κατηγορικών δεδομένων (categorical data). Αν και μεγάλο μέρος της ανάλυσης εγκλήματος είναι ποσοτικό, οι αναλυτές εγκλήματος κυρίως χρησιμοποιούν θεμελιώδεις στατιστικές μεθόδους, όπως συχνότητες, ποσοστά, μέσους όρους, ρυθμούς μεταβολής κ.λπ.⁸².

Οι αναλυτές εγκλήματος χρησιμοποιούν τρεις βασικούς τύπους πληροφοριών:

Κοινωνικοδημογραφικούς (socio-demographic).

Αφορούν σε προσωπικά χαρακτηριστικά ατόμων και ομάδων (φύλλο, εθνικότητα, μόρφωση, εισόδημα κ.λπ.) και χρησιμοποιούνται για να απαντήσουν σε ερωτήσεις

---

⁸⁰ Rachel Boba Santos (2017). Crime Analysis with Crime Mapping, 4th edition, SAGE Publications, σελ. 4-5

⁸¹ International Association of Law Enforcement Intelligence Analysts (IALEIA) (2012). Law Enforcement Analytic Standards 2nd edition, σελ. 28, Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα «https://it.ojp.gov/documents/d/Law%20Enforcement%20Analytic%20Standards%2004202_combined_compliant.pdf»

⁸² Rachel Boba Santos (2017). Crime Analysis with Crime Mapping, 4th edition, SAGE Publications, σελ. 4-5

του τύπου « μπορούν τα δημογραφικά χαρακτηριστικά να εξηγήσουν γιατί σε μία δοθείσα περιοχή άτομα μίας συγκεκριμένης ομάδας θυματοποιούνται περισσότερο από τα άτομα μίας άλλης ομάδας;»

Χρονικούς (temporal): η χρονική διάσταση αποτελεί μείζον συστατικό της ανάλυσης εγκλήματος και ενεργείται σε διάφορα επίπεδα χρόνου, όπως η έρευνα τάσεων του εγκλήματος σε προοπτική ετών, εποχών, μηνών, συγκεκριμένων ημερών της εβδομάδας ή ώρας μέσα στην ημέρα.

Χωρικούς (spatial): η χωρική φύση του εγκλήματος είναι κεντρική για την κατανόηση της φύσης του προβλήματος. Η εξέλιξη της τεχνολογίας των υπολογιστών και η διαθεσιμότητα των ηλεκτρονικών δεδομένων υποστηρίζουν τον διευρυμένο ρόλο της χωρικής ανάλυσης στο πλαίσιο της ανάλυσης εγκλήματος. Οι αστικοποιήσεις και η χαρτογράφηση του εγκλήματος, σε σχέση με τους τόπους διάπραξης, η απεικόνιση της σχέσης χώρου-εγκλήματος, είναι βασικά στοιχεία για την κατανόηση της φύσης του εγκλήματος.

Το Γραφείο Δικαστικής Αρωγής του Υπουργείου Δικαιοσύνης των Η.Π.Α. (Bureau of Justice Assistance), με επίσημη δημοσίευση του (2005), παρέσχε επισκόπηση για το πως οι αναλυτικές λειτουργίες ωφελούν τις Αρχές Επιβολής του Νόμου με 9 τρόπους:

- *Υποστήριξη εγκληματολογικών ερευνών.* Η αναλυτική λειτουργία αναπτύσσει μία ποικιλία από αναλυτικά προϊόντα για να βοηθήσει τους ερευνητές να ανιχνεύσουν, αποτρέψουν και να ανταποκριθούν στην εγκληματική δράση. Οι αναλυτές εισάγουν έρευνες, διεξάγουν πληροφοριακές έρευνες και μπορούν να δράσουν ως κεντρικό σημείο διαχείρισης των συλλεγόμενων πληροφοριών.
- *Αυξάνει την ικανότητα ποινικής δίωξης των εγκληματιών.* Οι αναλυτές παράγουν χάρτες, πίνακες, οπτικοποιημένες αναλύσεις και άλλες γραφικές παραστάσεις γεγονότων και ευρημάτων, οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν στα διάφορα στάδια της ποινικής δίκης.
- *Υποστηρίζει τα διευθυντικά στελέχη και την αποστολή του Οργανισμού.* Με την μεγιστοποίηση χρήσης της αναλυτικής λειτουργίας, το διευθυντικό στέλεχος αποκτά πληροφορίες και πληροφόρηση σχετικά με την πρόληψη εγκληματικών ενεργειών. Στο πλαίσιο αυτό, το αναλυτικό προσωπικό μπορεί να προετοιμάσει υλικό προς υποστήριξη της ανάγκης ορθολογικής κατανομής πόρων, την ανάπτυξη του προϋπολογισμού κ.λπ.

- *Πληροφορεί προδραστικά τους ιθύνοντες για τις τάσεις του εγκλήματος και αναπτύσσει Εκτιμήσεις Τρωτότητας, Απειλής και Κινδύνου.* Η αναλυτική λειτουργία παρέχει υποστήριξη σε τακτικό και στρατηγικό επίπεδο. Το αναλυτικό προσωπικό αναλύει αναφορές εγκλήματος, αναγνωρίζει επίκεντρα εγκλήματος, αναπτύσσει εγκληματολογικά ενημερωτικά δελτία και αναφορές, μελετά δεδομένα σειριακού εγκλήματος και προσπαθεί να προβλέψει το μέλλον του εγκλήματος.
- *Εκπαίδευση προσωπικού Αρχών Επιβολής του Νόμου.* Μέσω εκπαιδεύσεων, παρέχεται από τους αναλυτές στο προσωπικό των Αρχών, η δυνατότητα να αποκτήσουν επίγνωση και μεθοδολογική γνώση σχετικά με την ανάλυση πληροφοριών.
- *Υποστηρίζει την ανάπτυξη ηλεκτρονικών βάσεων δεδομένων για την οργάνωση των πληροφοριών και της πληροφόρησης.* Οι αναλυτές υποστηρίζουν την ανάπτυξη και τη διατήρηση των ηλεκτρονικών συστημάτων συλλογής, αποθήκευσης, ανάκτησης, ανάλυσης και διάχυσης πληροφοριών.
- *Ενισχύει τις εποικοδομητικές σχέσεις και τη συνεργασία με το προσωπικό των άλλων Αρχών Επιβολής του Νόμου.* Οι αναλυτές αλληλεπιδρούν με ομολόγους και μη σε άλλους Οργανισμούς, επιτρέποντας τους να αποκτούν γρήγορα πληροφορίες σε περίπλοκες υποθέσεις.
- *Διασφαλίζει την συμμόρφωση με τις επιταγές του Νόμου.*
- *Υποστηρίζει τα Κοινά Κέντρα Ερευνών (Fusion Centers)⁸³.*

4.3. Τυπολογία Ανάλυσης Εγκλήματος

Η IACA αναγνωρίζει 4 τύπους ανάλυσης εγκλήματος, οι οποίοι είναι διατεταγμένοι σε ένα συνεχές, που εκκινεί με λεπτομερή δεδομένα και ανάλυση για άτομα και εγκληματικές ομάδες, και κινείται προς την ανάλυση δεδομένων σχετικά με τόπους, περιοχές και προβλήματα.⁸⁴

---

⁸³ Intelligence-Led Bureau of Justice Assistance / Policing: The New Intelligence Architecture (2005). Bureau of Justice Assistance, U.S. Department of Justice Office of Justice Programs

⁸⁴ Rachel Boba Santos (2017). Crime Analysis with Crime Mapping, 4th edition, SAGE Publications, σελ. 97

4.3.1. Ανάλυση εγκληματολογικών πληροφοριών

Ανάλυση εγκληματολογικών πληροφοριών είναι η ανάλυση δεδομένων σχετικά με άτομα που εμπλέκονται σε εγκλήματα, ιδιαίτερα επαναλαμβανόμενους δράστες, επαναλαμβανόμενα θύματα και εγκληματικές οργανώσεις. Συνάγει συμπεράσματα σχετικά με το περιεχόμενο της ζωής, της εργασίας, των κινήτρων και των σχεδίων των παραβατών και των εγκληματικών ομάδων, τα οποία στηρίζονται στη εγκληματική δράση του παραβάτη σε παραλληλία με την κοινωνική, οικονομική καθημερινότητα του, ώστε ένα ευρύ φάσμα δεδομένων λαμβάνεται υπόψη πέραν του ποινικού παρελθόντος που είναι ήδη γνωστό (οικονομικά αρχεία, μέσα κοινωνικής δικτύωσης κ.λπ.).

Οι διαδικασίες και οι τεχνικές ανάλυσης εγκληματολογικών πληροφοριών περιλαμβάνουν:

Ανάλυση επαναλαμβανόμενου δράστη και θύματος (repeat offender and victim analysis). Χρησιμοποιεί δεδομένα για την αναγνώριση και την ιεράρχηση μεμονωμένων δραστών, από τον αριθμό, τύπο και σοβαρότητα των παραβατών και των μεμονωμένων θυμάτων από τον αριθμό, τον τύπο και την σοβαρότητα της θυματοποίησης.

Ανάλυση εγκληματολογικού ιστορικού (criminal history analysis). Το αναλυτικό προϊόν αφορά σε πολλά περισσότερα από την εξαγωγή δεδομένων από μία βάση. Είναι μία αναφορά σχετικά με ένα άτομο, που περιλαμβάνει προσωπικές προσδιοριστικές πληροφορίες (άδεια οδήγησης, ημερομηνία γεννήσεως, επανορθωτικό status κ.λπ.).

Ανάλυση συνδέσμων (link analysis). Είναι η οπτικοποιημένη παράσταση εγκληματικών ομάδων αλλά και ατόμων με σημαντική εγκληματική δράση. Απεικονίζονται οι εγκληματίες και οι μεταξύ τους σχέσεις, οι κοινωνικές διασυνδέσεις τους κ.λπ. Η ανάλυση συνδέσμων οπτικοποιεί τη φύση και τη δύναμη των σχέσεων μεταξύ των ανθρώπων.

Ανάλυση ροής αγαθών (commodity flow analysis). Ειδική μορφή ανάλυσης ροής που απεικονίζει χρηματοροές και άλλες οικονομικές πληροφορίες, χρήσιμη σε περιπτώσεις διακίνησης ναρκωτικών, όπλων, ανθρώπων κ.λπ.

Ανάλυση επικοινωνιών (communication analysis). Ειδική μορφή ανάλυσης ροής που εστιάζει στις σχέσεις και στις ροές επικοινωνίας με διαφορετικά μέσα, όπως τηλεφωνικές κλήσεις, e-mails, διαδίκτυο, μέσα κοινωνικής δικτύωσης κ.λπ.

Ανάλυση κοινωνικών δικτύων (social media analysis). Η εξάπλωση της χρήσης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, ειδικά από νέους ανθρώπους, καθιστά επιτακτική την ανάλυση του πλούτου των πληροφοριών και των δεδομένων που υπάρχουν σε αυτά, και όταν φυσικά συνδέονται με εγκληματικές πράξεις.

4.3.2 Τακτική ανάλυση εγκλήματος

«Τακτική ανάλυση πληροφοριών είναι η ανάλυση δεδομένων που κατευθύνονται προς την βραχυπρόθεσμη ανάπτυξη ανακριτικών προτεραιοτήτων και πόρων. Οι περιοχές-αντικείμενα της τακτικής ανάλυσης περιλαμβάνουν τον χώρο, το χρόνο, το δράστη, το θύμα και το modus operandi για ατομικά εγκλήματα υψηλού profile (individual high profile crimes), επαναλαμβανόμενα γεγονότα και εγκληματικά μοτίβα (patterns), με συγκεκριμένη εστίαση σε ακολουθίες εγκλήματος (crime series)»⁸⁵.

Η τακτική ανάλυση σκοπεί στην αναγνώριση βραχύχρονων επαναλαμβανόμενων συμπεριφορών και σε αυτήν μπορούν να περιληφθούν οι εξής τεχνικές και μέθοδοι:

Ανάλυση επαναλαμβανόμενων περιστατικών (repeat incident analysis).

Λαμβάνει χώρα με τη χρήση δεδομένων που προέρχονται από κλήσεις για βοήθεια (call-for-service), για την αναγνώριση τόπων όπου οι παρεμφερείς τύποι κλήσεων σε μία μικρή περίοδο χρόνου κατευθύνουν τους πόρους προς τους τόπους επαναλαμβανόμενων κλήσεων.

Ανάλυση μοτίβων εγκλήματος (crime pattern analysis).

---

⁸⁵ International Association of Law Enforcement Intelligence Analysts (IALEIA) (2012). Law Enforcement Analytic Standards 2nd edition, σελ. 4. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα «https://it.ojp.gov/documents/d/Law%20Enforcement%20Analytic%20Standards%2004202_combined_compliant.pdf»

Λαμβάνει χώρα με τη χρήση δεδομένων από αναφορές εγκλήματος, για την αναγνώριση διασυνδεόμενων ομάδων εγκληματικών συμπεριφορών, και σκοπεί στην κατεύθυνση των πόρων με γνώμονα την πρόληψη του εγκλήματος και την αποτροπή των παραβατών.

Διασύνδεση γνωστών παραβατών με παρελθόντα εγκλήματα (linking known offenders to past crime).

Λαμβάνει χώρα με τη χρήση δεδομένων σχετικά με συλληφθέντα/καταδικασθέντα άτομα και τη διασύνδεση αυτών με μεμονωμένα εγκλήματα ή μοτίβα που εμφανίζονται με σκοπό την κατεύθυνση των πόρων προς τη σύλληψη των συγκεκριμένων ατόμων

Ανάλυση εγκληματολογικής διερεύνησης (criminal investigative analysis).

Περιλαμβάνει τη διαδικασία κατασκευής profile των παραβατών που έχουν διαπράξει σοβαρά εγκλήματα εις βάρος αγνώστων (κυρίως φόνους, βιασμούς). Η μέθοδος οδηγεί στη συναγωγή χαρακτηριστικών του άγνωστου δράστη (εθισμός στα ναρκωτικά, κοινωνικές και εργασιακές συνήθειες κ.λπ.) με σκοπό τον προσδιορισμό και την ιεράρχηση υπόπτων με βάση τη σοβαρότητα των εγκλημάτων.

Ανάλυση γεωγραφικού profile (geographic profiling).

Υποσύνολο της προηγούμενης μεθόδου, σκοπεί στην αναγνώριση άγνωστων δραστών, με χρήση γεωγραφικών δεδομένων που συνδέονται συγκεκριμένα εγκλήματα⁸⁶.

4.3.3. Στρατηγική Ανάλυση Εγκλήματος

Η στρατηγική ανάλυση εγκλήματος, η οποία θα αναλυθεί εκτενώς και παρακάτω, είναι η ανάλυση δεδομένων, που κατευθύνεται προς την ανάπτυξη και την αξιολόγηση μακροχρόνιων στρατηγικών, πολιτικών και μεθόδων πρόληψης. Σε αυτήν εντάσσονται οι έρευνες τάσεων, εγκληματικών επίκεντρων και προβλημάτων.

---

⁸⁶ Rachel Boba Santos (2017). Crime Analysis with Crime Mapping, 4th edition, SAGE Publications, σελ. 102

Οι διαδικασίες και οι τεχνικές της στρατηγικής ανάλυσης περιλαμβάνουν τα κάτωθι:

Ερευνες τάσεων (trend analysis)

Περιλαμβάνει τη σύρευση δεδομένων ανά γεωγραφική περιοχή και ανά χρονική περίοδο για τον προσδιορισμό των μεταβολών του εγκλήματος.

Ανάλυση Εγκληματικών επίκεντρων (hot spot analysis)

Περιλαμβάνει τον προσδιορισμό περιοχών εντός μίας δικαιοδοσίας, που παρουσιάζουν δυσανάλογη εγκληματικότητα σε σχέση με άλλες περιοχές, εξίσου χρονικά και χωρικά⁸⁷. Ως προελέχθη, η περιβαλλοντική εγκληματολογία έχει αναδειχθεί σε μείζονα αρχή με συγκεκριμένες θεωρίες, που λειτουργούν εξηγητικά για την κατανόηση της σχέσης χώρου – εγκλήματος⁸⁸. Η χρήση των συστημάτων γεωγραφικών πληροφοριών (GIS), επέφερε επαναστατική αλλαγή στον τρόπο με τον οποίο κατανοούμε την εν λόγω σχέση. Εδώ εισέρχεται η βοήθεια της Στρατηγικής Ανάλυσης, για να βοηθήσει στη δημιουργία και κατανόηση της μεγάλης εικόνας. Έρευνα στην Minneapolis των ΗΠΑ, κατέδειξε ότι μόνο από το 3% των διευθύνσεων κατοικιών της πόλης, προερχόταν το 50% των κλήσεων για βοήθεια⁸⁹.

Ανάλυση Προβλημάτων (problem analysis)

Περιλαμβάνει τον προσδιορισμό των μακροχρονίων προβλημάτων, στα οποία οι διωκτικοί Οργανισμοί πρέπει να απευθυνθούν, και την κατανόηση των ερωτημάτων πως, ποίος, πότε, που, και γιατί (ανέκυψε το πρόβλημα)⁹⁰

---

⁸⁷ Εγκληματικό επίκεντρο, είναι η ομάδαση παρεμφερών εγκλημάτων που διαπράττονται από ένα ή περισσότερα άτομα, τόπους στενής εγγύτητας μεταξύ τους, International Association of Crime Analysts (IACA) (2013). Identifying High Crime Areas Standards, Methods, & Technology (SMT) Committee White Paper, σελ. 2, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα «http://www.iaca.net/Publications/Whitepapers/iacawp_2013_02_high_crime_areas.pdf»

⁸⁸ Spencer, Chainey, Tompson, και Sebastian Uhlig (2008). The Utility of Hotspot Mapping for Predicting Spatial Patterns of Crime, Security Journal, Palgrave Macmillan, σελ.5 επομ. διαθέσιμο στην ιστοσελίδα «[https://www.e-education.psu.edu/geog884/sites/www.e-education.psu.edu/geog884/files/image/lesson2/Chainey%20et%20al.%20\(2008\).pdf](https://www.e-education.psu.edu/geog884/sites/www.e-education.psu.edu/geog884/files/image/lesson2/Chainey%20et%20al.%20(2008).pdf)»

⁸⁹ Jerry H. Ratcliffe (2016). Intelligence-Led Policing, Routledge, σελ. 39

⁹⁰ Rachel Boba Santos (2017). Crime Analysis with Crime Mapping, 4th edition, SAGE Publications, σελ. 102

4.3.4. Διοικητική Ανάλυση Εγκλήματος (Administrative Crime Analysis)⁹¹

Διοικητική Ανάλυση Εγκλήματος είναι η ανάλυση που σχετίζεται με τις διοικητικές ανάγκες των διοικητικών Οργανισμών, την κυβέρνηση και της κοινωνίας.

4.4. Εξαιρέσεις

Επιπρόσθετα, η Ένωση περιλαμβάνει στον ορισμό όλους τους τύπους της ανάλυσης που ενεργούνται στους αστυνομικούς οργανισμούς, με την εξαίρεση των ακόλουθων τύπων:

- *Ανάλυση CompStat.* Ανάλογα με την προσέγγιση του κάθε αστυνομικού οργανισμού, τα μοντέλα CompStat μπορούν έχουν τακτικό, στρατηγικό, διοικητικό προσανατολισμό (που να συγκεντρώνει το σύνολο των χαρακτηριστικών ή μόνο κάποια από αυτά). Αυτή η μορφή ανάλυσης λειτουργεί σαν «πολυκατάστημα», όπου συνδυάζονται πολλοί διαφορετικοί τύποι ανάλυσης, ωστόσο δεν αποτελεί αφ' εαυτού αυτόνομο τύπο.
- *Χαρτογράφηση εγκλήματος (Crime mapping).* Πρόκειται για ένα σύνολο τεχνολογιών και δεξιοτήτων, χρήσιμων σε όλους τους τύπους ανάλυσης, όχι ωστόσο ιδιαίτερη κατηγορία ανάλυσης εγκλήματος.
- *Ανάλυση σχετικά με τον εγκληματία (criminal analysis).* Ο όρος χρησιμοποιήθηκε σε μία απόπειρα ενοποίησης της ανάλυσης εγκληματολογικών πληροφοριών και της ανάλυσης εγκλήματος, ωστόσο δεν έτυχε ευρείας αποδοχής από τους επαγγελματίες του πεδίου.
- *Ανάλυση εγκληματολογικής διερεύνησης (Criminal investigative analysis).* Στο βαθμό που χρησιμοποιείται από τους αναλυτές εγκλήματος, σχεδόν πάντοτε αποτελεί μέρος της τακτικής ανάλυσης (ορισμένες φορές συναντάται και ως “profiling”). Είναι λοιπόν προτιμότερο να αντιμετωπίζεται ως τεχνική και όχι ως τύπος.
- *Ανάλυση ευρημάτων ή διερεύνηση σκηνής εγκλήματος (Evidence analysis, crime scene investigation).* Η ανάλυση εγκλήματος εξ ορισμού αποσυσχετίζεται πλήρως

---

⁹¹ Αναφέρεται, ωστόσο περαιτέρω εμπάθυνση εκπίπτει των σκοπών της παρούσας.

από την εγκληματολογική-ιατροδικαστική έρευνα (forensics) της σκηνής εγκλήματος⁹².

- *Διοικητική υποστήριξη* (administrative support). Συχνά, λόγω βαθύτερης γνώσης πληροφορικής, οι αναλυτές εγκλήματος καλούνται να εκτελέσουν και άλλα καθήκοντα όπως οι π.χ. βασικές αναζητήσεις σε βάσεις δεδομένων. Παρά τη σημασία που έχουν αυτά τα καθήκοντα για τη λειτουργία των Οργανισμών, δεν μπορούν να κωδικοποιηθούν με τρόπο ώστε να περιληφθούν στη τυπολογία της ανάλυσης εγκλήματος.
- *Επιχειρησιακή Ανάλυση* (Operational analysis). Ο όρος απαντάται στην ευρωπαϊκή τυπολογία, σχεδόν πάντα ως συνώνυμος της τακτικής ανάλυσης εγκλήματος. The term appears in some European typologies (INTERPOL, 2014). Ωστόσο, προτιμάται ο όρος τακτική, καθώς, στο συγκεκριμένο γνωστικό πεδίο είναι ιστορικά περισσότερο εδραιωμένος
- *Αστυνομικός σχεδιασμός* (police planning). Μολονότι, οι πτυχές του προϋπολογισμού, των ανθρώπινων/υλικών πόρων, αποτελούν υποσύνολο της διοικητικής ανάλυσης εγκλήματος (administrative crime analysis) δεν είναι λυσιτελής η επέκταση της ανάλυσης εγκλήματος ώστε να περιλαμβάνει μορφή έρευνας που σχετίζεται με τον αστυνομικό σχεδιασμό.
- *Προβλεπτική ανάλυση* (Predictive analysis). Η τακτική/στρατηγική ανάλυση εγκλήματος και η ανάλυση εγκληματολογικών πληροφοριών είναι εγγενώς προβλεπτικές, ως εκ τούτου ελλείπει κάθε βάση που να καθιστά τον όρο αντιπροσωπευτικό αυτόνομη μορφής ανάλυσης⁹³.

---

⁹² Που περιλαμβάνει την ανάλυση γενετικού υλικού, την βαλλιστική, τη σύγκριση δακτυλικών αποτυπωμάτων κ.λπ.

⁹³ International Association of Law Enforcement Intelligence Analysts (IALEIA) (2012). Law Enforcement Analytic Standards 2nd edition, σελ. 7-8. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα «https://it.ojp.gov/documents/d/Law%20Enforcement%20Analytic%20Standards%2004202_combined_compliant.pdf»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

5. Η υλοποίηση του Μοντέλου ILP (Αστυνόμευση καθοδηγούμενη από την πληροφόρηση)

Το οργανωμένο έγκλημα απειλεί την ειρήνη και την ανθρώπινη ασφάλεια, θέτει σε διακινδύνευση τα ανθρώπινα δικαιώματα και υπονομεύει την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική και πολιτική ανάπτυξη των κοινωνιών παγκοσμίως. Το ILPM θεωρητικά παρέχει το απαιτούμενο πλαίσιο μίας σύγχρονης οργανωσιακής δομής διαχείρισης, ανάλυσης, ανταλλαγής και διάχυσης πληροφοριών, με σκοπό την προτεραιοποιημένη και στοχευμένη αντιμετώπιση των σύγχρονων εγκληματικών απειλών.

5.1. Το παράδειγμα του Κύκλου Πολιτικής της ΕΕ (EU Policy Cycle)

Η ΕΕ υιοθέτησε το ILPM το 2005 και, έκτοτε, η στρατηγική δράση της Ένωσης για την αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος εναρμονίζεται με το συγκεκριμένο δόγμα. Το 2010, η Ένωση εφήρμοσε τον Κύκλο Πολιτικής για το Σοβαρό και Οργανωμένο Έγκλημα (EU Policy Cycle for Serious and Organized Crime), ο οποίος αποτελεί καλή πρακτική για την εναρμόνιση με τις αρχές του ILPM⁹⁴.

Ο Κύκλος Πολιτικής σκοπεί στην παροχή συνεκτικού πλαισίου και στην εξασφάλιση ισχυρής επιχειρησιακής δράσης με την στοχοποίηση των υφιστάμενων πειστικών εγκληματικών απειλών στο έδαφος της ΕΕ. Καλύπτει περίοδο 4 ετών και συντίθεται από 4 βασικά βήματα, όπως φαίνεται στο ακόλουθο σχήμα.

---

⁹⁴ EUROPEAN CRIME PREVENTION NETWORK (EUCPN Secretariat), σελ.1, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα «http://eucpn.org/sites/default/files/content/download/files/the_eu_policy_cycle.pdf»

Σχήμα 1: Κόκλος Πολιτικής ΕΕ (EU Policy Cycle)

Πηγή: Europol, <https://www.europol.europa.eu/crime-areas-and-trends/eu-policy-cycle-empact>

Βήμα 1^ο: Παραγωγή Εκτίμησης Απειλής για το Σοβαρό και Οργανωμένο Έγκλημα στην ΕΕ (EU Serious and Organized Crime Threat Assessment – SOCTA)

Η SOCTA παράγεται από τη Europol σε συνεργασία με τη συμβουλευτική ομάδα (advisory group) για τη SOCTA και με την υποστήριξη τρίτων κρατών (third countries) και Οργανισμών. Η αναλυτική παραγωγική διαδικασία εστιάζει σε τέσσερα στοιχεία, για τα οποία συλλέγονται συγκεκριμένα δεδομένα και πληροφορίες.

- Εγκληματικές περιοχές/μορφές σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος
- Οργανωμένες εγκληματικές ομάδες/δίκτυα και μεμονωμένοι δράστες με εμπλοκή στο σοβαρό έγκλημα
- Περιβάλλον (τρωτότητες, ευκαιρίες και υποδομές)
- Αποτελέσματα και βλάβες⁹⁵

---

⁹⁵ Organization for Security and Co-Operation in Europe (OSCE) (2017). Guidebook Intelligence-Led Policing, OSCE Secretariat Transnational Threats Department Strategic Police Matters Unit, σελ. 61

Βήμα 2^ο: Τα πολυετή στρατηγικά σχέδια (Multi-Annual Strategic Plans)

Με βάση τη SOCTA, το Συμβούλιο Υπουργών της ΕΕ για θέματα Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (ΔΕΥ) αποφασίζει σχετικά με τις εγκληματικές περιοχές, για τις οποίες πρέπει να δοθεί προτεραιότητα για τα επόμενα τέσσερα έτη. Για κάθε προτεραιότητα, μία ομάδα ειδικών από τις πλέον επηρεαζόμενες χώρες υποβάλλει προσχέδιο τετραετούς στρατηγικού σχεδιασμού (Multi-Annual Strategic Plan – MASP), που περιέχει τους στρατηγικούς στόχους που πρέπει να επιτευχθούν στο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα⁹⁶.

Βήμα 3^ο: Σχέδια επιχειρησιακής δράσης και η «Ευρωπαϊκή Πολυκλαδική Πλατφόρμα κατά των Εγκληματικών Απειλών» (Operational Action Plans and the European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats – EMPACT).

Κάθε MASP εξελίσσεται σε ετήσιο σχέδιο επιχειρησιακής δράσης (Annual Operational Action Plan – OAP), ανά προτεραιότητα. Οι κοινές δράσεις εντός των OAP εκτελούνται στο πλαίσιο του μηχανισμού της Ευρωπαϊκής Πολυκλαδικής Πλατφόρμας κατά των Εγκληματικών Απειλών (EMPACT)⁹⁷.

Βήμα 4^ο: Αναθεώρηση και αξιολόγηση (Review and assessment)

Η αποτελεσματικότητα των OAP και ο αντίκτυπός τους, ανά προτεραιοποιημένη απειλή, αναθεωρούνται από τη Μόνιμη Επιτροπή Εσωτερικής Ασφάλειας της ΕΕ (Standing Committee on Operational Cooperation on Internal Security – COSI), η οποία λαμβάνει μία ετήσια αναφορά κατάστασης και διεξάγει μία ενδεδειγμένη και ανεξάρτητη αξιολόγηση στο τέλος κάθε Κύκλου Πολιτικής, τα δε «διδάγματα» (lessons learned) που συνάγονται χρησιμοποιούνται στον επόμενο Κύκλο Πολιτικής⁹⁸.

---

⁹⁶ Ibid

⁹⁷ Ibid

⁹⁸ Ibid

5.2. Ερευνητικά εργαλεία της Ανάλυσης

Η ανάλυση βρίσκεται στην καρδιά της αναλυτικής διαδικασίας. Ανεξάρτητα εάν ο αναλυτής παρέχει αναλυτική υποστήριξη σε τακτικό επίπεδο ή υποστηρίζει τη διαδικασία λήψης αποφάσεων, η ανάλυση έχει κομβικό ρόλο και προστιθέμενη αξία ως λειτουργία του Κύκλου της Πληροφορίας. Τα ερευνητικά εργαλεία παρέχουν στον αναλυτή ένα μεγάλο εύρος τρόπων για την θέαση των πληροφοριών, τα οποία τον βοηθούν να δει μακρύτερα από το άμεσο και το προφανές.

Αυτά τα εργαλεία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την αναζήτηση σημαντικών ευρημάτων, για την άρθρωση επιλογών με σκοπό την υποστήριξη των ληπτών αποφάσεων, την ιεράρχηση σημαντικών ζητημάτων ανά επίπεδο προτεραιότητας⁹⁹ κ.λπ. Υπάρχει ένα σύνολο ερευνητικών εργαλείων ανάλογα με το ζήτημα και την κατάσταση.

Μέρος των εργαλείων αυτών είναι συμπληρωματικά και χρησιμοποιούνται σε συνδυασμούς μεταξύ τους για την ανάπτυξη της αντίληψης που απαιτείται προκειμένου υποστηριχθεί η διαδικασία λήψης αποφάσεων. Κάθε τεχνική έχει πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα και είναι πιθανό ο αναλυτής να μην επιλέξει το κατάλληλο, που επίσης σημαίνει ότι η επιλογή του κατάλληλου ανά περίπτωση εργαλείου, είναι ένα από βασικά καθήκοντα του.

Ακολουθούν ορισμένες από τις πλέον σημαντικές.

5.2.1. Δομημένη σκέψη (structured thinking)

Οι αναλυτές πρέπει να σκέφτονται αποτελεσματικά και η διαδικασία της σκέψης δεν είναι καθόλου απλή αλλά συχνά απαιτεί αξιοσημείωτη προσπάθεια. Βασική υποχρέωση τους είναι να διατυπώσουν εκείνες τις προτάσεις που θα βοηθήσουν τον λήπτη απόφασης να ασκήσει θετικό αντίκτυπο στο εγκληματικό περιβάλλον. Στο πλαίσιο αυτό, οι αναλυτές οφείλουν να χρησιμοποιούν δομημένες αναλυτικές τεχνικές και όχι διαισθητικές προσεγγίσεις που καταλήγουν σε λάθη όπως:

- Έναρξη ανάλυσης με την άρθρωση συμπερασμάτων

---

⁹⁹ Corey E. Heldon (2009). Exploratory analysis tools στο strategic thinking in criminal intelligence, The Federation Press, σελ. 124

- Συλλογή πληροφοριών που επιβεβαιώνει προϋφιστάμενες πεποιθήσεις, άρα κατ' ουσίαν τις ενδυναμώνει
- Διαισθητική υιοθέτηση λύσεων που εμφανίζονται πρώτες και θεωρούνται κατάλληλες
- Εστίαση στο αποτέλεσμα της ανάλυσης και όχι στη διαδικασία παραγωγής της
- Έλλειμμα εξοικείωσης με τη χρήση της δομημένης ανάλυσης¹⁰⁰

Κατά τον *Morgan* τα προβληματικά χαρακτηριστικά τα οποία έχουν αρνητικά αποτελέσματα στην ανθρώπινη ικανότητα για την ανάλυση προβλημάτων είναι τα εξής:

- Η συναισθηματική διάσταση σε σχεδόν κάθε σκέψη ή απόφαση λαμβάνουμε
- Παρακάμψεις του ασυνειδήτου μας επηρεάζουν συνεχώς το συνειδητό και τη σκέψη μας
- Τείνουμε να βλέπουμε τον κόσμο γύρω μας σε όρους μοτίβων
- Ενστικτικά βασιζόμαστε και είμαστε επιρρεπείς σε προκαταλήψεις και εικασίες
- Νιώθουμε την ανάγκη να βρούμε εξηγήσεις για τα πάντα άσχετα εάν οι εξηγήσεις είναι ακριβείς
- Οι άνθρωποι έχουν μια προτίμηση να αναζητούν και να συγκεντρώνουν ευρήματα που υποστηρίζουν τις πεποιθήσεις και την κρίση τους, ενώ αποφεύγουν και υποτιμούν ευρήματα που δεν εμπίπτουν στο παραπάνω διανοητικό πλαίσιο
- Τείνουμε να «αγκιστρωνόμαστε» σε αναληθείς πεποιθήσεις ενόψει συγκρουόμενων ευρημάτων¹⁰¹

5.2.2. Συστημική σκέψη (systems thinking)

Σύμφωνα με τον Senge, τα ανθρώπινα όντα είναι προδιατεθειμένα να βλέπουν τη ζωή ως μία σειρά γεγονότων, και για κάθε γεγονός, θεωρούν ότι υπάρχει μία προφανής

---

¹⁰⁰ Ibid

¹⁰¹ Βλ. Jones and Morgan (1996). *The Thinker's Toolkit: Powerful Techniques for Problem Solving*, Crown Publishing Group, στην ιστοσελίδα «<http://faculty.msb.edu/homak/homahelpsite/webhelp/Content/Problem%20Restatement%20from%20Thinker's%20Toolkit.pdf>» και MD Morgan (1998). *The Thinker's Toolkit: 14 Powerful Techniques for Problem Solving*, Three Rivers Press.

αιτία. Δίδεται διαρκώς μία (βραχυπρόθεσμη) εξήγηση στα γεγονότα, είναι μία διαδικασία πάγια, αναπαραγόμενη, αυτοποιητική, που ενισχύεται και από τα ΜΜΕ. Χωρίς να αμφισβητείται ο βαθμός αληθείας που εμπεριέχεται στις εξηγήσεις αυτές, μας αποσπούν από το να δούμε τα μακροχρόνια μοτίβα που προκαλούν τις αλλαγές που βρίσκονται πίσω από τα γεγονότα και από την κατανόηση των αιτιών αυτών των μοτίβων. Δεν αντιλαμβανόμαστε τις λανθάνουσες δομές που πολύ σταδιακά, συν τω χρόνω, σχηματοποιούν το περιβάλλον μας¹⁰².

Όπως επισημαίνει και ο Covey, «συχνά το πρόβλημα βρίσκεται στα συστήματα και όχι στους ανθρώπους¹⁰³». Η συστημική σκέψη μας βοηθά να εντοπίσουμε τις λανθάνουσες διαμορφωτικές δυνάμεις της ανθρώπινης δράσης. Τέτοιες δράσεις συνιστούν η μεταβολή του πληθυσμού, οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ των κοινωνικών ομάδων, οι αλλαγές στη νομοθεσία, το ξέσπασμα κοινωνικών αναταραχών, η ανατροπή της αναλογίας αστυνομικών/πολίτες¹⁰⁴ κ.λπ.

Στο ακόλουθο μοντέλο υπό μορφή « παγόβουνου », οπτικοποιείται η συστημική σκέψη. Στη βάση του παγόβουνου βρίσκονται οι αιτίες του προβλήματος , που υποστηρίζουν το όλο ζήτημα. Δεν είναι προφανείς ούτε μπορούν πάντα να συνδεθούν απευθείας με τα αποτελέσματα στην κορυφή του παγόβουνου.

Στο μέσον του παγόβουνου, τοποθετούνται τα μοτίβα , τα οποία δίδουν ενδείξεις για τη φύση των αιτιών και οδηγούν στα αποτελέσματα ή γεγονότα. Τα γεγονότα στην κορυφή του παγόβουνου, είναι προφανή και πάντα ορατά¹⁰⁵.

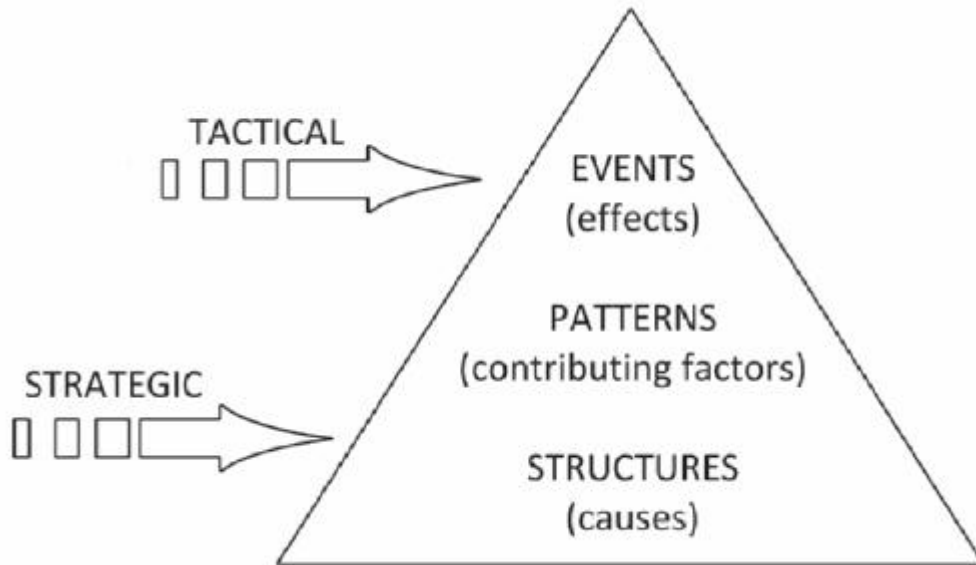
¹⁰² P, Senge (1990). The Fifth Discipline, Random House, στην ιστοσελίδα «<http://fisherb.people.cofc.edu/appliedsust/Fifth%20Discipline.pdf>»

¹⁰³ SR. Covey (1989). The 7 Habits of Highly Effective People, The Business Library, σελ. 118, στην ιστοσελίδα «<https://www.depts.ttu.edu/upwardbound/books/the-7-habits-of-highly-effective-people.pdf>»

¹⁰⁴ Μεταβολή η οποία έχει τεράστια σημασία στα ιδιοκτησιακά εγκλήματα.

¹⁰⁵ Βλ. A SYSTEMS THINKING MODEL: THE ICEBERG, NORTHWEST EAST INSTITUTE στην ιστοσελίδα «<https://www.nwei.org/iceberg/>» και Corey E. Heldon (2009). Exploratory analysis tools στο strategic thinking in criminal intelligence, The Federation Press, σελ. 129

Σχήμα 11: The Iceberg Composition of Systems Thinking

Πηγή: Ratcliffe, 2009

Για να γίνει κατανοητό το πλαίσιο, ας χρησιμοποιήσουμε ένα υποθετικό παράδειγμα¹⁰⁶, π.χ. μία αύξηση στις διαρρήξεις στο προάστιο Α της μεγαλούπολης Χ. Τα προβλήματα που σχετίζονται με τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας ήταν ανέκαθεν σύνθετα και πολυεπίπεδα. Ποία δομή, σύστημα, αίτιο ενεργοποιεί εκείνες τις διαδικασίες που οδηγούν στην άνοδο αυτής της μορφής εγκληματικότητας; Η ερώτηση «γιατί», αποδεικνύεται πολύ χρήσιμη, μέσω της ακολουθία ερώτησης – απάντησης.

Ερώτηση: Γιατί τελείται τόσο υψηλός αριθμός διαρρήξεων στο προάστιο

Απάντηση: Μειώθηκαν αξιοσημείωτα οι ανθρώπινοι πόροι, που έως πρόσφατα διατίθεντο για την αντιμετώπιση των εγκλημάτων κατά της ιδιοκτησίας, στη συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή

Ερώτηση: Γιατί μειώθηκαν οι πόροι

¹⁰⁶ Προσαρμοσμένο με βάση τον Corey E. Heldon (2009). Exploratory analysis tools στο strategic thinking in criminal intelligence, The Federation Press, σελ. 130

Απάντηση: Έπρεπε να διοχετευθούν στην περιοχή Ψ, η οποία αντιμετωπίζει σοβαρότερο πρόβλημα σε συνδυασμό με την παρατεινόμενη γενική οικονομική ύφεση

Ερώτηση: Γιατί η περιοχή Ψ θεωρήθηκε πιο ευάλωτη σε όρους κοινωνικής συνοχής, προστασίας κ.λπ.

Απάντηση: Η περιοχή Ψ κατοικείται από ευαίσθητες ομάδες (ηλικιωμένοι κ.λπ.) σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό και βρίσκεται στο κέντρο της μητροπολιτικής περιοχής

Ερώτηση: Γιατί οι ευαίσθητες ομάδες προηγούνται

Απάντηση: Αυτονόητα. Αποτελεί μείζονα ηθικο-κοινωνική υποχρέωση της Πολιτείας, να προστατεύσει στον υπερθετικό βαθμό, τα ευάλωτα μέρη του πληθυσμού (η υποχρέωση φυσικά αφορά στο σύνολο του πληθυσμού, απλά εδώ για τις ανάγκες της ακολουθίας χρησιμοποιείται το κατ' επανάληψη τεθέν ζήτημα της ιεράρχησης προτεραιοτήτων και της ορθολογικής κατανομής πόρων, δεδομένου ότι (α) αυτοί δεν είναι ανεξάντλητοι σε συνδυασμό με το γεγονός ότι (β) ούτως ή άλλως, παρά τις ιστορικές μεταβολές, η κοινωνική απαξία και η συλλογική αποδοκιμασία, έναντι των διάφορων μορφών εγκληματικής απόκλισης, δεν είναι συμμετρική)

Οι απαντήσεις ίσως οδηγήσουν τον στρατηγικό αναλυτή στο συμπέρασμα ότι τηρουμένων των αναλογιών, ίσως πρέπει να αξιοποιηθεί περισσότερο η υπάρχουσα τεχνολογική υποδομή, σε αντιστάθμιση του προκληθέντος αρνητικού ισοζυγίου ασφαλείας στο προάστιο Α, δεδομένου ότι η τεχνολογία ευνοεί θετικά τη σχέση κόστους – οφέλους. Ίσως οι απαντήσεις να μην οι πλέον κατάλληλες ή οι απολύτως σωστές αλλά είναι ένα θεωρητικό παράδειγμα για τον τρόπο με τον οποίο η συστημική σκέψη μπορεί να οδηγήσει στην αποκάλυψη των βαθύτερων και υποκρυπτόμενων αιτίων, αναφορικά με την άνοδο του εγκλήματος, σε συγκεκριμένο χωροχρόνο.

Η συστημική σκέψη σχετίζεται λοιπόν με την αναγνώριση και κατανόηση των αιτίων, των παραγωγών εκείνων δυνάμεων, που ενώ συχνά δεν είναι άμεσα ορατές, προκαλούν ορατά εγκληματικά αποτελέσματα ή γεγονότα με σοβαρό κοινωνικό-οικονομικό-πολιτικό αντίκτυπο.

5.2.3. Διαγράμματα Ishikawa (Ishikawa diagrams)

Τα διαγράμματα Ishikawa (περισσότερο γνωστά ως ψαροκόκαλα - fishbones), έχουν ευρεία εφαρμογή σε συνθήκες αναζήτησης σχέσεων αιτίου-αποτελέσματος. Επινοήθηκαν και αναπτύχθηκαν το 1950 από τον καθηγητή Kaoru Ishikawa, καινοτόμο στις διαδικασίες ποιοτικού ελέγχου (Ιαπωνία), για να αναγνωρίσουν τους αιτιώδεις παράγοντες που παρεμβαίνουν στην επιτυχία ή στην αποτυχία των διαδικασιών κατασκευής προϊόντων¹⁰⁷. Στο πεδίο των Αρχών Επιβολής του Νόμου, κατ' αναλογία, το διάγραμμα χρησιμοποιείται από τους (στρατηγικούς) αναλυτές για την παρουσίαση των σημαντικότερων σημείων του υπό ανάλυση ζητήματος και των αιτιωδών παραγόντων που δυνητικά οδηγούν στο πρόβλημα.

Η προετοιμασία του διαγράμματος διέρχεται από τα ακόλουθα τέσσερα στάδια¹⁰⁸:

- Προσδιορισμός του προς ανάλυση προβλήματος ή αποτελέσματος
- Αναγνώριση των αιτίων που οδηγούν στο ανωτέρω αποτέλεσμα ή αίτιο
- Αναγνώριση των δευτερευόντων παραγόντων που διαμορφώνουν τα αίτια
- Ανάπτυξη συστάσεων.

Βήμα 1. Προσδιορισμός του προς ανάλυση προβλήματος ή αποτελέσματος

Η διαδικασία εκκινεί με τη αναγνώριση του προβλήματος το οποίο πρέπει να αναλυθεί. Αυτό είναι εξαιρετικά σημαντικό για γιατί το εύρος του υπό ανάλυση ζητήματος πρέπει να οριοθετηθεί, άλλως είναι εξαιρετικά δύσκολο για τον αναλυτή να εισδύσει στη φύση των προβλημάτων. Για παράδειγμα εάν ζητηθεί η στρατηγική ανάλυση για την αναζήτηση των αιτίων ανόδου πώλησης ηρωίνης στο κέντρο της πόλης X, ίσως είναι καλύτερα να προσεγγισθεί μία πτυχή του προβλήματος. Ίσως παρατηρηθεί ότι η άνοδος έλαβε χώρα συν τω χρόνω, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει στη θέση παραμέτρων όπως «γιατί έλαβε χώρα άνοδος του εμπορίου ηρωίνης τους τελευταίους οκτώ μήνες στο κέντρο της πόλης;»

---

¹⁰⁷ Ελένη Παναγούλια (2016). Διάγραμμα Αιτίας – Αποτελέσματος ή Διάγραμμα Ishikawa , στην ιστοσελίδα «<http://bizexperts.gr/4014-2/>»

¹⁰⁸ Corey E. Heldon (2009). Exploratory analysis tools στο strategic thinking in criminal intelligence, The Federation Press, σελ. 136 επομ.

Βήμα 2. Αναγνώριση των αιτίων που οδηγούν στο ανωτέρω αποτέλεσμα ή αίτιο¹⁰⁹

Το επόμενο βήμα είναι η αναγνώριση που οδηγούν στην εκδήλωση του προβλήματος. Για παράδειγμα, σε ανόδου περίπτωση των ιδιοκτησιακών εγκλημάτων θα μπορούσε να βοηθήσει ο προσδιορισμός και η αναγνώριση των ακόλουθων παραγόντων:

- Αλλαγές στη δημογραφική σύνθεση της κοινότητας
- Αύξηση της ανεργίας
- Υποστήριξη άλλων παράνομων δραστηριοτήτων
- Οικονομικές πιέσεις στην κοινότητα
- Αύξηση ης χρήσης ναρκωτικών
- Υψηλότερες τιμές αγαθών
- Πλήξη
- Στατιστικές ανωμαλίες

Η λίστα φυσικά είναι ενδεικτική και όχι εξαντλητική) αλλά ωστόσο παρέχει ένα εύρος εξέτασης παραγόντων.

Βήμα 3. Αναγνώριση των δευτερευόντων παραγόντων που διαμορφώνουν τα αίτια

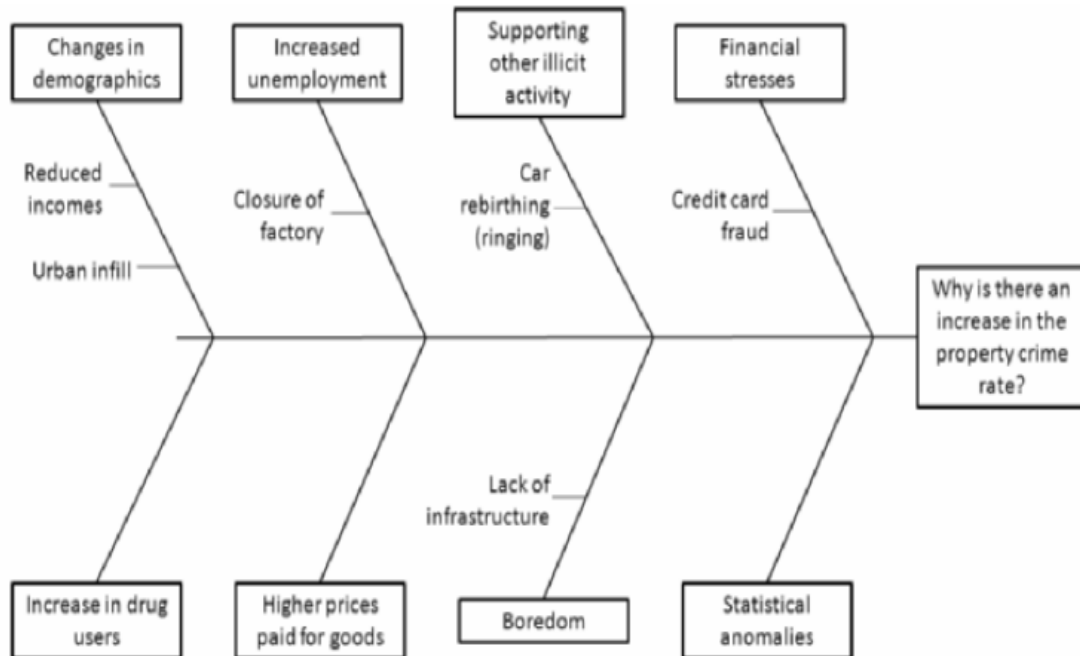
Από τη στιγμή που υπάρχει ένα ς αριθμός από πιθανές αιτίες, το επόμενο βήμα είναι η αναγνώριση δευτερευόντων παραγόντων. Ο τρόπος για να το πετύχουμε αυτό είναι να κοιτάξουμε σε κάθε ένα διαφορετικό τα ψαροκόκαλα (fishbones) στο διάγραμμα και να δημιουργήσουμε έναν κατάλογο με πιθανούς λόγους, που εξηγούν γιατί το αίτιο έλαβε χώρα. Μέσα σε κάθε κατηγορία είναι εφικτή η ένταξη δευτερογενών αιτίων – παραγόντων, που τοποθετούνται κάθετα στο ψαροκοκαλο (fishbone) που αντιστοιχεί στην μεγαλύτερη κατηγορία (πρωτογενή αίτια).

---

¹⁰⁹ Ibid.

Τα ανωτέρω εμφανίζονται στο ακόλουθο διάγραμμα:

Σχήμα 12: Example of Ishikawa Diagram Exploring Causes of Increased Property Crime

Πηγή: Ratcliffe, 2009

Βήμα 4. Ανάπτυξη συστάσεων¹¹⁰

Το τελευταίο βήμα εφόσον έχουν μορφοποιηθεί τα αίτια, είναι η υποβολή προτάσεων. Αυτές είτε κατευθύνονται προς την εξάλειψη των αιτιών είτε προς τον μετριασμό των αποτελεσμάτων τους. Τα διαγράμματα Ishikawa, ως αναλυτική μέθοδος, παρουσιάζουν ομοιότητες με τη Συστημική Σκέψη, που παρουσιάστηκε νωρίτερα, στο παρόν κεφάλαιο.

Αμφότερες οι μέθοδοι έχουν συστημική βάση και σκοπούν στην αναγνώριση των αιτιών που διαμορφώνουν το υπό ανάλυση ζήτημα.

¹¹⁰ Ibid.

5.2.4. Ανάλυση PESTEL

Το PESTEL είναι αναλυτική μέθοδος – μοντέλο, που αναγνωρίζει περιβαλλοντικούς παράγοντες (environmental factors), οι οποίοι ασκούν αντίκτυπο στο έγκλημα και στο περιβάλλον ασφαλείας γενικότερα. Αποτελεί ακρωνύμιο για τους αγγλικούς όρους (παράγοντες): Πολιτικοί (Political), Οικονομικοί (Economic), Κοινωνικοί (Social), Τεχνολογικοί (Technological), Περιβαλλοντικοί (Environmental) και Νομοθετικοί (Legislative)¹¹¹.

Όπως και με την ανάλυση SWOT (βλ. παρακάτω), οι παράγοντες μπορούν να επηρεάσουν το ζήτημα / πρόβλημα είτε θετικά είτε αρνητικά και το ορθότερο είναι να λάβουν χώρα αμφότερες οι ερευνητικές προσεγγίσεις, διότι παρέχεται η δυνατότητα στον αναλυτή να εξετάσει όλα τα ζητήματα και τα πιθανά αποτελέσματα¹¹².

Παράδειγμα περιβαλλοντικής σάρωσης¹¹³ (environmental scanning)¹¹⁴

Πολιτικοί παράγοντες

- Η ιδεολογία της κυβέρνησης
- Η σταθερότητα της κυβέρνησης
- Η διαφθορά στο πολιτικό σύστημα
- Η δομή του πολιτικού συστήματος
- Οι αλληλεπιδράσεις με τη διεθνή κοινότητα
- Οι πολιτικές πιέσεις¹¹⁵

---

¹¹¹ Johnson, Gerry, Scholes, Kevan και Richard Whittington (2011). Βασικές αρχές στρατηγικής των επιχειρήσεων, Εκδόσεις Κριτική, σελ. 67

¹¹² Corey E. Heldon (2009). Exploratory analysis tools στο strategic thinking in criminal intelligence, The Federation Press, σελ. 139

¹¹³ The SOCTA Handbook, Guidance on the preparation and use of serious and organized crime threat assessments (2010), UNITED NATIONS OFFICE ON DRUGS AND CRIME, σελ. 28, στην ιστοσελίδα
«https://www.unodc.org/documents/afghanistan/Organized_Crime/SOCTA_Manual_2010.pdf»

¹¹⁴ Το οποίο διακρίνεται σε Ad-hoc, σύνηθες (Regular) και συνεχές «σάρωμα» (Continuous scanning) περιβάλλοντος, το οποίο είναι το ιδανικό αλλά και το πλέον κοστοβόρο σε πόρους βλ. The SOCTA Handbook, Guidance on the preparation and use of serious and organized crime threat assessments (2010). UNITED NATIONS OFFICE ON DRUGS AND CRIME, σελ. 28, στην ιστοσελίδα
«https://www.unodc.org/documents/afghanistan/Organized_Crime/SOCTA_Manual_2010.pdf»

Οικονομικοί παράγοντες

- Ο βαθμός κρατικού παρεμβατισμού
- Το per capita ΑΕΠ
- Μορφή του οικονομικού συστήματος
- Ο ρυθμός πληθωρισμού
- Η ανεργία
- Οι συναλλαγματικές ισοτιμίες
- Εθνικός ρυθμός ανάπτυξης

Κοινωνικοί παράγοντες

- Η δημογραφική σύνθεση του πληθυσμού
- Ο βαθμός κοινωνικής ενσωμάτωσης και κοινωνικού αποκλεισμού
- Η υγεία του πληθυσμού
- Η εθνική ετερογένεια του πληθυσμού
- Η γήρανση του πληθυσμού

Τεχνολογικοί παράγοντες¹¹⁶

- Νέες μέθοδοι επικοινωνίας
- Η χρήση της τεχνολογίας στις μεταφορές χρημάτων
- Τεχνολογία « διττής » φύσης (dual use)
- Μεταβολές στις μεταφορές
- Εξελίξεις στις τεχνολογίες προσθετικής κατασκευής και τρισδιάστατης εκτύπωσης

Περιβαλλοντικοί παράγοντες

- Διαθεσιμότητα ύδατος (από την οποία καθορίζεται η ασφάλεια/ανασφάλεια ύδατος-water security/insecurity)
- Το κλίμα (παγκόσμια υπερθέρμανση)
- Η ανακύκλωση

---

¹¹⁵ Corey E. Heldon (2009). Exploratory analysis tools στο strategic thinking in criminal intelligence, The Federation Press, σελ. 139

¹¹⁶ The SOCTA Handbook, Guidance on the preparation and use of serious and organized crime threat assessments (2010). UNITED NATIONS OFFICE ON DRUGS AND CRIME, σελ. 29, στην ιστοσελίδα
«https://www.unodc.org/documents/afghanistan/Organized_Crime/SOCTA_Manual_2010.pdf»

Νομοθετικοί παράγοντες

- Η αποτελεσματικότητα της νομοθεσίας επί της καταπολέμησης του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος
- « παράθυρα » στη νομοθεσία
- Η ευκολία με την οποία πραγματοποιούνται οι δέουσες νομοθετικές αλλαγές
- Η διαδικασία αναθεώρησης του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου
- Η επίδραση της ενωσιακής νομοθεσίας στην εσωτερική έννομη τάξη

Έχει τεράστια σημασία για τους λήπτες αποφάσεων ο τρόπος με τον οποίο οι παράγοντες αυτοί μεταβάλλονται στο παρόν αλλά και πως ενδέχεται να μεταβληθούν στο μέλλον, καθώς από τη μορφή και το μέγεθος των μεταβολών θα εξαρτηθούν οι επιπτώσεις στο περιβάλλον ασφαλείας¹¹⁷.

Έχει διατυπωθεί η άποψη ότι οι παραπάνω παράγοντες είναι εξωτερικοί (external factors) σε σχέση με το υπό εξέταση ζήτημα ή πρόβλημα και κατά συνέπεια ο στρατηγικός αναλυτής πρέπει να συνυπολογίσει, από οργανωσιακή άποψη, ζητήματα πόρων (ανθρώπινων, υλικών κ.λπ.).¹¹⁸

5.2.5. Ανάλυση SWOT

Η αναλυτική μέθοδος SWOT, θεωρείται ως ένα λογικό συμπλήρωμα της ανάλυσης PESTEL. Αποτελεί ακρωνύμιο για τους αγγλικούς όρους: Δυνάμεις (Strengths, ισχυρά χαρακτηριστικά), Αδυναμίες (Weaknesses, αδύνατα χαρακτηριστικά), Ευκαιρίες (Opportunities) και Απειλές (Threats). Ύστερα από τη διεξαγωγή της ανάλυσης PESTEL, θεωρητικά, έχουν προσδιοριστεί κάποιοι από τους « οδηγούς (drivers, ουσιαστικά νοούνται ως *μετασχηματιστικοί παράγοντες*) » του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος, στο υπό εξέταση περιβάλλον ασφαλείας.

Κατά συνέπεια, η SWOT ακολουθεί για να (α) αξιολογηθεί πως το έγκλημα χρησιμοποιεί τους οδηγούς και, (β), με ποίο τρόπο μπορεί να παρεμποδισθεί αυτή η

---

¹¹⁷ Ibid.

¹¹⁸ Corey E. Heldon (2009). Exploratory analysis tools στο strategic thinking in criminal intelligence, The Federation Press, σελ. 140

δυνατότητα¹¹⁹. Είναι μία ταχεία μέθοδος δημιουργίας «μεγάλης εικόνας», αναφορικά π.χ. με μία εγκληματική ομάδα, καθώς διαφωτίζει το ιστορικό υπόβαθρο της οντότητας και παρέχει ενδείξεις μελλοντικής δράσης¹²⁰.

Παράδειγμα ανάλυσης SWOT (ακολουθεί υποθετική ανάλυση χαρακτηριστικών οργανωμένης εγκληματικής ομάδας, η οποία εμπλέκεται στη εμπόριο κοκαΐνης στη χώρα Α).

Δυνάμεις

- Διεθνής επιρροή και διεθνείς διασυνδέσεις
- Ρευστά διαθέσιμα που επιτρέπουν ανά πάσα στιγμή τη στρατολόγηση ανθρώπων με ειδικά ταλέντα και δεξιότητες ή επιστημονικές γνώσεις
- Η σωρευθείσα εγκληματική πρόσοδος, επιτρέπει στην οργάνωση να αντλεί με ευκολία υλικούς πόρους από οπουδήποτε
- Δυνατότητα διείσδυσης στο σύστημα Αρχών Επιβολής του Νόμου ή στο πολιτικό σύστημα, μέσω διαφθοράς κρατικών αξιωματούχων

Το συγκεκριμένο τμήμα της ανάλυσης εστιάζει στα χαρακτηριστικά της εγκληματικής οντότητας, και, μεταξύ άλλων παρέχει εικόνα της οικονομικής δυνατότητας της οργάνωσης/των οργανώσεων, της μορφολογίας της εγκληματικής δομής τους, (π.χ. στενοί συγγενικού δεσμοί) το γεωγραφικό πεδίο δράσης τους κ.α.¹²¹.

Αδυναμίες

- Έλλειψη εμπιστοσύνης μεταξύ των μελών
- Διστακτικότητα συνεργασίας με άλλες εγκληματικές οργανώσεις
- Το υψηλό profile της εγκληματικής οργάνωσης έλκει την προσοχή των Αρχών Επιβολής του Νόμου

---

¹¹⁹ The SOCTA Handbook, Guidance on the preparation and use of serious and organized crime threat assessments (2010). UNITED NATIONS OFFICE ON DRUGS AND CRIME, σελ. 33 στην ιστοσελίδα
«https://www.unodc.org/documents/afghanistan/Organized_Crime/SOCTA_Manual_2010.pdf»

¹²⁰ Corey E. Heldon (2009). Exploratory analysis tools στο strategic thinking in criminal intelligence, The Federation Press, σελ. 135

¹²¹ Corey E. Heldon (2009). Exploratory analysis tools στο strategic thinking in criminal intelligence, The Federation Press, σελ. 135

- Περιορισμένη οικονομική δυνατότητα που δεν επιτρέπει στην οργάνωση να χρηματοδοτήσει περαιτέρω την εγκληματική δράση ή να επεκταθεί γεωγραφικά ή να διευρύνει την εγκληματική δράση υπό την έννοια της πολυεγκληματικότητας (polycriminality¹²²)

Οι αδυναμίες αφορούν στα ελλείμματα των εγκληματικών οργανώσεων, όπως η περιορισμένη δυνατότητα χρηματοδότησης, το έλλειμμα γνώσης, η απουσία ευκαιριών για διείσδυση σε συγκεκριμένο εγκληματικό πεδίο¹²³.

Ευκαιρίες

- Η χαλάρωση των συνοριακών ελέγχων επιτρέπει την ευκολότερη εισαγωγή, διακίνηση και διάθεση κοκαΐνης
- Η μεταβολή στις πολιτικές/στρατηγικές προτεραιότητες του κράτους Α και η μετακίνηση ανθρώπινων/υλικών πόρων σε άλλα πεδία καταπολέμησης της εγκληματικότητας, διάφορα της δίωξης ναρκωτικών ουσιών
- Ανεπαρκής χρηματοδότηση κέντρων αποτοξίνωσης

Οι ευκαιρίες προσεγγίζονται αναλυτικά από δύο οπτικές γωνίες, τόσο από αυτήν της εγκληματικής οργάνωσης όσο και από αυτήν των Αρχών Επιβολής του Νόμου. Στην πρώτη περίπτωση, ο στρατηγικός αναλυτής αναζητεί τα διαθέσιμα στο έγκλημα ελλείμματα – ευκαιρίες, όπως π.χ. υφιστάμενα νομοθετικά κενά ή τεχνολογικές εξελίξεις (επικοινωνίες, 3d εκτυπωτές, μεταφορές, οπλισμός/εξοπλισμός, πληροφορική, drones), που επιτρέπουν στην οργάνωση να αναπτυχθεί και να επεκτείνει την εγκληματική δράση.

Στη δεύτερη περίπτωση, ο στρατηγικός αναλυτής αναλύει τις πληροφορίες και τα δεδομένα επί σκοπώ ανάσχεσης και εξουδετέρωσης της εγκληματικής δράσης, μέσα από την αναζήτηση και τον εντοπισμό εκείνων των χαρακτηριστικών που αποτελούν ευκαιρίες για τις Αρχές Επιβολής του Νόμου. Προφανώς, αυτή γνώση απορρέει από τις αδυναμίες της εγκληματικής οντότητας, που αναφέρθηκαν προηγουμένως.

¹²² Για την έννοια και την εικόνα της πολυεγκληματικότητας στην ΕΕ, βλ. στην ιστοσελίδα «<https://www.europol.europa.eu/socta/2017/organised-crime-groups.html>»

¹²³ Corey E. Heldon (2009). Exploratory analysis tools στο strategic thinking in criminal intelligence, The Federation Press, σελ. 135

Απειλές

- Είσοδος και επέκταση νέας και ανταγωνιστικής εγκληματικής οργάνωσης στην εγκληματική αγορά
- Νομοθετική μεταβολή, βάσει της οποίας εισάγεται αυστηρότερη νομοθεσία για συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση ναρκωτικών
- Οικονομική ενίσχυση της εκστρατείας αντι-ναρκωτικών σε εθνικό επίπεδο

Οι απειλές είναι ουσιαστικά εξωτερικές συνθήκες (external conditions), που ασκούν επίδραση στην εγκληματική οντότητα και συρρικνώνουν τη δυναμική και την ικανότητα της να πραγματοποιήσει τους σκοπούς της. Ποικίλουν από νομοθετικές μεταβολές και είσοδο νέων ανταγωνιστών στην αγορά έως την πρόκληση του ενδιαφέροντος των διωκτικών μηχανισμών.

Η ανάλυση SWOT αποτελεί μέθοδο αναγνώρισης των εσωτερικών και εξωτερικών δυνάμεων που αναπτύσσονται στο πεδίο της εγκληματικής δράσης (ή της αντεγκληματικής, ανάλογα). Οι δυνάμεις και οι αδυναμίες αποτελούν εσωτερικά χαρακτηριστικά, ενώ οι ευκαιρίες και οι απειλές εξωτερικά. Πρόκειται λοιπόν (α) για μία εξαιρετικά αποτελεσματική αναλυτική διεργασία για τον εντοπισμό των χαρακτηριστικών που προσδιορίζουν την ιδιοσυστασία της εγκληματικής οντότητας και (β) χρήσιμη βάση για τη δημιουργία στρατηγικών επιλογών και την αποτίμηση μελλοντικών δράσεων¹²⁴.

5.2.6. Εκτιμήσεις κινδύνου και απειλής (Threat and Risk Assessments – TRA)

Δεν υπάρχει ομοιογένεια σε διεθνές επίπεδο αναφορικά με τον τρόπο και τη μεθοδολογία εκτίμησης και προτεραιοποιητοποίησης των απειλών και των κινδύνων (εφεξής TRA) που παράγονται από το έγκλημα και τις εγκληματικές ομάδες. Όπως έχει ήδη λεχθεί οι αναλυτικές μέθοδοι στο πλαίσιο της εγκληματολογικής ανάλυσης, εμπίπτουν σε δύο αλληλεπικαλυπτόμενες ευρείες κατηγορίες, τις ποιοτικές και ποσοτικές τεχνικές.

Οι ποσοτικές τεχνικές προτιμώνται από «χαλαρές» ποιοτικές τεχνικές, καθώς θεωρούνται πιο αξιόπιστες λόγω των αριθμητικών μετρήσιμων αποτελεσμάτων. Οι

---

¹²⁴ Johnson, Gerry, Scholes, Kevan και Richard Whittington (2011). Βασικές αρχές στρατηγικής των επιχειρήσεων, Εκδόσεις Κριτική, σελ. 148

ποιοτικές συχνά αφομοιώνουν δομημένες μεθοδολογίες για τη λογική εκτίμηση προβλημάτων και συναγωγή συμπερασμάτων με συστηματικό και μεθοδικό τρόπο. Αυτονόητα, ο συγκερασμός των δύο τεχνικών σε μία ενοποιημένη και αρθρωμένη προσέγγιση είναι ο ιδανικός συνδυασμός δόμησης συστήματος εκτίμησης απειλών και κινδύνων.

Μολονότι δεν υπάρχει ενιαίο μοντέλο TRA, απόλυτα εφαρμόσιμο στις αποκλίνουσες και ετερόκλητες ανάγκες κάθε Αρχής Επιβολής του Νόμου, δεδομένης της αρχής της διαλειτουργικότητας και της ανάγκης για συνεργασία είναι απαραίτητη η καθιέρωση ενός ενιαίου πλαισίου που θα εξασφαλίσει τουλάχιστον τη δυνατότητα συγκρίσεων μεταξύ διαφορετικών Οργανισμών, δικαιοδοσιών και κρατών. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο καταβάλλεται σαφής προσπάθεια προώθησης της εν λόγω αναγκαιότητας και της καθιέρωσης κοινής γλώσσας αναφορικά με εγκαθίδρυση ομοιογενούς συστήματος TRA.

Στο παρόν κεφάλαιο θα εξετασθεί το βασικό διανοητικό σχήμα, η θεμελιώδης ορολογία και τα επιμέρους συστατικά στοιχεία των TRA και θα επιχειρηθεί να καταδειχθεί ο τρόπος δόμησης της συγκεκριμένης διαδικασίας, εξαιρετικά χρήσιμης ως σύγχρονου απαραίτητου της διαδικασίας λήψης αποφάσεων.

5.2.7. Δημιουργία συστήματος TRA

Συχνά οι όροι Απειλή και Κίνδυνος συγχέονται και, λανθασμένα, χρησιμοποιούνται εναλλακτικώς. Η εκτίμηση απειλής εξετάζει τη φύση και τον αντίκτυπο συγκεκριμένης απειλής που μπορεί να επιφέρει βλάβη. Στο άλλο άκρο του φάσματος, η εκτίμηση κινδύνου, ο κίνδυνος είναι η πιθανότητα εκδήλωσης ενός αρνητικού γεγονότος σε όρους έκτασης και σοβαρότητας¹²⁵.

Ορισμένες φορές οι εκτιμήσεις χαρακτηρίζονται σφαλμένα ως εκτιμήσεις κινδύνου ενώ δεν περιέχουν όλα τα συστατικά μέρη της συγκεκριμένης μορφής αι θα έπρεπε ορθότερα να ονομάζονται εκτιμήσεις απειλής. Οι δύο όροι, απειλή και κίνδυνος, είναι συμπληρωματικοί και είναι προτιμότερο να συνεξετάζονται αν και είναι δυνατό να εξετασθεί μόνο ο ένας παράγων. Με τη εξέταση και των δύο, δημιουργείται

---

¹²⁵ N. Tusikov και R. Fahlman (2009). στο *Strategic Thinking in Criminal Intelligence*, 2nd Edition, The Federation Press, σελ. 148

ολοκληρωμένη εικόνα απειλών, πιθανοτήτων και συνεπειών, γνώση άκρως απαραίτητη για τους λήπτες αποφάσεων¹²⁶.

Ο σκοπός των δύο μορφών εκτίμησης είναι (α) να παράσχουν στους λήπτες απόφασης ολοκληρωμένη εικόνα των υφιστάμενων και δυνητικών αρνητικών γεγονότων, την πιθανότητα εκδήλωσης τους, τις πιθανές συνέπειες και προτάσεις για την αντιμετώπιση των κινδύνων και των απειλών και (β) να υποστηρίξουν τη διαδικασία λήψης απόφασης μέσω ιεράρχησης προτεραιοτήτων, ορθολογικής κατανομής πόρων και σχεδιασμού. Η τήρηση της διαδικασίας ίσως οδηγήσει σε εκτροπή πόρων από καθορισμένο σκοπό και ανακατανομή τους σε από τη μία εγκληματική αγορά σε μία άλλη, όπου έχει αναγνωρισθεί από τις εκτιμήσεις ότι υπάρχει ή αναδύεται υψηλότερο επίπεδο κινδύνου και απειλής.

Η είσοδος στο πεδίο της δίωξης ναρκωτικών ή της παράνομης διακίνησης ανθρώπων, εγκληματικής ομάδας με βιαιότερο χαρακτήρα ή πιο ικανά εγκληματικά μέλη ή μεγαλύτερη κεφαλαιουχική ικανότητα μπορεί, επί παραδείγματι, να προκαλέσει από πλευράς της Πολιτείας μετακίνηση πόρων στα προαναφερόμενα πεδία εγκλήματος με μετακίνηση από άλλα (π.χ. περιουσιακό έγκλημα).

5.2.8. Προσδιορισμός εκτίμησης απειλής

Η διαδικασία εκτίμησης απειλής, η οποία εξετάζει την φύση και τον αντίκτυπο συγκεκριμένων απειλών. Εκκινεί με τον προσδιορισμό της υπό εξέταση απειλής και την αναλυτική οριοθέτηση του εύρους προβλήματος. Οι εκτιμήσεις ποικίλουν, και μπορούν να αφορούν σε υψηλό-ευρύ επίπεδο (π.χ. η τρομοκρατία σε εθνικό επίπεδο) έως και χαμηλό-περιορισμένο (π.χ. εισαγωγή ναρκωτικών σε σχολικό συγκεκριμένο συγκρότημα)¹²⁷.

Η φύση της απειλής που εξετάζεται διαφοροποιείται ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε Οργανισμού: είναι δυνατό να αναλυθεί ένα ιδιαίτερο *modus operandi* (π.χ. εισαγωγή ηρωίνης σε κορμούς δένδρων από τη Λ. Αμερική μέσω λιμένα Ρότερνταμ), μία σειρά από εγκλήματα (π.χ. ενέργεια κατασκοπείας με drones στρατιωτικών

---

¹²⁶ Ibid.

¹²⁷ N. Tusikov και R. Fahlman (2009). *Strategic Thinking in Criminal Intelligence*, 2nd Edition, The Fedration Press, σελ. 149

εγκαταστάσεων), ένα πρόσωπο υψηλής αξίας (π.χ. ο διευθυντικός νόας διεθνικής εγκληματικής οργάνωσης με δράση πολυεγκληματικότητας) μία εγκληματική οργάνωση με δράση σοβαρού αντίκτυπου σε κάποια περιοχή (π.χ. εγκληματική οργάνωση που εισάγει στη Ν. Ελλάδα βαρύ πολεμικό εξοπλισμό).

5.2.9. Προσέγγιση με βάση τη λειτουργία της αγοράς (market-based approach)

Υπάρχει ένα πλήθος τρόπων για την ενέργεια εκτίμησης του εγκληματικού περιβάλλοντος και άλλωστε η εγκληματική δράση δεν εξορμάται πάντα από την πρόθεση πορισμού κέρδους. Για παράδειγμα οι μικροσυμμορίες που επιδίδονται σε βανδαλισμούς και φθορές δημόσιας περιουσίας δεν σκοπούν σε άντληση οικονομικής προσόδου (π.χ. οι συμμορίες των αμερικανικών μεγαλουπόλεων με το graffiti σκοπούν στην προστασία και την επέκταση της ταυτότητας και της περιοχής που θεωρούν ότι τους ανήκει). Ωστόσο για την κατανόηση και αξιολόγηση των περισσότερων εγκληματικών δραστηριοτήτων που σκοπούν στην πρόσκτηση κέρδους, η εγκληματολογική ανάλυση χρησιμοποιεί την οικονομική θεωρία με προσέγγιση βασισμένη στην λειτουργία της αγοράς¹²⁸.

Η οικονομική θεωρία μεταφέρεται και προσαρμόζεται αναλογικά στην εγκληματική αγορά, η οποία οράται ως ένα δίκτυο αγοραστών και πωλητών που ανταλλάσσουν προϊόντα και υπηρεσίες. Τα αγαθά αυτά μπορούν να είναι:

- Παράνομα (ναρκωτικά)
- Νόμιμα αλλά παράνομα κτηθέντα/πωληθέντα (λαθραίος καπνός)
- Νόμιμα σε μία χώρα/δικαιοδοσία αλλά όχι σε μία άλλη (π.χ. οπλισμός που είναι νόμιμος στις ΗΠΑ αλλά παράνομος σε άλλη χώρα –προορισμό- όπως η Ελλάδα)

Εντός των ευρύτερων αγορών (broad markets) περιλαμβάνονται υπο-αγορές (submarkets), οι οποίες έχουν διαφορετικά χαρακτηριστικά από τα υπερσύνολα τους (η υπο-αγορά ηρωίνης ή κάνναβης αποτελεί μέρος της ευρύτερης αγοράς ναρκωτικών), όπως¹²⁹:

- διαφορετικές χώρες προέλευσης των εγκληματικών προϊόντων και υπηρεσιών
- άλλες διαδικασίες παρασκευής ή κατασκευής

---

¹²⁸ Ibid.

¹²⁹ Ibid.

- διαφορετική δημογραφία καταναλωτών
- συγκεκριμένη γεωγραφική εξάπλωση και εξειδίκευση
- διαφορετικό νομοθετικό πλαίσιο κ.λπ.

Φυσικά, οι ανωτέρω διαφορές δεν εξαντλούν την σχεσιακή περιπτώσιολογία μεταξύ αγοράς – υπο-αγοράς ή μεταξύ των υπο-αγορών ούτε αποκλείουν τις αλληλοτομές. Σε κάθε περίπτωση συντίθεται ένα περίπλοκο μωσαϊκό, στη σύνθεση και στις διαστάσεις του οποίου μπορεί να ρίξει φως η ανάλυση TRA. Η προσέγγιση με βάση την αγορά, συνήθως εκκινεί με τη μέθοδο PESTEL, η οποία δίδει την γενική θεώρηση των ενδεικτών σε μακρο-επίπεδο. Η ανάλυση επιδιώκει να παράσχει εξήγηση και επιχειρηματολογία σχετικά με το πότε και το γιατί εκδηλώθηκε η εγκληματική συμπεριφορά, και, ακόμη σημαντικότερα, που και πότε ενδέχεται να προκύψουν.

Οι ενδείκτες που καθορίζουν τις συνθήκες εγκατάστασης του φαινομένου καλούνται *παράγοντες κινδύνου* (risk factors) ενώ αυτοί που περιορίζουν το φαινόμενο καλούνται *προστατευτικοί παράγοντες* (protective factors). Για παράδειγμα, στην πρώτη κατηγορία ανήκουν οι εκλεπτυσμένες ηλεκτρονικές συσκευές και τα συστήματα ασφαλείας-προστασίας των αυτοκινήτων από τις κλοπές ενώ στη δεύτερη τεχνάσματα παρέκκλισης-αποφυγής από τα νομική εμπόδια μέσω leasing οχημάτων, εν συνεχεία παράνομης εξαγωγής από τη χώρα και δήλωσης τους ως κλεμμένων¹³⁰.

Περαιτέρω, ο Naylor εμβαθύνει ακόμη περισσότερο στην **βασισμένη στην αγορά** προσέγγιση, με την διαίρεση των εγκλημάτων, που τελούνται με **κίνητρο το κέρδος** (profit-driven), σε τρεις κατηγορίες, (α) **εταιρικά** (enterprise – γνωστά ως βασισμένα στην αγορά, market-based), (β) **αρπακτικά** (predatory), και (γ) **επιχειρηματικά** (corporate). Τα εταιρικά εγκλήματα σχετίζονται με την παραγωγή και διανομή νέων αγαθών και υπηρεσιών που είναι εγγενώς παράνομα (ναρκωτικά, παραποιημένα κ.λπ.). Τα αρπακτικά εκ φύσεως σχετίζονται την με άνευ βουλήσεως αναδιανομή υφιστάμενου πλούτου (εκβιασμός, κλοπή, ληστεία κ.λπ.) ενώ τα επιχειρηματικά

---

¹³⁰ N. Tusikov και R. Fahlman (2009). Strategic Thinking in Criminal Intelligence, 2nd Edition, The Federation Press, σελ. 150

σχετίζονται με την παραγωγή νόμιμων αγαθών και υπηρεσιών με τη χρήση παράνομων μεθόδων (π.χ. δωροδοκία)¹³¹.

Αν και υπάρχουν αλληλεπικαλύψεις στην κατηγοριοποίηση του Naylor, και σίγουρα υπάρχουν εγκλήματα που παρουσιάζουν δυσκολία ως προς την ένταξη σε αυτήν, η προσέγγιση με βάση την αγορά βοηθά τον στρατηγικό αναλυτή να αξιολογήσει τις απειλές που παράγονται από τη διάπραξη των συγκεκριμένων εγκλημάτων. Στην ίδια γραμμή σκέψης, ο **Vander Beken** προτείνει μία σειρά ενδεικτών για την αναγνώριση του ρόλου των εγκληματικών ομάδων σε μία εγκληματική αγορά:

- Δρώντες
- Σύγκλιση με έτερες αγορές
- Τιμές (μεταβλητές, στατικές)
- Δυναμική της αγοράς (καινοτομία, επίδραση της τεχνολογίας, ανταγωνισμός και συνεργασία μεταξύ των ομάδων)
- Προϊόν (ποιότητα και ποσότητα)

Τέλος, η μορφή και της αλληλεπίδρασης μεταξύ της νόμιμης και της παράνομης αγοράς είναι ένα άλλο σημαντικό ζήτημα. Μείζονος σπουδαιότητας πληροφορίες όπως εάν οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ παράνομων και νόμιμων δρώντων λαμβάνουν κυρίως πριν ή μετά το έγκλημα, ποίος είναι ο βαθμός και η φύση της συνεργασίας μεταξύ τους καθώς και η συχνότητα, η διάρκεια και η ένταση των συναλλαγών, χρησιμοποιούνται από τους στρατηγικούς αναλυτές για τον προσδιορισμό των απειλών και των κινδύνων που προέρχονται από την εγκληματική δράση.

5.2.10. Προσδιορισμός Εκτίμησης κινδύνου

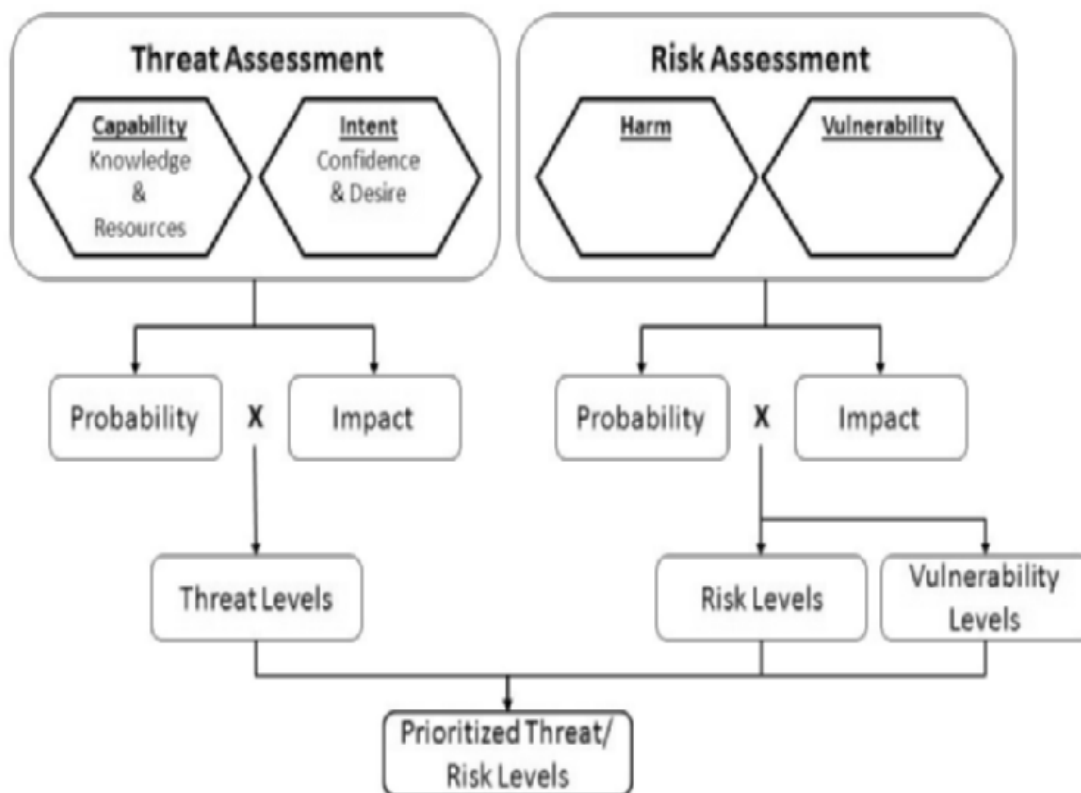
Ενώ η εκτίμηση απειλής σχετίζεται με τη φύση και τη βαρύτητα συγκεκριμένων απειλών, η εκτίμηση κινδύνου αξιολογεί το πλαίσιο μέσα στο οποίο τοποθετείται το υπό εξέταση ζήτημα. Θεμελιωδώς, ο κίνδυνος συντίθεται –από την *πιθανότητα* (probability) εκδήλωσης ενός αρνητικού γεγονότος και τον *αντίκτυπο* (impact) των συνεπειών σε όρους έκτασης και δριμύτητας (η διαδικασία εκτίμησης κινδύνου

---

¹³¹ Βλ. RT Naylor (2002). A Typology of Profit-Driven Crimes, Research and Statistics Division, Justice Canada, σελ. 6 επομ., στην ιστοσελίδα «http://www.justice.gc.ca/eng/rp-pr/csj-sjc/crime/tr02_3/tr02_3.pdf»

πρέπει πάντα να υπολογίζεται με βάση την πιθανότητα και τον αντίκτυπο). Στο ακόλουθο διάγραμμα οπτικοποιείται το μοντέλο εκτίμησης απειλής και κινδύνου.

Σχήμα 13: Threat & Risk Assessment Model

Πηγή: Ratcliffe, 2009

Ικανότητα (capability), είναι οι διαθέσιμοι πόροι και γνώση σε ένα άτομο ή μία ομάδα, που επιτρέπουν την εμπλοκή στην εγκληματική δράση¹³²

Πρόθεση (intention), είναι η επιθυμία εμπλοκής στη δραστηριότητα σε συνδυασμό με την αυτοπεποίθηση σχετικά με την τελική επιτυχία

Τρωτότητα (vulnerability) είναι η ετοιμότητα του στόχου να ανταποκριθεί και να διαχειρισθεί την απειλή, και η εστίαση της εκτίμησης κινδύνου έγκειται στον εντοπισμό των αδύναμων περιοχών που μπορούν να γίνουν αντικείμενο εκμετάλλευσης από το έγκλημα. Η τρωτότητα εξαρτάται από τις προθέσεις των

¹³² N. Tusikov και R. Fahlman (2009). Strategic Thinking in Criminal Intelligence, 2nd Edition, The Federation Press, sel. 151

εγκληματιών, τις κρατικές υφισταμένες ρυθμίσεις, την κατάσταση του Οργανισμού – στόχου¹³³ κ.λπ.

Ως **Βλάβη** (harm), νοούνται οι επιβλαβείς συνέπειες ενός αρνητικού γεγονότος και μπορούν να διακρίνονται σε φυσικές, οικονομικές, ψυχολογικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές. Δεδομένης της σημαντικότητας των συνεπειών τους, αποτελούν ουσιώδες μέρος της εγκληματολογικής ανάλυσης. Περαιτέρω, σχετικά με τις βλάβες:

- μπορούν να είναι άμεσες και απτές (ληστεία, απάτη κ.λπ.)¹³⁴,
- παράγουν συνέπειες που μπορούν να ποσοτικοποιηθούν (σε οικονομικές μονάδες π.χ.) ή να υπολογιστούν με κάποιο άλλο τρόπο που δεν είναι ευεπίφορος σε ποσοτικοποίηση (π.χ. συνέπειες στην ποιότητα ζωής)
- είναι φυσικά δυνατό, τα θύματα να καταβάλλουν το κόστος του εγκλήματος απευθείας (αντικατάσταση κλεμμένης περιουσίας)
- οι συνέπειες μπορούν να επηρεάζουν την κοινωνία εν ολω όπως τα κόστη για την υγεία, την ασφάλεια, τα δικαστήρια, τις υπηρεσίες προστασίας των θυμάτων, τον επανορθωτικό μηχανισμό κ.λπ.
- μπορούν να προσδιοριστούν από την εκτίμηση της σοβαρότητας του εγκλήματος (π.χ. με βάση τον χρόνο εγκλεισμού)

Αναφορικά με την ανάλυση βλάβης:

- Προσθέτει στις Αρχές Επιβολής του Νόμου άλλο ένα κριτήριο αξιολόγησης σχετικά με την κατανομή των πόρων
- Συναφώς, επιτρέπει στους λήπτες αποφάσεων να προτεραιοποιηθούν συγκεκριμένα εγκλήματα και εγκληματικές ομάδες
- Η ανάλυση βλάβης μπορεί να εμπλέξει **εκτίμηση του κόστους** (cost-of-crime) ανά εγκληματικό τύπο, που περιλαμβάνει όλα τα κόστη, τόσο τα υλικά όσο και τα άυλα, περιλαμβάνοντας αυτά που αφορούν στα θύματα, στο δικαστικό σύστημα, τις εκτίσεις ποινής κ.λπ.
- Μπορεί να διακρίνει μεταξύ εγκλημάτων **υψηλής έντασης/χαμηλής βλάβης** (high-volume/low-harm factor, π.χ. μικροκλοπές) και **χαμηλής έντασης/ υψηλής βλάβης** (low-volume/high-harm factor, π.χ. παραποιημένα προϊόντα)

---

¹³³ Ibid.

¹³⁴ N. Tusikov και R. Fahlman (2009). Strategic Thinking in Criminal Intelligence, 2nd Edition, The Federation Press, σελ. 155 επομ.

- Μπορεί να εστιάσει σε συγκεκριμένη παράνομη αγορά (π.χ. όπλων ή ναρκωτικών) και να εκτιμήσει το εύρος και τη βαρύτητα των αρνητικών συνεπειών στην κοινωνία, στην Πολιτεία, στις επιχειρήσεις κ.λπ.

5.2.11. Η τεχνική Sleipnir

Μία συνήθης ποσοτική τεχνική μέτρησης της σχετικής απειλής που παράγουν οι οργανωμένες εγκληματικές ομάδες είναι η τεχνική μέτρησης απειλής Sleipnir, που αναπτύχθηκε από τη Βασιλική Καναδική Έφιππη Αστυνομία (Royal Canadian Mounted Police). Η τεχνική χρησιμοποιεί ένα αριθμητικό σύνολο αξιολόγησης εγκληματικών χαρακτηριστικών για τον υπολογισμό των ικανοτήτων κάθε εγκληματικής ομάδας και αναπτύχθηκε για τη βελτίωση των στρατηγικών προτεραιοτήτων μέσω της βαθμονόμησης και παραβολής των απειλών που τίθενται από τις οργανωμένες εγκληματικές ομάδες¹³⁵.

Έχοντας μόνο 12 - προφανώς τα σημαντικότερα - προς αξιολόγηση χαρακτηριστικά, πρέπει να γίνει κατανοητό ότι το μοντέλο υπηρετεί τον προσδιορισμό στρατηγικών προτεραιοτήτων και δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως τακτικο-επιχειρησιακό αναλυτικό εργαλείο¹³⁶.

---

¹³⁵ N. Tusikov και R. Fahlman (2009). Strategic Thinking in Criminal Intelligence, 2nd Edition, The Federation Press, σελ.153

¹³⁶ Ibid

Σχήμα 9: Η Τεχνική Sleipnir για την Εκτίμηση και Αξιολόγηση των απειλών που τίθενται από τις ομάδες του Οργανωμένου Εγκλήματος¹³⁷ – Υποθετική σύγκριση 5 εγκληματικών ομάδων

	GROUP 1	GROUP 2	GROUP 3	GROUP 4	GROUP 5
Corruption	Red	Red	Blue	Orange	Green
Violence	Red	Red	Blue	Light Blue	Light Blue
Infiltration	Red	Red	Orange	Red	Light Blue
Money laundering	Red	Red	Red	Orange	Orange
Collaboration	Red	Orange	Orange	Light Blue	Red
Insulation	Red	Orange	Orange	Red	Light Blue
Monopoly	Red	Orange	Red	Orange	Red
Scope	Orange	Red	Red	Orange	Green
Intelligence use	Orange	Light Blue	Red	Light Blue	Red
Diversification	Orange	Light Blue	Light Blue	Green	Blue
Discipline	Red	Light Orange	Red	Light Blue	Red
Cohesion	Green	Green	Blue	Green	Light Blue

Χρησιμοποιούνται 12 χαρακτηριστικά (attributes) ή «τιμές (values)», που ανταποκρίνονται στην απειλή που θέτουν στην κοινωνία, και βαθμονομούνται από την μεγαλύτερη προς τη μικρότερη.

Τα χαρακτηριστικά αυτά είναι¹³⁸:

- Διαφθορά (Corruption)
- Βία (Violence)
- Ικανότητα Διείσδυσης (Infiltration)
- Ξέπλυμα Χρήματος (Money laundering)

¹³⁷ Organization for Security and Co-Operation in Europe (OSCE) (2017), Guidebook Intelligence-Led Policing, OSCE Secretariat Transnational Threats Department Strategic Police Matters Unit, σελ. 65

¹³⁸ Περισσότερα για το Sleipnir σε: (α) Ralph Taylor, Strang, J. Steven and Jerry H. Ratcliffe (2012). Assessing the success factors of organized crime groups Intelligence challenges for strategic thinking, Policing: An International Journal of Police Strategies & Management, Τομος. 37, σελ. 209, (β) Integrated Threat Assessment Methodology Criminal Intelligence Service Canada Version 1.0 (2007). Criminal Intelligence Service Canada, σελ. 6-26

- Συνέργειες (Collaboration)
- Ικανότητα «μόνωσης» της δράσης και της δομής της οργάνωσης (Insulation),
- Μονοπώλιο (Monopoly)
- Εύρος Δραστηριοτήτων (Scope)
- Συλλογή και αξιοποίηση πληροφοριών (Intelligence use)
- Ποικιλομορφία (Diversification)
- Πειθαρχία (Discipline)
- Συνοχή (Cohesion)

Κάθε ένα από τα ανωτέρω 12 χαρακτηριστικά των Εγκληματικών Ομάδων μπορεί να λάβει, αρχικά, μία τιμή (value), με βάση τη συγκεκριμένη βαρύτητα του (συντελεστής βαρύτητας – ΣΒ), ενώ καθορίζονται και 5 επίπεδα βαθμονόμησης απειλής, με συγκεκριμένες τιμές (βλ. παρακάτω)¹³⁹

Πίνακας Επιπέδων (Βαθμονόμησης) Απειλής

Υψηλό	4	
Μεσαίο	2	
Χαμηλό	1	
Μηδενικό	0	
Άγνωστο	2	

Παράδειγμα

Επιλέγονται τυχαία 5 χαρακτηριστικά και βαθμονομούνται με τιμές βάσης. Η μορφή θα μπορούσε να είναι η εξής:

ΣΒ = 10 για την περίπτωση (χαρακτηριστικό) χρήσης βίας

ΣΒ = 9 για τη διαφθορά

ΣΒ = 8 αναφορικά με την ικανότητα διείσδυσης της οργάνωσης

ΣΒ = 7 για την ανάπτυξη συνεργειών

ΣΒ = 6 για την αξιοποίηση πληροφόρησης

Στη συνέχεια, για να προσδιοριστεί ο τελικός (συνολικός) βαθμός απειλής κάθε εγκληματικής οντότητας, πολλαπλασιάζεται η τιμή βάσης χαρακτηριστικού

¹³⁹ Ibid

(συντελεστής βαρύτητας) με την αντίστοιχη τιμή του επιπέδου απειλής (4 για υψηλό, 2 για μεσαίο κ.ο.κ.) της συγκεκριμένης εγκληματικής ομάδας.

Τελικός Βαθμός Απειλής Χαρακτηριστικού = Επίπεδο απειλής * τιμή βάσης (συντελεστής βαρύτητας)

Επί παραδείγματι:

- Η εγκληματική οργάνωση Α χρησιμοποιεί πάντα βία, άρα το επίπεδο απειλής του συγκεκριμένου χαρακτηριστικού της είναι ΥΨΗΛΟ = 4
- Όμως, η «συμπεφωνημένη» τιμή βάσης της χρήσης βίας = 10
- Συνεπώς, η τελική τιμή προκύπτει ως το γινόμενο των παραπάνω (40)
- Το άθροισμα των επιμέρους τελικών τιμών όλων των χαρακτηριστικών της κάθε εγκληματικής ομάδας οδηγεί στην εκτίμησης της εγχειρόμενης από αυτή απειλής.
- Ακολούθως, διαφορετικές εγκληματικές οργανώσεις μπορούν να τοποθετηθούν στον ίδιο πίνακα, προς συγκριτική ανάλυση και μετέπειτα διαμόρφωση ενιαίας και στρατηγικής προσέγγισης ανά εγκληματική περιοχή ενδιαφέροντος, ιεράρχηση προτεραιοτήτων και ορθολογική κατανομή πόρων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

6.1. Το υπόβαθρο της αναγκαιότητας στρατηγικής ανάλυσης και σκέψης

Οι ραγδαίες, έντονες και επαναλαμβανόμενες μεταβολές στο περιβάλλον ασφαλείας της τελευταίας δεκαπενταετίας, αιφνιδιάζουν τις Αρχές Επιβολής του Νόμου και καθιστούν περισσότερο αναγκαία και επιτακτική από ποτέ την ανάγκη για στρατηγική κατεύθυνση. Το διεθνικό οργανωμένο έγκλημα γίνεται πιο διεθνικό, οι οργανωμένες εγκληματικές ομάδες οργανώνονται καλύτερα ενώ ο συνεχώς μεγεθυνόμενος ρόλος των Αρχών δεν ισορροπείται από αντίστοιχη ισοδύναμη μεγέθυνση στους ανθρώπινους και υλικούς πόρους. Οι διωκτικοί Οργανισμοί πλέον απαιτείται να σχεδιάζουν τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα, να σκέφτονται στρατηγικά, να προβλέπουν την εγκληματική συμπεριφορά των εγκληματικών ομάδων και αναλώνουν με ιδιαίτερη φειδώ τους περιορισμένους αρα και υπερπολύτιμους πόρους.

Αυτό είναι το νέο μοντέλο διαχείρισης, το οποίο φυσικά αντιδιαστέλλεται το παραδοσιακό, αυτό του τακτικού σχεδιασμού και των βραχυπρόθεσμων επιχειρησιακών αποτελεσμάτων. Η έως πρότινος επικρατούσα αντίληψη « γιατί να ανησυχούμε για το αύριο; ...του χρόνου θα είναι πρόβλημα κάποιου άλλου», όχι απλά δεν έχει πλέον εφαρμογή, αλλά είναι και επικίνδυνη καθόσον η έλλειψη σχεδιασμού-προγραμματισμού, πρόδρασης και προβλεπτικότητας, απομειώνουν τη λειτουργία της πρόληψης, και οδηγούν με μαθηματική ακρίβεια στην άσκοπη ανάλωση πόρων, σε άστοχες δράσεις, σε επιβαρύνσεις του κοινωνικού ιστού και του κοινωνικοπολιτικού συστήματος και σε παραλείψεις που μπορεί να κοστίσουν ακόμη και ανθρώπινες ζωές¹⁴⁰.

Ακολουθώντας την ίδια γραμμή σκέψης, παρατηρείται σε παγκόσμιο επίπεδο, μία πρωτοφανής αύξηση εκδήλωσης κρίσιμων περιστατικών και καταστάσεων κρίσης, που εμφανίζουν τα χαρακτηριστικά των «Μαύρων Κύκνων¹⁴¹», δηλαδή απρόβλεπτων και απίθανων γεγονότων, πολύ υψηλού αντικτύπου, συνήθως αρνητικού-

¹⁴⁰ Jerry Ratcliffe (2009). The structure of strategic thinking, στο strategic thinking in criminal intelligence, The Federation Press, σελ. 1

¹⁴¹ N.N. Taleb (2010). The black swan, the impact of the gighly improbable, Penguin books

καταστροφικού. Αυτά τα γεγονότα αποτελούν τον μεγαλύτερο φόβο των ληπτών αποφάσεων (decision makers), οι οποίοι είναι επιφορτισμένοι με την άσκηση θετικού αντικτύπου στο εγκληματικό περιβάλλον επ' ωφελεία των κοινωνιών και του κοινωνικού-πολιτικού-οικονομικού συστήματος.

Δεδομένου ότι οι μαύροι κύκνοι εμφανίζονται απρόσμενα μέσα από τον καπνό που δημιουργείται από τη σύγχρονη πολυπλοκότητα και ενέχουν εγγενώς το στοιχείο της αβεβαιότητας, υπονομεύουν τη διαδικασία λήψης απόφασης εισάγοντας στη σύγχρονη δημόσια σφαίρα το πρόβλημα της έλλειψης αντικειμενικότητας (σε διαδικασία που σκοπεί στη διαχείριση του κινδύνου), ωστόσο βασισμένη σε περιορισμένη και ατελή πληροφόρηση.

Ως προελέχθη όμως, παρά τις αντιξοότητες, διατηρείται η υποχρέωση λογοδοσίας, αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας, κατά συνέπεια είναι επιτακτική η χρεία λήψης αποφάσεων, με βάση την ιεράρχηση προτεραιοτήτων, την ορθολογική και οικονομική κατανομή πόρων, που θα διασφαλίσουν το καλύτερο δυνατό επίπεδο διαχείρισης κινδύνων και απειλών.

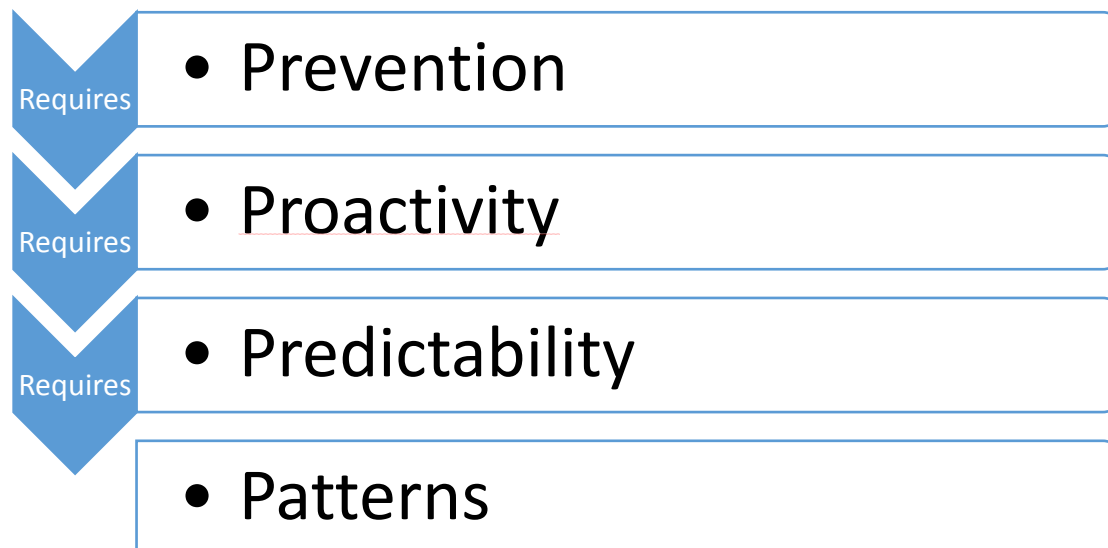
Οι προτεραιότητες καθορίζονται με βάση την εκτίμηση σχετικά με τους επικείμενους κινδύνους εις βάρος ενός Οργανισμού ή ενός κοινωνικού συνόλου. Η έμφαση δίδεται στην προδραστική λειτουργία, η οποία αντιδιαστέλλεται την παραδοσιακή αντιδραστική (η οποία ενεργοποιείται ως επακόλουθο, αφού δηλαδή το έγκλημα έχει διαπραχθεί). Για να επιτευχθεί ο μείζων στρατηγικός σκοπός της πρόληψης (prevention), απαιτείται πρόδραση (proactivity) και για την επίτευξη πρόδρασης, οι Αρχές Επιβολής του Νόμου πρέπει να αναπτύξουν ικανότητα προβλεψιμότητας (predictability) της εγκληματικής συμπεριφοράς, μία λειτουργία η οποία στηρίζεται στην αναγνώριση επαναλαμβανόμενων συμπεριφορών, γνωστών ως μοτίβων (patterns)¹⁴².

---

¹⁴² Jerry Ratcliffe (2009). The structure of strategic thinking, στο strategic thinking in criminal intelligence, The Federation Press, σελ. 2

Η ανωτέρω ακολουθία μπορεί σχηματικά να αποτυπωθεί ως ακολούθως:

Σχήμα 10: Σχέση Πρόληψης και Μοτίβων Εγκληματικότητας

Πηγή: Ratcliffe, 2009

Κατά συνέπεια, η αναγνώριση και προσδιορισμός μοτίβων είναι η βάση της αναλυτικής διαδικασίας, το θεμέλιο της ιεράρχησης προτεραιοτήτων, της περαιτέρω συλλογής πληροφοριών και της πρόληψης¹⁴³.

6.2. Η προσαρμογή της στρατηγικής ανάλυσης πληροφοριών στο υφιστάμενο περιβάλλον

Φυσιολογικά, δεδομένων των δραματικών μεταβολών που λαμβάνουν χώρα στα σύγχρονα περιβάλλοντα ασφαλείας, οι προοπτικές που ανοίγονται από την καθιέρωση παραγωγής αναλυτικών προϊόντων για ζητήματα στρατηγικού επιπέδου, θα έπρεπε να εκτιμούνται από τους λήπτες αποφάσεων. Ωστόσο, η αρχή της στρατηγικής ανάλυσης παραμένει μετέωρη και πασχίζει να παραγάγει ενδιαφέρον και να αποδείξει την σημαντικότητα της.

---

¹⁴³ Ibid

Η στρατηγική ανάλυση αποτελεί επομένως εξέλιξη, καινοτομία η οποία προσπαθεί αρχικά να ισορροπήσει και να ορθοποδήσει και έπειτα να πείσει για τη χρησιμότητα της, τους λήπτες αποφάσεων, που αποδίδουν μεγαλύτερη βαρύτητα στο παραδοσιακό μοντέλο και λιγότερη στην πρόληψη, στην ιεράρχηση προτεραιοτήτων και στην ορθολογική κατανομή πόρων.

Πρόσθετα, πρέπει να γίνει κατανοητό, ότι δεν υπάρχει κράτος-ακόμη και αυτά με σχετική επάρκεια πόρων, όπως οι Η.Π.Α- ούτε διωκτικός Οργανισμός οιοδήποτε επιπέδου και εμβέλειας, που να μπορεί να ανταποκριθεί με πλήρη αποτελεσματικότητα, στις συνδυαστικές απειλές που τίθενται από εγκλήματα όπως η διακίνηση ανθρώπων, η διακίνηση ναρκωτικών και όπλων, η τρομοκρατία, το βίαιο ιδιοκτησιακό έγκλημα, το κυβερνοέγκλημα κ.λπ.. Στην πραγματικότητα, είναι αναπόφευκτη μία διαδικασία επιλογής, που οδηγεί σε ιεράρχηση προτεραιοτήτων, με ισορροπία μεταξύ κινδύνων και απειλών, σε βάρος των πραγματικών ικανοτήτων των Αρχών Επιβολής του Νόμου και των ευκαιριών που δημιουργούνται από τις τρωτότητες των εγκληματικών ομάδων.

Η κοινότητα των πληροφοριών (αναλυτές, συλλογείς, κ.λπ.) θα πρέπει να υπερασπισθεί την αντικειμενικότητα και την προστιθέμενη αξία των αναλυτικών προϊόντων και της διαδικασίας της ανάλυσης πληροφοριών, έναντι λιγότερο αντικειμενικών απαιτήσεων που προέρχονται π.χ. από την πολιτική πίεση ή τα ΜΜΕ, φορείς πίεσης οι οποίοι δεν μπορούν εξ ορισμού να αναγνωρίσουν το σύνθετο μωσαϊκό της «μεγάλης εικόνας».

Αυτό φυσικά δεν σημαίνει ότι ένας λήπτης αποφάσεων πρέπει να παραγνωρίζει ή να αγνοεί τη σημασία των πολιτικών πραγματικοτήτων αλλά να συνειδητοποιήσει ότι ένα αναλυτικό προϊόν ουσιαστικά του παρέχει τον απαραίτητο διανοητικό εξοπλισμό για την δικαιολόγηση της λήψης αποφάσεων αναφορικά με την κατανομή πόρων, έναντι επικριτικών εξωτερικών δρώντων, που δεν είναι επιφορτισμένοι με την ευθύνη καταπολέμησης της εγκληματικότητας, και των οποίων οι ενδεχόμενες υποκειμενικές επιδιώξεις ίσως είναι αντίθετες προς τα συμφέροντα των κοινωνιών και των κοινοτήτων¹⁴⁴.

---

¹⁴⁴ Jerry Ratcliffe (2009). The structure of strategic thinking, στο strategic thinking in criminal intelligence, The Federation Press, σελ. 4 επομ.

Η αλληλεπίδραση με τους εξωτερικούς παράγοντες αποτελεί ένα μόνο σημείο τριβής αναφορικά με την αποδοχή των στρατηγικών αναλυτικών προϊόντων. Υπάρχουν και άλλοι λόγοι για τους οποίους οι λήπτες αποφάσεων δεν έχουν ακόμη αποδεχθεί τα αποτελέσματα που εξάγονται από τα αναλυτικά από τα προϊόντα της εγκληματολογικής ανάλυσης πληροφοριών. Σε αυτούς συγκαταλέγονται η έλλειψη εμπειρίας των διευθυντικών στελεχών να χειριστούν τέτοιου είδους πληροφοριακό υλικό, η προφανής έλλειψη σχετικότητας του στρατηγικού επιπέδου με τα στελέχη πρώτης γραμμής (street level) και το γεγονός ότι η εκπαίδευση αναφορικά με την στρατηγική ανάλυση είναι σπάνια, έλλειμμα που οδηγεί σε αβεβαιότητα ως προς την ικανότητα των ληπτών αποφάσεων να ερμηνεύουν ορθολογικά τα αναλυτικά προϊόντα.

Η εγκληματολογική ανάλυση αποτελεί νέα αρχή (discipline) εν σχέσει με την από μακρού χρόνου παγιωμένη εγκληματολογική έρευνα και δίωξη. Στο μακρύ δρόμο που πρέπει να διανυθεί ακόμη για την οριστική αποδοχή της χρησιμότητάς της, πρέπει να ξεπεραστούν τρία σοβαρά προβλήματα¹⁴⁵:

Στο συγκριμένο χρονικό σημείο η ανάλυση γενικά αντιμετωπίζεται ως ερευνητικό ανακριτικό εργαλείο, που χρησιμοποιείται σε μεμονωμένες υποθέσεις, οι οποίες σπάνια ανάγονται αθροιστικά σε στρατηγικό επίπεδο και φυσικά δεν συνδιαμορφώνουν την μεγάλη εικόνα.

Ένα δεύτερο πρόβλημα είναι η προβληματική συνδεσιμότητα μεταξύ στρατηγικής λήψης αποφάσεων και τακτικών ζητημάτων, το οποίο σημαίνει ότι τα επιχειρησιακά στελέχη που εμπλέκονται στη λειτουργία έρευνας και δίωξης, δεν εκτιμούν την αξία της στρατηγικής ανάλυσης, και θεωρούν κάθε μακροπρόθεσμη θέση και προσέγγιση του εγκληματικού περιβάλλοντος ως αποσυσχετισμένη από τα καθήκοντα και τις επιδιώξεις τους. Παρά, ωστόσο, τις διχογνωμίες και αντιγνωμίες, αναφορικά με την αξία της στρατηγικής ανάλυσης, το παρατηρούμενο κενό γνώσης δεν είναι παρά μία αντανάκλαση της αδυναμίας να επικοινωνηθούν ζητήματα αντεγκληματικής πολιτικής και στρατηγικής στον κόσμο των διωκτικών Οργανισμών, όπου προφανώς υφίσταται έλλειμμα σχετικής κουλτούρας.

Φυσικά, στην εδώ συνάφεια, και συνδυαστικά με τα προαναφερόμενα, δεν πρέπει να παραγνωρισθεί το γεγονός ότι ακόμη, οι στρατηγικοί αναλυτές δεν είναι σε θέση να

---

¹⁴⁵ Ibid.

προωθήσουν αποτελεσματικά τα στρατηγικά αναλυτικά προϊόντα σε όλα τα ιεραρχικά επίπεδα με συνέπεια να μην εκτιμάται συνολικά η προστιθέμενη αξία της στρατηγικής ανάλυσης¹⁴⁶.

Ένα τρίτο πρόβλημα παράγεται από το γεγονός ότι, ως προελέχθη, η στρατηγική ανάλυση είναι μία εξαιρετικά νέα ερευνητική αρχή, η οποία ακόμη εξελίσσεται και διαμορφώνει μεθοδολογίες και μηχανισμούς. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε διαφορετικά πρότυπα και τεχνικές ή, ακόμη χειρότερα, σε συγκρουόμενους ορισμούς μεταξύ των Οργανισμών. Σε τόσο πρώιμα στάδια, στις απαρχές διαμόρφωσης κάθε γνωστικού πεδίου, ένας βαθμός πειραματισμού ή εξελικτισμού θεωρούνται θεμιτοί, καθώς επιτρέπουν στην καινοτομία και σε νέες ιδέες να καρποφορήσουν. Παραταύτα, δεν μπορεί να αποκλεισθεί η πρόκληση σύγχυσης και ο αποπροσανατολισμός των ληπτών αποφάσεων ειδικά σε υπηρεσίες και Οργανισμούς πολλαπλών αποστολών¹⁴⁷.

6.3. Ο επηρεασμός των Ληπτών Αποφάσεων

Έχει ήδη λεχθεί ότι η έλλειψη στρατηγικής σκέψης δυστυχώς αποτελεί ακόμη εγγενές χαρακτηριστικό των Αρχών Επιβολής του Νόμου. Τα ανώτερα και διευθυντικά στελέχη δεν αντιλαμβάνονται ούτε εκτιμούν τα στρατηγικά έγγραφα, τα στελέχη πρώτης γραμμής παρουσιάζουν συχνά σκεπτικισμό ως προς την εφαρμοσιμότητα και την αναγκαιότητα των προϊόντων και το διευρυνόμενο και εξελισσόμενο φάσμα των στρατηγικών εργαλείων πόρρω ακόμη απέχει από το να εφαρμόζεται απολαμβάνοντας την δέουσα συστημική αναγνώριση.

Τα διευθυντικά στελέχη ακόμη και όταν γίνονται αποδέκτες στρατηγικών αναλυτικών κειμένων δεν γνωρίζουν πώς να τα χρησιμοποιήσουν. Μην έχοντας εκπαιδευθεί στη μετατροπή και μετουσίωση της στρατηγικής ανάλυσης σε πράξη, απλά δεν αντιλαμβάνονται πώς να εντάξουν ένα στρατηγικό προϊόν στην οργανωσιακή σκέψη τους.

Οι σύγχρονοι επαγγελματίες της εσωτερικής ασφάλειας (internal security professionals), οι οποίοι καλούνται να επιδράσουν θετικά στο εγκληματικό περιβάλλον μέσα από την ορθολογική λήψη αποφάσεων, δεν έχουν εντυπώσει στην

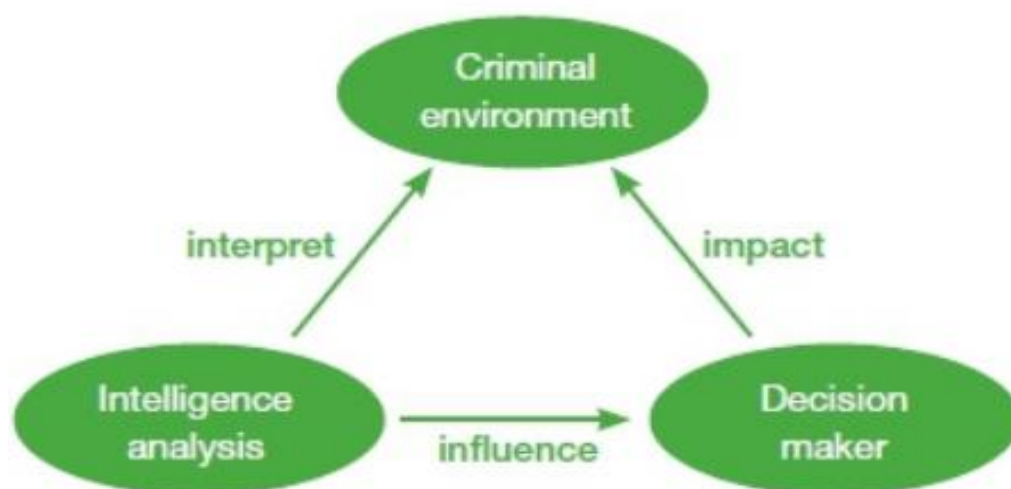
¹⁴⁶ Ibid.

¹⁴⁷ Ibid.

«τέχνη» της ερμηνείας της εγκληματολογικής ανάλυσης και της ανάλυσης εγκλήματος. Ως προελέχθη, ελάχιστοι έχουν το γνωστικό υπόβαθρο που απαιτείται και ακόμη λιγότεροι είναι σε θέση να μεταφέρουν την πεμπουσία του στρατηγικού κειμένου στο πεδίο δράσης του Οργανισμού τους, υπό τη μορφή πρακτικών και αποτελεσματικών δράσεων μείωσης της εγκληματικότητας.¹⁴⁸

Περαιτέρω, ενώ ο Κύκλος της Πληροφορίας είναι χρήσιμος για την απόδοση και την σχηματοποίηση των διαδοχικών αναλυτικών φάσεων της στρατηγικής ανάλυσης, δεν αποδίδει τον κρίσιμο ρόλο της διαδικασίας λήψης απόφασης στον προσδιορισμό του αποτελέσματος της αναλυτικής διεργασίας. Στο ακόλουθο διάγραμμα, υιοθετείται μία απλοποιημένη εκδοχή του μοντέλου Intelligence-led Policing, η πατρότητα της οποίας ανήκει στον επιφανή καθηγητή. Η εκδοχή αυτή, γνωστή και ως μοντέλο *three-i* (interpret, influence, impact-ερμηνεία, επιρροή, αντίκτυπος) ενσωματώνει στη διεργασία στρατηγικής ανάλυσης, τη διαδικασία λήψης απόφασης¹⁴⁹.

Σχήμα 4: Το Μοντέλο Στρατηγικής Σκέψης 3i

Πηγή: Ratcliffe, 2009

---

¹⁴⁸ Σε αντίθεση με τους επαγγελματίες του πεδίου της άμυνας, οι οποίοι είναι εξοικειωμένοι και εκπαιδευμένοι σχετικά με την ανάλυση και τα στρατηγικά αναλυτικά προϊόντα. Μαθαίνουν από την αρχή της καριέρας τους να εκτιμούν την αναλυτική διαδικασία και τα παράγωγα της (στρατιωτικοί Η.Π.Α., Η.Β. κ.λπ.

¹⁴⁹ Jerry H. Ratcliffe, INTELLIGENCE-LED POLICING, στην ιστοσελίδα «<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.364.6493&rep=rep1&type=pdf>», σελ. 10

Το βέλος από την πληροφόρηση (ανάλυση εγκληματολογικών πληροφοριών) προς το εγκληματικό περιβάλλον δεικνύει την απαίτηση από τον αναλυτή να κινηθεί ενεργά προς το τελευταίο για να το ερμηνεύσει και όχι να αναμένει οι εγκληματολογικές πληροφορίες να έλθουν σε αυτόν. Ο αναλυτής στο σύγχρονο περιβάλλον ασφαλείας οφείλει να αναζητήσει τις απαραίτητες πληροφορίες, να μοχθήσει για την απόκτηση καταστασιακής επίγνωσης και όχι να λειτουργεί ως παθητικός υποδοχέας πληροφοριών. Ακόμη, ωστόσο, και εάν ο στρατηγικός αναλυτής επιτύχει να λειτουργεί κατ' αυτόν τον τρόπο, η ερμηνεία του είναι ανεφάρμοστη και άνευ ουσιαστικής αξίας παρεκτός χρησιμοποιηθεί για τον επηρεασμό της σκέψης των ληπτών αποφάσεων και αποτελέσει ζωτικό και ουσιώδες μέρος της στρατηγικής σκέψης του Οργανισμού τους¹⁵⁰.

Η εκδοχή three-i του μοντέλου intelligence-led policing, δεν είναι παρά απλοποιημένη μορφή μίας διαδικασίας, η οποία στην πραγματικότητα είναι πολύ πιο σύνθετη. Εκ των πραγμάτων, οι λήπτες αποφάσεων συχνά καθοδηγούν την αναλυτική διαδικασία και, ορισμένες φορές, επηρεάζονται περισσότερο από τα ΜΜΕ και τις πολιτικές σκοπιμότητες.

Η στρατηγική ανάλυση είναι μία αναλυτική ερευνητική διαδικασία που αρθρώνεται υπό τη μορφή επιχειρηματικού πλαισίου, ως δε τέτοια προφανώς εμπλέκει πρόσωπα-κλειδιά, που έχουν το ρόλο του πελάτη (clients). Κυρίως απευθύνεται και σκοπεί στον επηρεασμό ενός κοινού-στόχου, αποτελούμενου από διαμορφωτές πολιτικής (Υπουργούς κ.λπ.), ανώτατα και ανώτερα διευθυντικά στελέχη (π.χ. Αρχηγούς, Διευθυντές κ.λπ.) τα οποία ως λήπτες αποφάσεων σχετίζονται με τον έλεγχο πόρων και προτεραιοτήτων. Η αλλαγή στον τρόπο σκέψης των προσώπων αυτών, είναι πιθανό να επηρεάσει την αντεγκληματική δράση, μέσω άσκησης θετικού αντίκτυπου στο εγκληματικό περιβάλλον, επ' ωφελεία εκατομμυρίων ανθρώπων¹⁵¹.

Σε αυτό το πλαίσιο, η ευθύνη του στρατηγικού αναλυτή είναι μεγάλη. Είναι υποχρεωμένος να δομήσει μια ρεαλιστική εικόνα του περιβάλλοντος εγκλήματος και να την παρουσιάσει στους λήπτες αποφάσεων. Αυτή η έποψη του κόσμου της εγκληματικότητας, κατανοείται από τα πρόσωπα-κλειδιά ως το απαύγασμα της πλέον

---

¹⁵⁰ Ibid.

¹⁵¹ Jerry Ratcliffe (2009). The structure of strategic thinking, στο strategic thinking in criminal intelligence, The Federation Press, σελ. 11

διαθέσιμης αντικειμενικής πληροφόρησης, κατά συνέπεια αποτελούσα τη βάση επί της οποίας ερείδεται η διαμόρφωση και υιοθέτηση πολιτικών και στρατηγικών καταπολέμησης της εγκληματικότητας, οι οποίες θα αλλάξουν προς το καλύτερο την καθημερινότητα σημαντικών τμημάτων του πληθυσμού¹⁵².

Παρουσιάζεται λοιπόν στους στρατηγικούς αναλυτές μία μοναδική ευκαιρία να εισφέρουν στην βελτίωση της ποιότητας ζωής των ανθρώπων, και αυτό είναι μία υψηλή λειτουργία που δεν θα πρέπει να αντιμετωπίζεται αψήφιστα. Στον αντίποδα πρόκειται για σοβαρό καθήκον, που εναποθέτει βαρύ φορτίο. Ο αναλυτής είναι υποχρεωμένος να ερευνά με εντελέχεια, να μελετά σε εύρος, να αναλύει αποτελεσματικά και να παρουσιάζει ευρήματα (findings) και συστάσεις (recommendations) με σαφήνεια, ακεραιότητα, επάρκεια και ειλικρίνεια¹⁵³.

Φυσικά, ο στρατηγικός αναλυτής, προκειμένου να υποβάλλει συστάσεις, από την υιοθέτηση και εφαρμογή των οποίων θα εξαρτηθεί σε σημαντικό βαθμό η αποτελεσματικότητα της αντεγκληματικής στρατηγικής, θα πρέπει προηγουμένως να έχει διαμορφώσει ένα επαρκές σώμα γνώσης όσον αφορά στις πολιτικές και στρατηγικές πρόληψης του εγκλήματος καθώς και αναφορικά με το «τι δουλεύει» στο πεδίο της αστυνόμευσης και της καταπολέμησης του εγκλήματος. Αυτό το πληροφοριακό υλικό, πρέπει να διαχυθεί στους λήπτες αποφάσεων έγκυρα και έγκαιρα ούτως ώστε να επιτευχθεί το μέγιστο δυνατό αποτέλεσμα.

Εσχάτως (2016), ο Ratcliffe, αναβαθμίζει το three-i σε four-i, καθώς προσθέτει και το στοιχείο του σκοπού (intent). Εφόσον οι ηγέτες των διωκτικών Οργανισμών αποκτούν μεγαλύτερη εμπειρία, είναι σε θέση να καθοδηγήσουν αποτελεσματικότερα το σύστημα πληροφοριών, να επαληθεύσουν ότι οι προθέσεις τους είναι κατανοητές και να παράσχουν καθοδήγηση σχετικά αναφορικά με τις προτεραιότητες και τις μείζονες ευθύνες. Στην περίπτωση που οι στρατηγικοί αναλυτές αυτενεργούν και ηγούνται αναφορικά με τον προσδιορισμό στρατηγικών προτεραιοτήτων, ουσιαστικά αυτό αποτελεί ένδειξη αδύναμου συστήματος λήψης αποφάσεων (weak police decision making system)¹⁵⁴.

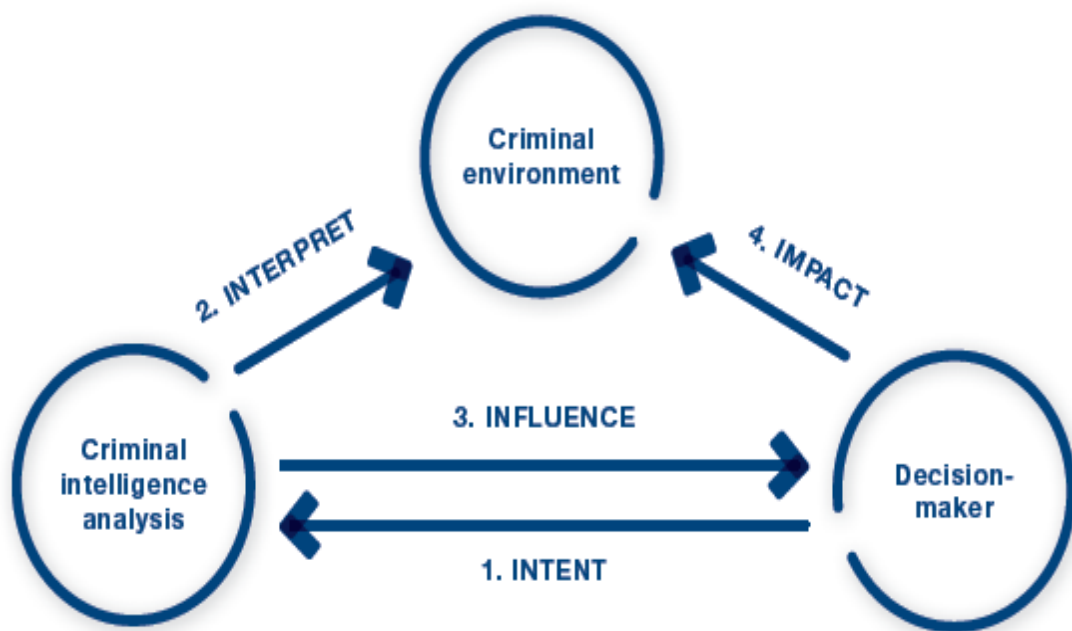
¹⁵² Ibid.

¹⁵³ Ibid.

¹⁵⁴ Jerry H. Ratcliffe (2016). Intelligence-Led Policing, Routledge, σελ. 83

Στα ώριμα συστήματα λήψης αποφάσεων¹⁵⁵, οι έμπειροι διοικητές αναλαμβάνουν πιο ξεκάθαρο τρόπο κατάδειξης των προθέσεων τους μέσα από την ανάθεση πληροφοριακών αποστολών στους αναλυτές, δεν επιτρέπουν στον αναλυτικό βραχίονα των υπηρεσιών να αυτορυθμίζεται αλλά παρέχουν ηγεσία και καθοδήγηση. Ένα επιπλέον βέλος προστίθεται λοιπόν, με κατεύθυνση από τον λήπτη απόφασης στον στρατηγικό αναλυτή (4-i).

Σχήμα 5: Το Μοντέλο Στρατηγικής Σκέψης 4i

Πηγή: Ratcliffe, 2016

6.4. Η αναγκαιότητα αποτελεσματικής διαχείρισης της πολυπλοκότητας στο σύγχρονο Εγκληματικό Περιβάλλον

Τα σημαντικότερα ζητήματα που αναδεικνύονται κατά την εξέταση του εγκληματικού περιβάλλοντος, είναι η έκταση του, η πολυπλοκότητα και η παραδοχή ότι οι εγκληματίες δεν είναι παθητικοί δρώντες αλλά αναζητούν διαρκώς νέους

---

¹⁵⁵ Ibid.

τρόπους, μεθόδους και τεχνικές για να βελτιώσουν το εγκληματικό *modus operandi* και μέσα από αυτή την εξέλιξη να μεγιστοποιήσουν την εγκληματική πρόσοδο.

Η σημαντικότερη ίσως δυσκολία που αντιμετωπίζουν οι Αρχές Επιβολής του Νόμου, είναι η οπτικοποίηση του εγκληματικού περιβάλλοντος, δηλαδή του πεδίου δράσης των εγκληματικών δρώντων, ατόμων ή/και ομάδων. Ο χώρος του εγκλήματος, μολονότι συχνά μοιάζει χαοτικός, περίπλοκος, συχνά μεταβαλλόμενος και «πυκνοκατοικημένος», διατηρεί εγγενώς αξονικά και σταθερά χαρακτηριστικά. Εάν αυτά περιγραφούν σωστά, υποστηρίζουν την αποτελεσματική κατανόηση των προβλημάτων που σχετίζονται με την ιδιοσυστασία του εγκληματικού κόσμου, και οδηγούν, συνθήκη ικανή και αναγκαία για την περαιτέρω υιοθέτηση και υλοποίηση επαρκών στρατηγικών και τακτικών. Μολονότι τα ανωτέρω εντάσσονται στην θεωρία, εδράζονται στην πρακτική παραδοχή ότι όταν καθίσταται εφικτή η αποτύπωση και η περιγραφή των προβλημάτων εγκλήματος μίας δοθείσης περιοχής, τίθενται τα θεμέλια μίας υψηλώς επιδραστικής στρατηγικής.

Η τακτική εκτέλεση της στρατηγικής νομοτελειακά εξαρτάται μεν από το μέγεθος και την ποιότητα των ανθρώπινων/υλικών πόρων που μπορούν να διατεθούν αλλά αναβαθμίζεται σε περίπτωση που υπάρχει καλή γνώση της εικόνας του εγκλήματος. Ανεξαρτήτως γεωγραφικού πεδίου δράσης, τοπικού, περιφερειακού, εθνικού ή διεθνικού, η γνώση της μεγάλης εικόνας του εγκληματικού περιβάλλοντος λειτουργεί ως πολλαπλασιαστής των αντεγκληματικών προσπαθειών.

Κάθε ολιστική εικόνα της εγκληματικότητας είναι προφανώς μεγάλη, ωστόσο περιέχει, όπως προαναφέρθηκε κάποια σταθερά χαρακτηριστικά, η γνώση και κατανόηση των οποίων παρέχει τη βάση για τη συρρίκνωση της μεγάλης εικόνας σε βαθμό που να την καθιστά διαχειρίσιμη. Τα χαρακτηριστικά αυτά συναποτελούν την θεμελιώδη ταξινομία, που επιτρέπει την αναγνώριση των κυρίαρχων χαρακτηριστικών και μοτίβων που εν συνεχεία καθιστούν εφικτή την ιεράρχηση προτεραιοτήτων και κατανομή πόρων¹⁵⁶.

---

¹⁵⁶ Σύμφωνα με το NIM (national intelligence model του H.B.) συνίστανται στα θύματα (victims), στο έγκλημα έντασης (Volume crime), στους εγκληματίες-ειδικούς (criminal specialists) και στους εγκληματίες-ηγέτες (criminal leaders). Brian Flood και Roger Gaspar (2009). Strategic aspects of the UK National Intelligence Model, στο The structure of strategic thinking, στο strategic thinking in criminal intelligence, The Federation Press, σελ. 11

6.5. Παρόν και μέλλον της στρατηγικής πληροφόρησης και ανάλυσης

Η ανάλυση πληροφοριών έλαβε τη σημερινή της μορφή κατά τις τελευταίες 2 δεκαετίες, και κατόπιν μία εξελικτικής διαδικασίας που εκκίνησε τον 19^ο αιώνα. Δυστυχώς, ωστόσο, ως διανοητική διεργασία δεν έχει ακόμη υπερβεί κάποια πολύ ισχυρά στερεότυπα. Για παράδειγμα, η ενέργεια κατασκοπείας εξακολουθεί να ταυτίζεται με την εγκληματολογική συλλογή και ανάλυση πληροφοριών, που λαμβάνει χώρα από την πλευρά των διωκτικών Οργανισμών ενώ πρόκειται για διαφορετικές διεργασίες (επί παραδείγματι, στο ελληνικό ποινικό δίκαιο η κατασκοπεία είναι ποινικό αδίκημα, σοβαρή εγκληματική μορφή, η οποία εμπίπτει στο πεδίο της Εσωτερικής Ασφάλειας.

Οι αρμόδιες διωκτικές Αρχές, έχουν ιδιαίτερη νομική υποχρέωση συλλογής πληροφοριών¹⁵⁷, αυτή όμως είναι κρατική θεσμική λειτουργία με σκοπό την προστασία των κοινωνικών-οικονομικών-πολιτικών συμφερόντων της Πολιτείας και των κοινωνιών. Δεν συνιστά κατασκοπεία από πλευράς των Αρχών σε βάρος οποιουδήποτε¹⁵⁸ για τον προφανή λόγο ότι είναι νόμιμη ενέργεια). Η πληροφόρηση και η ανάλυση, αποτελούν μεγαλύτερες διαδικασίες επίλυσης προβλημάτων μέσα από τη συλλογή, επεξεργασία, ανάλυση, ερμηνεία δεδομένων και πληροφοριών και υποθετικές προσεγγίσεις και εκτιμήσεις με βάση επαναλαμβανόμενες συμπεριφορές και γεγονότα (μοτίβα), σχετικά με απειλές, κινδύνους, ευκαιρίες κ.λπ.

Η στρατηγική ανάλυση, κατά τον Don McDowell *μπορεί να θεωρηθεί μία συγκεκριμένη μορφή έρευνας, που απευθύνεται σε κάθε ζήτημα σε βάθος και λεπτομέρεια, για την περιγραφή απειλών, κινδύνων και ευκαιριών με τρόπο που υποστηρίζει τον καθορισμό προγραμμάτων και πολιτικών*¹⁵⁹. Ως αναλυτική και νοητική διεργασία δεν είναι καθόλου νέα τουναντίον διατρέχει εξ υπαρχής την

---

¹⁵⁷ Βλ. σχετικά σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, Π.Δ. 135/2013 «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς την Απόφαση-Πλαίσιο 2006/960/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2006 για την απλούστευση της ανταλλαγής πληροφοριών και στοιχείων μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης», στην ιστοσελίδα «<https://www.taxheaven.gr/laws/law/index/law/539>»

¹⁵⁸ Οράτε σχετικά στις ιστοσελίδες <http://strategicsscience.org/the-difference-between-intelligence-and-espionage/> και «<https://www.quora.com/What-is-the-difference-between-intelligence-and-espionage>»

¹⁵⁹ D. MCDOWELL (2009). Strategic Intelligence-A Handbook for Practitioners, Managers, and Users, THE SCARECROW PRESS, σελ. 5

ανθρώπινη ιστορία. Αν και στα πεδία της ποινικής δικαιοσύνης, της αντεγκληματικής στρατηγικής και πολιτικής, της διαχείρισης εγκληματολογικών πληροφοριών κ.λπ. ακόμη δεν αποτελεί πλήρως οικείο γνωστικό πεδίο, αναντίρρητα, με τον κατάλληλο βαθμό εξελικτισμού και προσαρμοστικότητας, μπορεί και πρέπει να μετατραπεί σε αποτελεσματικότατο εργαλείο.

Σημεία-κλειδιά αποτελούν το εύρος της έρευνας, η διατύπωση συνολικών μελλοντολογικών εξηγήσεων και προβολών και η χρήση των συναγόμενων στρατηγικών αναλυτικών συμπερασμάτων για την υποστήριξη του στρατηγικού αντεγκληματικού σχεδιασμού και της πρόληψης.

Κυρίως, λόγω ελλειμμάτων που σχετίζονται με την κουλτούρα τους, οι διωκτικοί Οργανισμοί (που ως υποσύνολα της εκάστοτε γενικής κρατικής λειτουργίας και κοινωνίας, δεν αποσυσχετίζονται από τα σύνολα, των οποίων αποτελούν ουσιώδη λειτουργικά και αντιπροσωπευτικά μέρη) δεν αποδέχονται και υιοθετούν ακόμη σε ικανοποιητικό βαθμό την στρατηγική ανάλυση, την οποία θεωρούν άσχετη με τις καθημερινές και πραγματικές επιχειρησιακές ανάγκες (πως θα μπορούσε άλλωστε να σε αυτό το χρονικό σημείο η γενική αντίληψη να είναι διαφορετική ύστερα από δεκαετίες κυριαρχίας της τακτικής ή/και επιχειρησιακής ανάλυσης).

Ωστόσο, φαίνεται ότι η λειτουργία της στρατηγικής ανάλυσης του εγκλήματος αρχίζει να αποδίδει καρπούς καθώς το δόγμα και οι θεμελιώδεις αρχές της επικρατούν, επεκτείνονται με προφανή αποτελέσματα.

Η στρατηγική ανάλυση απευθύνεται σε εγκληματολογικές έρευνες και προβλήματα, σε μακρο-επίπεδο, χωρίς να αποσυνδέεται από το τακτικοεπιχειρησιακό επίπεδο, στο οποίο ούτως ή άλλως τελικώς απευθύνεται και από αυτό « τρέφεται » (η στρατηγική τροφοδοτεί με θεωρία το επίπεδο υλοποίησης-εκτέλεσης και εφαρμογής, ήτοι το τακτικοεπιχειρησιακό, και έπειτα υπό μορφή ανάδρασης-feedback- λαμβάνει ανάστροφα τα αποτελέσματα επαλήθευσης της θεωρίας ή όχι, σε έναν αενάως λειτουργούντα αναπροσαρμοζόμενο κύκλο). Κατά βάση αν και αφορά στα διευθυντικά στελέχη και τη διαδικασία λήψης αποφάσεων για μείζονα ζητήματα και σαφώς δεν συνδέεται με λήψη απόφασης σε μικρο-επίπεδο (αστυνομικές επεμβάσεις, συλλήψεις, κατασχέσεις κ.λπ.), αφορά σε οιονδήποτε πρέπει να καταρτίσει στρατηγικό σχέδιο (τοπικό, περιφερειακό επίπεδο).

Οι διωκτικοί μηχανισμοί, για λόγους που έχουν ήδη προεκτεθεί πρέπει να αναπτύξουν βαθύτερη κατανόηση και αντιληπτικότητα αναφορικά με τη μεγάλη εικόνα της

εγκληματικότητα, να υπερβούν την καθημερινότητα και να παύσουν πλέον να χρησιμοποιούν τα εφήμερα και αμφίβολα τακτικο-επιχειρησιακά αποτελέσματα ως οδηγό. Πως, επί παραδείγματι, είναι δυνατόν να βελτιωθεί η στρατηγική καταπολέμησης των ναρκωτικών (εγκληματική αγορά υψηλής έντασης) στη χώρα Χ χωρίς να λαμβάνεται υπ' όψιν το ευρύτερο περιβάλλον και οι συνιστώσες του, οι αλληλεπιδράσεις, οι μεταβολές σε κάθε επίπεδο, τα εγκληματικά *modi operandi*, η ιδιοσυστασία της δράσης των εγκληματικών ομάδων, οι συμπεριφορές των χρηστών, οι περιορισμένοι πόροι, οι ετερόκλητες γεωγραφικές κατανομές; Αυτονόητα, επιβάλλονται ως αναγκαιότητα, ο μακρόπνοος σχεδιασμός, τα μακροχρόνια αποτελέσματα και η προδραστική αντιμετώπιση των προβλημάτων.

Η πολυπλοκότητα και η προσαρμοστικότητα της εγκληματικής συμπεριφοράς αντιμετωπίζονται με ισοδύναμη και ανάλογη προσαρμοστικότητα στις μεταβαλλόμενες συνθήκες από πλευράς των διωκτικών Οργανισμών. Η στρατηγική ανάλυση, μία εξ ορισμού ενδελεχής, διεισδυτική και ισχυρή διανοητική διεργασία υποστηρικτικής της μείζονος λειτουργίας της διαδικασίας λήψης αποφάσεων, μπορεί να διασφαλίσει και να παράσχει το συγκριτικό πλεονέκτημα του προνοητικού και προληπτικού σχεδιασμού.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Όπως έχει ήδη εκτεθεί, η ανάλυση αποτελεί κρίσιμο μέρος του εξοπλισμού των Αρχών Επιβολής του Νόμου. Λειτουργεί σε όλα τα επίπεδα λήψης απόφασης και υποστηρίζει οιονδήποτε καλείται να λάβει αποφάσεις, παρέχοντας έγκαιρη και έγκυρη κατανόηση σχετικά με τις απειλές που εκδηλώνονται στο εγκληματικό περιβάλλον. Φυσικά, είναι εξαιρετικά δύσκολο να αντληθεί όλη εκείνη η γνώση αναφορικά με την εγκληματική δράση δεδομένου ότι η τελευταία επί το πλείστον εκδηλώνεται συγκεκριμένα, με συνέπεια τα εμπειρικά δεδομένα να μην είναι πάντοτε άμεσα διαθέσιμα. Το έλλειμμα πραγματικών και αξιόπιστων πληροφοριών με τη σειρά του προκαλεί δυσχέραση στην άμεση και ορθολογική λήψη αποφάσεων. Η όλη συλλογιστική της ανάπτυξης της στρατηγικής ανάλυσης, λοιπόν, ανέκαθεν αφορούσε στην ενίσχυση της ικανότητας των διωκτικών Οργανισμών να σχεδιάζουν, και μέσα από τον σχεδιασμό να αυξηθεί η επιχειρησιακή και οργανωσιακή ικανότητα και αποτελεσματικότητα, σε ένα ολοένα και πιο σκοτεινό περιβάλλον ασφαλείας¹⁶⁰.

Αυτό το διακριτό σύστημα διαδικασίας λήψης αποφάσεων, υποστηρίζεται από τη στρατηγική ανάλυση, η οποία λειτουργεί και αναλύει ζητήματα, προβλήματα, αίτια, αποτελέσματα σε μακρο-επίπεδο, υπηρετώντας το μακροχρόνιο σχεδιασμό των κρατών, της Πολιτείας, των Οργανισμών κ.λπ.,¹⁶¹ κατευθυνόμενη σε μείζονες αντικειμενικούς σκοπούς, συνήθως βάσει οριζόντιων σχεδίων.

Απευθύνεται σε κάθε επίπεδο διοίκησης και λήψης αποφάσεων, τοπικό-περιφερειακό-εθνικό, και δύναται να διεξαχθεί οπουδήποτε και για λογαριασμό κάθε λήπτη απόφασης (διοικητές μονάδων, ανώτερα και ανώτατα στελέχη/αξιωματούχοι, πολιτικό επίπεδο) παρέχοντας γνώση για τα ακόλουθα:

- Τρέχουσες και αναδυόμενες τάσεις στο εγκληματικό περιβάλλον
- Αλληλεπίδραση του εσωτερικού με το εξωτερικό περιβάλλον ασφαλείας
- Μεταβολές κάθε φύσεως στο εγκληματικό περιβάλλον
- Απειλές σε βάρος της δημόσιας και της κρατικής ασφάλειας

---

¹⁶⁰ FUTURES WORK IN STRATEGIC CRIMINAL INTELLIGENCE Neil Quarmby Australian Crime Commission (2003). [«http://www.aic.gov.au/media_library/conferences/evaluation/quarmby.pdf»](http://www.aic.gov.au/media_library/conferences/evaluation/quarmby.pdf), σελ.2

¹⁶¹ D. MCDOWELL (2009). Strategic Intelligence-A Handbook for Practitioners, Managers, and Users, THE SCARECROW PRESS, σελ. 23

- Ευκαιρίες που παρουσιάζονται για τον έλεγχο και τον περιορισμό της εγκληματικής δράσης
- Τη στρατηγική/πολιτική που πρέπει να ακολουθηθεί για την επίλυση των σοβαρών προβλημάτων και ζητημάτων
- Την ιεράρχηση προτεραιοτήτων με βάση τις πραγματικές ανάγκες των κοινωνιών
- Την ορθολογική κατανομή πόρων, σε συστοιχία με την προαναφερόμενη λειτουργία
- Συρρίκνωση του εύρους της αβεβαιότητας
- Μεγέθυνση της ικανότητας πρόβλεψης ώστε να υποστηριχθεί η ανάπτυξη της στοχευόμενης στρατηγικής
- Διασφάλιση ότι η στρατηγική ανάλυση παρέχεται με κατανοητό και κατάλληλο τρόπο στους λήπτες αποφάσεων, την κατάλληλη στιγμή¹⁶²

Κατά τον McDowell, είναι σημαντικό να γίνουν κατανοητά τα εξής:

- Η στρατηγική ανάλυση αφ' εαυτής είναι σχεδιασμένη για την υποστήριξη της διαδικασίας λήψης αποφάσεων, σχετικά με το εγκληματικό περιβάλλον, που σκοπεύει στην παραγωγή στρατηγικής και πολιτικής μακροχρόνιου σχεδιασμού
- Η στρατηγική ανάλυση παρέχει τα μέσα υποστήριξης τακτικοεπιχειρησιακών σκοπών με την παραγωγή προοπτικής των μελλοντικών προκλήσεων ασφαλείας, η οποία εάν απαιτηθεί θα χρησιμοποιηθεί για την άσκηση αντίκτυπου στον τρέχοντα τακτικοεπιχειρησιακό σχεδιασμό¹⁶³.

Το στρατηγικό αναλυτικό προϊόν, απότοκο της στρατηγικής αναλυτικής έρευνας, παράγεται με χρήση των ερευνητικών εργαλείων, μεθόδων και τεχνικών, κατά τα προρρηθέντα και σκοπεύει να πολλαπλασιάσει την ικανότητα των Οργανισμών να ανταποκριθούν στη ρευστότητα, την πολυπλοκότητα και την απροβλεψιμότητα του σύγχρονου εγκληματικού περιβάλλοντος.

Ως καινοτομία, φέρει προφανώς έναν έντονο και δυναμικό χαρακτήρα αλλαγής και «διαφορετικού», με συνέπεια να προκαλούνται απορίες σχετικά και με την επίδραση που θα ασκήσει στον ίδιο τον διωκτικό Οργανισμό και τη λειτουργία του. Έχει

---

¹⁶² FUTURES WORK IN STRATEGIC CRIMINAL INTELLIGENCE Neil Quarmby Australian Crime Commission (2003). [«http://www.aic.gov.au/media_library/conferences/evaluation/quarmby.pdf»](http://www.aic.gov.au/media_library/conferences/evaluation/quarmby.pdf), σελ.3

¹⁶³ D. MCDOWELL (2009). Strategic Intelligence-A Handbook for Practitioners, Managers, and Users, THE SCARECROW PRESS, σελ.24

διατυπωθεί η άποψη ότι εφόσον η στρατηγική ανάλυση δεν είναι μία δραστηριότητα εντάσεως πόρων (resource-intensive activity) και δεν απαιτεί ιδιαίτερη χρηματοδότηση, μπορεί να στηριχθεί στο υπάρχον έμψυχο αναλυτικό δυναμικό ¹⁶⁴.

Κατά την προσωπική μας άποψη, αυτό δεν είναι απόλυτα ακριβές. Σαφώς και οι υφιστάμενοι αναλυτές είναι εξοικειωμένοι με τη λειτουργία του Κύκλου της Πληροφορίας και την αναλυτική διαδικασία, ωστόσο, εξειδικεύονται στη μικρο-εικόνα και στο μικρο-επίπεδο της εγκληματολογικής ανάλυσης, δε συνθέτουν εξ αντικειμένου τη μεγάλη εικόνα, η οποία αποτελεί βάση για την διατύπωση προτάσεων στρατηγικής.

Η στρατηγική ανάλυση απαιτεί ολιστικές εισαγωγές δεδομένων, σαρώσεις όλων των πτυχών του περιβάλλοντος, βαθειά και πολύπλευρη γνώση όλων των πτυχών του εγκλήματος και των παραγόντων που αλληλεπιδρούν με αυτό, και εν γένει της υλικής πραγματικότητας και όσο περισσότερα κομμάτια του παζλ συντεθούν τόσο ως μορφή έρευνας πλησιάζει τον Αντικειμενικό Σκοπό της, που είναι η άσκηση θετικής επίδρασης στο εγκληματικό περιβάλλον.

Απαιτείται επιπλέον και πολυδιάστατη εκπαίδευση και γνώση για να μεταβεί κάποιος από το τακτικοεπιχειρησιακό επίπεδο στο στρατηγικό.

Η στρατηγική ανάλυση και πληροφόρηση δεν μπορούν να στηρίζονται στα δεδομένα και στα πληροφορίες που έχουν συλλεχθεί και συλλέγονται από έναν μόνο Οργανισμό. Η υφιστάμενη πληροφόρηση δεν επαρκεί για την παραγωγή επίκαιρων και ολιστικών στρατηγικών αναλυτικών προϊόντων αλλά απαιτείται ο διαρκής εμπλουτισμός και διασύνδεση με τις βάσεις και την πληροφόρηση όλων των Οργανισμών, εν όλω ή εν μέρει πληροφοριακών, που δύνανται να εισφέρουν στη διαμόρφωση συνολικής εικόνας.

Η στρατηγική ανάλυση δεν μπορεί να επιβιώσει όταν στηρίζεται στις πληροφοριακές δυνατότητες ενός μόνο Οργανισμού¹⁶⁵, αντίθετα είναι τέτοια η φύση της έρευνας που απαιτεί, τουλάχιστον σε επίπεδο συλλογής, την πληροφοριακή συνδρομή πολλαπλών πληροφοριακών πηγών.

---

¹⁶⁴ Επιχειρησιακοί αναλυτές

¹⁶⁵ McDowell, D., 2009, Strategic Intelligence-A Handbook for Practitioners, Managers, and Users, THE SCARECROW PRESS, p. 27

Η δημιουργική σκέψη (Creative Thinking) σχετίζεται και με την άντληση πολύτιμου πληροφοριακού υλικού από ανοιχτές πηγές (open sources). Συχνά, παρατηρείται μία εμμονή στη χρήση επίσημων πηγών. Ο στρατηγικός αναλυτής δεν περιορίζεται σε αυτό το υλικό αλλά εκμεταλλεύεται, χρησιμοποιώντας κατάλληλα μέσα και μεθόδους και τις ανοιχτές πηγές πληροφοριών, σε συνδυασμό με τη δημιουργική τάση για ενδελεχή και πλήρη εξερεύνηση του ζητήματος. Σε κάθε περίπτωση, σε ζήτημα στρατηγικής ανάλυσης, δεν επαρκεί η έρευνα τυποποιημένης και συνήθους μορφής που παραπέμπει σε περισσότερο σε έρευνα επιχειρησιακής ανάλυσης (χωρίς φυσικά να υπονοείται ότι η επιχειρησιακή ανάλυση δεν απαιτεί δημιουργικότητα, αντιθέτως). Η αξιοπιστία και διατύπωση ορθολογικών κρίσεων, μέσω του στρατηγικού αναλυτικού προϊόντος, συνδέεται με την ικανότητα των ερευνητών-αναλυτών να ανταπεξέρχονται στη συγκεκριμένη πνευματική διαδικασία. Η παραγωγή και διάχυση στρατηγικής γνώσης πρέπει να ανταποκρίνεται στην απαίτηση για ανάλυση ζητημάτων όχι μόνο περίπλοκων αλλά και με σοβαρό αντίκτυπο ενώ τα αποτελέσματα της δεν είναι άμεσα ορατά, μετρήσιμα και αντιληπτά.

Η στρατηγική πληροφόρηση και ανάλυση πρόκειται να διαδραματίσει ακόμη σημαντικότερο ρόλο στο πεδίο της αντεγκληματικής πολιτικής και στρατηγικής, καθιστώντας την τακτικο-επιχειρησιακή δράση εξαρτώμενη από αυτήν. Ως νέο γνωστικό πεδίο θα πρέπει με το πέρασμα του χρόνου, να ενταχθεί στην κουλτούρα των Αρχών Επιβολής του Νόμου και να κατανοηθεί.

Μολονότι η στρατηγική πληροφόρηση και ανάλυση διέπονται από θεμελιώδεις αρχές και η πειθαρχία αποτελεί προϋπόθεση επιτυχίας, η διαχείριση στρατηγικών αναλυτικών απαιτήσεων απαιτεί επίσης δέσμευση δημιουργικής και ευρηματικής διαχείρισης των προϊόντων. Κάθε απόπειρα υποβάθμισης της στρατηγικής ανάλυσης σε μία άκρως πειθαρχημένη και διαδικαστική προσέγγιση¹⁶⁶, συνοδευόμενη από την παραδοσιακή στήριξη σε μετρήσεις δραστηριότητας, για την απόδειξη ότι το σχέδιο εξελίσσεται καλά, απλά δεν θα δουλέψει, σύμφωνα με την άποψη του κορυφαίου στρατηγικού αναλυτή McDowell.

---

¹⁶⁶ Ibid, σελ.28

Βιβλιογραφία

- R. Anderson (1994). "Intelligence led policing: A British perspective", στο Smith, A. Intelligence Led Policing: International Perspectives on Policing in the 21st Century. Lawrenceville, NJ: International Association of Law Enforcement Intelligence Analysts
- P.J. Brantingham και P.L. Brantingham (1981). Environmental criminology, CA Sage
- Z. Brzezinski (1998). The grand chessboard, Εκδόσεις Λιβάνη
- David L. Carter (2009). Law Enforcement Intelligence: A Guide for State, Local, and Tribal Law Enforcement Agencies, U. S. Department of Justice/Office of Community Oriented Policing Services
- David L. Carter και Jeremy G. Carter. Intelligence Led Policing: Conceptual and Functional Considerations for Public Policy, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: «<https://scholarworks.iupui.edu/bitstream/handle/1805/3856/Carter-2009-Intelligence-Led-Policing.pdf?sequence=1>»
- Ronald Clarke και John Eck (2003). Become a Problem Solving Crime Analyst In 55 small steps, Jill Dando Institute of Crime Science University College London, London.
- SR Covey (1989). The 7 Habits of Highly Effective People, The Business Library, σελ. 118, στην ιστοσελίδα «<https://www.depts.ttu.edu/upwardbound/books/the-7-habits-ofhighly-effective-people.pdf>»
- Ετήσια Έκθεση Σ.Ο.Δ.Ν. – Ε.Μ.Π. για τα Ναρκωτικά στην Ελλάδα (2015).
Διαθέσιμη στην ιστοσελίδα
«http://www.astynomia.gr/images/stories/2016/prokirikseis16/18072016-ekthesi_sodn.pdf»
- EUROPEAN CRIME PREVENTION NETWORK (EUCPN Secretariat), διαθέσιμο στην ιστοσελίδα
«http://eucpn.org/sites/default/files/content/download/files/the_eu_policy_cycle.pdf»
- EUROPOL: coordinating the fight against serious and organised crime - Report with Evidence', HOUSE OF LORDS, European Union Committee 29th Report of Session, 2008)

- Europol (2012). Situation Report, Payment Card Fraud in the European Union
Perspective of Law Enforcement Agencies
- M. Felson and R. Clarke (1998). Opportunity Makes the Thief, Police Research Series
Paper, Practical theory for crime prevention
Environmental criminology, στην ιστοσελίδα
«http://samples.jbpub.com/9780763755751/55751_CH03_097_148.pdf»
- Gerry, Scholes, Kevan και Richard Whittington (2011). Βασικές αρχές στρατηγικής
των επιχειρήσεων, εκδόσεις Κριτική
- Corey E. Heldon (2009). Exploratory analysis tools στο strategic thinking in criminal
intelligence, The Federation Press
- Oliver Higgins (2009). The theory and practice of intelligence collection, Strategic
thinking in criminal intelligence, The Federation Press
- Intelligence-Led Bureau of Justice Assistance / Policing: The New Intelligence
Architecture (2005). Bureau of Justice Assistance, U.S. Department of Justice
Office of Justice Programs
- International Association of Law Enforcement Intelligence Analysts (IALEIA)
(2012). Law Enforcement Analytic Standards 2nd edition, Διαθέσιμο στην
ιστοσελίδα
«https://it.ojp.gov/documents/d/Law%20Enforcement%20Analytic%20Standards%202004202_combined_compliant.pdf »
- International Association of Crime Analysts (IACA) (2013). Identifying High Crime
Areas Standards, Methods, & Technology (SMT) Committee White Paper,
διαθέσιμο στην ιστοσελίδα
«http://www.iaca.net/Publications/Whitepapers/iacawp_2013_02_high_crime_areas.pdf»
- International Association of Crime Analysts – IACA (2014). Definition and Types of
Crime Analysis Standards, Methods, & Technology (SMT) Committee White
Paper
- Johnson, Gerry, Scholes, Kevan και Richard Whittington (2011). Βασικές αρχές
στρατηγικής των επιχειρήσεων, εκδόσεις Κριτική

- D. MCDOWELL (2009). Strategic Intelligence-A Handbook for Practitioners, Managers, and Users, THE SCARECROW PRESS
- Jones Morgan (1996). The Thinker's Toolkit: Powerful Techniques for Problem Solving, Crown Publishing Group
- MD Morgan (1998). The Thinker's Toolkit: 14 Powerful Techniques for Problem Solving, Three Rivers Press.
- RT Naylor (2002). A Typology of Profit-Driven Crimes, Research and Statistics Division, Justice Canada, στην ιστοσελίδα «http://www.justice.gc.ca/eng/rp-pr/csj-sjc/crime/rr02_3/rr02_3.pdf»
- Μ. Ντάβου (2000). Οι διεργασίες της σκέψης στην εποχή της πληροφορίας-θέματα γνωστικής πληροφορίας, εκδόσεις Παπαζήση
- Organization for Security and Co-Operation in Europe (OSCE) (2017), Guidebook Intelligence-Led Policing, OSCE Secretariat Transnational Threats Department Strategic Police Matters Unit
- Ελένη Παναγούλια (2016). Διάγραμμα Αιτίας – Αποτελέσματος ή Διάγραμμα Ishikawa , στην ιστοσελίδα «<http://bizexperts.gr/4014-2/>»
- Marilyn Peterson (2005). "Intelligence-Led Policing Bureau of Justice Assistance: The New Intelligence Architecture", U.S. Department of Justice / Office of Justice Programs / Bureau of Justice Assistance
- Jerry H. Ratcliffe. INTELLIGENCE-LED POLICING, στην ιστοσελίδα «<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.364.6493&rep=rep1&type=pdf>»
- J. Ratcliffe (2009). The structure of strategic thinking, στο strategic thinking in criminal intelligence, The Federation Press
- J. Ratcliffe (2016). Intelligence-Led Policing, Routledge
- Neil Quarmby (2003). FUTURES WORK IN STRATEGIC CRIMINAL INTELLIGENCE Australian Crime Commission 2003 «http://www.aic.gov.au/media_library/conferences/evaluation/quarmby.pdf»
- Rachel Boba Santos (2017). Crime Analysis with Crime Mapping, 4th edition, SAGE Publications
- P. Senge (1990). The Fifth Discipline, Random House, στην ιστοσελίδα «<http://fisherb.people.cofc.edu/appliedsust/Fifth%20Discipline.pdf>»

- Lawrence W. Sherman (1997). Policing for crime prevention, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα «<https://www.ncjrs.gov/works/chapter8.htm>»
- Spencer, Chainey, Tompson, και Sebastian Uhlig (2008). The Utility of Hotspot Mapping for Predicting Spatial Patterns of Crime, Security Journal, Palgrave Macmillan
- Καλλιόπη Δ. Σπινέλλη (2014). Εγκληματολογία: Σύγχρονες και παλαιότερες κατευθύνσεις, Νομική Βιβλιοθήκη
- N.N.Taleb (2010). The black swan, the impact of the highly improbable, Penguin books
- Ralph Taylor, Steven J. Strang and Jerry H. Ratcliffe (2012). Assessing the success factors of organized crime groups Intelligence challenges for strategic thinking, Policing: An International Journal of Police Strategies & Management, Τόμος 37
- Integrated Threat Assessment Methodology Criminal Intelligence Service Canada Version 1.0, (2007) Criminal Intelligence Service Canada
- The SOCTA Handbook, Guidance on the preparation and use of serious and organized crime threat assessments (2010). UNITED NATIONS OFFICE ON DRUGS AND CRIME, στην ιστοσελίδα «https://www.unodc.org/documents/afghanistan/Organized_Crime/SOCTA_Manual_2010.pdf»
- N. Tusikov και R. Fahlman (2009). στο Strategic Thinking in Criminal Intelligence, 2nd Edition, The Federation Press
- UNITED NATIONS OFFICE ON DRUGS AND CRIME (2010). Guidance on the use and preparation of serious and organized crime threat assessments The SOCTA Handbook
- David Weisburd and John Eck (2004). What can police do to reduce crime, disorder, and fear?, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα «<http://www.cebc.org/wp-content/publications/WeisburdEck04.pdf> »

Ιστοσελίδες

Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα (International Covenant on Civil and Political Rights - CCPR), διαθέσιμο στην ιστοσελίδα

«<http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CCPR.aspx>»

Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (Council of Europe Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms - ECHR), διαθέσιμη στην

ιστοσελίδα «http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_ELL.pdf»

Σύμβαση για την προστασία του ατόμου σχετικά με αυτόματη επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων (Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data), διαθέσιμη στην ιστοσελίδα

«<https://rm.coe.int/1680078b37>»

INTERPOL, στην ιστοσελίδα

«file:///C:/Users/%CE%92%CE%91%CE%A3%CE%99%CE%9B%CE%99%CE%9A%CE%97/Downloads/27_CAS01_05_2014_EN_web.pdf»

EUROPOL, στην ιστοσελίδα «<https://www.europol.europa.eu/activities-services/services-support/strategic-analysis>»

«<https://www.gov.uk/government/groups/joint-intelligence-committee>»

«<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5705-2015-REV-1/en/pdf> »